

హనీత

ఫిబ్రవరి పదిహేను : 1976

15-02-1976 వెల: ఒక రూపాయి

**You'll love their
naturalness
under the
new fashion**

NAIDU HALL

Bras designed for fit, support and comfort

Manufacturers of Ladies foundation garments

29 Pondy Bazaar Madras 600 017 Phone 442882

నాయుడు హాల్

బ్రేసియర్లు, స్త్రీల దుస్తులు తయారు చేయుటలో నిపుణులు

29, పాండిబజార్,

త్యాగరాయనగర్,

మద్రాసు-600017

ఫోన్ : 442882

శ్రీబాగ్యరచిత్రా

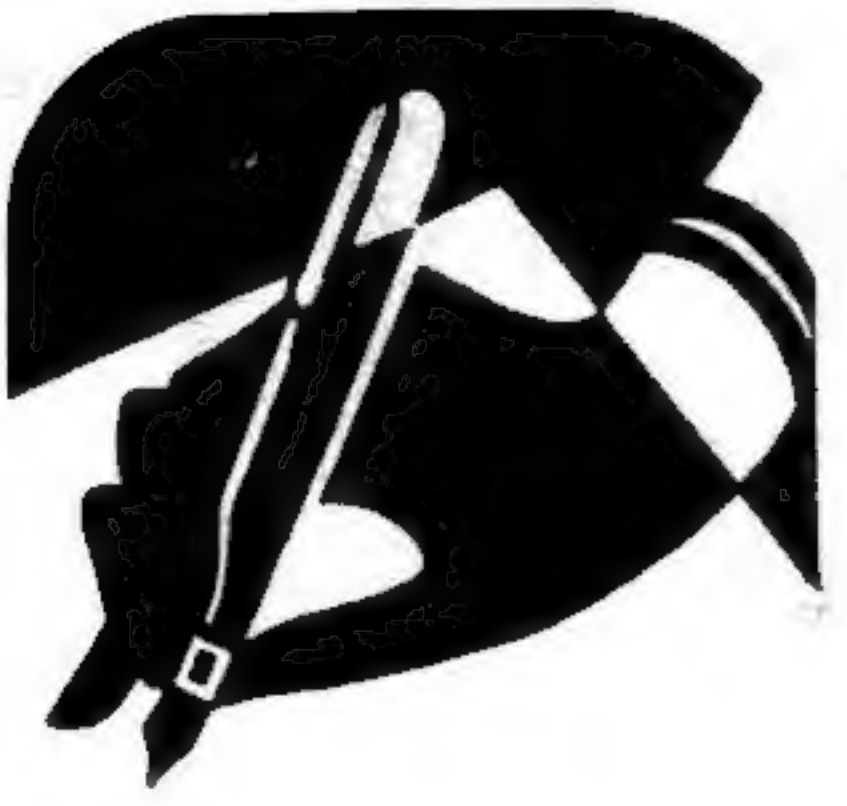
ఆరాధన

నిర్మాత ఎ.పుండరీకాక్షయ్య

దర్శకత్వం బి.వి. ప్రసాద్

అన్నపూర్ణా
రిలీజ్
ANNAPURNA

అభిప్రాయాలు

మీరు 'వనిత' లో లోగడ 'పక్ష ఫలితాలు' వేసేవారు. తర్వాత ఆపివేశారు. ఈ శీర్షిక చాలా పత్రికలలో వున్న శీర్షిక-ఉత్సాహంగా వుండే శీర్షిక. అందుచేత, మీరు ఈ శీర్షికను తిరిగి కొనసాగిస్తే ఉపయుక్తంగా వుంటుంది. అలాగే, జ్యోతిషానికి సంబంధించిన ప్రశ్నలకు జవాబులు కూడా ఇప్పిస్తే బాగుంటుంది.

—బి. ఆర్. కుమారి, యస్. వత్సల, బి. ఎస్. సి;

—యస్. అరుంధతి ఎమ్. ఎ (విశాఖపట్నం)

'వనిత' పేజీల 'మందం' తగ్గించి, పేజీల సంఖ్య ఎక్కువ చేస్తే బాగుంటుంది. చదవడానికి మాకు అంత 'మందం' గల కాగితం అనవసరం. 'వనిత' లో వేసే బొమ్మలు కూడా స్త్రీల చేతనే వేయించవచ్చుగదా:

—ఉషాకిరణ్ (మచిలీపట్నం)

'పూజారిణి' నవల ఉత్సాహకరంగా సాగు తున్నది. మా యింటిల్లిపాదిమీ మెచ్చుకుంటున్నాము. ఆ మధ్య వచ్చిన 'ఒక రాధ కథ' కథ బాగున్నది.

—జవ్వాజి గారడ, వసుంధర, వత్సవతి(జగిత్యాల)

ఈసంచికలో 95 వ పేజీలో మీరు చదువనున్న 'మహిళా దళాల్లో ఒక మగువ కథ' రచయిత్రి శ్రీమతి శీలంకెట్టి రమాదేవి తమ వివాహ సంతరం రచనా వ్యాసంగాన్ని ప్రారంభించారు. 'నరకం' అన్న కథ ఆమె తొలిరచన. ఆ తర్వాత మరికొన్ని కథలు వివిధ పత్రికలలో ప్రచురింపబడ్డాయి. 'బొమ్మరిల్లు' అనే కథకు '74 వ సంవత్సరంలో ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక నిర్వహించిన దీపావళి కథల పోటీలో మొదటి బహుమతి లభించింది.

"స్త్రీల రచనలే ఇవాళ అధిక ప్రచారంలో ఉన్నాయి కాబట్టి-సమాజ శ్రేయస్సుకు, సాంఘిక

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 1 సంచిక: 16

ఫిబ్రవరి పదిహేను: 1976

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

సింహళం: 0. 97 సెంట్స్

మలేసియా: 65 సెంట్స్

వచ్చే సంచికలో

ముఖచిత్రం,

ప్రత్యేక వ్యాసం

యోగాసనాలు

శివరాత్రి పర్వదిన సందర్భంగా

వర్ణచిత్రం

బెజవాడ కనకదుర్గ

కథ:

అరవింద-గురివెంద

[విమలారామం]

వ్యాసం:

వర్ణాంతర వివాహాలు-సమస్యలు

బి. రాజ్యలక్ష్మి

'నిత్యవసర ధరల పట్టిక' కుద్ద దండగ. దానివల్ల మాకేమిటి ఉపయోగం?—'అహా,' అనుకుంటున్నాము. కావలసిన వస్తువులు ఎంత ఖరీదయినా సరే, కొనక తప్పదు గదా!

—కృష్ణవేణి వి. (మద్రాసు)

'వనిత' లో నాకు బాగా నచ్చిన శీర్షికలు రెండు: వంటకాలు, ముగ్గులు. కథలు, వ్యాసాలు తగ్గించి, అవే మరికొన్ని పేజీలుగా వేస్తే ఉపయోగంగా వుండగలదు.

—భీమిటిపాటి వసంత (విజయవాడ)

'వనిత' లో కాయగూరల మొక్కల పెంపకం, పువ్వుల మొక్కల పెంపకం, పాదులు ఎలా వెయ్యాలి? మొదలైన విషయాలు కూడా వేస్తే పెరడు. ఉత్సాహం వున్నవాళ్ళకు ఎంతో ఉపయుక్తంగా ఉండగలదు. ఇంతవరకూ మీరు వేసినట్టు లేదు-ఆలోచించగలరు.

—యస్. జయప్రభాదేవి, (యమ్మిగూడు)

[ఈ శీర్షికను త్వరలోనే ప్రారంభించబోతున్నాము. ప. సం.]

చైతన్యానికి రచయిత్రుల బాధ్యతే ఎక్కువగా వుందని నా అభిప్రాయం. 'స్త్రీ' దుస్థితిని తెలియజేసే విషయాలు రచనల్లో ఎక్కువగా ప్రతిబింబించాలి. ఈ నాటి మన సమాజంలో 'స్త్రీ' పరిస్థితి చాలా దారుణంగా ఉంది. డబ్బు పెట్టి భర్తను కొనుక్కున్నంతకాలం 'స్త్రీ'కి రక్షణలేదు. ఇటువంటి క్లిష్ట సమస్యల నుంచి వనితల స్థితిగతులను మెరుగుపరచడానికి ఉపయోగపడే రచనలు విరివిగా రావాలి. ఇప్పుడు వస్తున్న సాహిత్యం చాలావరకు సగటు చిత్రాల కోసం ఉద్దేశింపబడినదే. ఈ పరిస్థితి పోవాలి:" అంటారు శ్రీమతి రమాదేవి.

ముఖచిత్రం : కె. ఆర్. వి. భక్త

ఈ సంచిక ముఖచిత్రం మీద కనిపిస్తున్న కుమారి శోభ నాయుడు కుమారి యామినీ కృష్ణమూర్తి. కూచిపూడి నాట్య తారలుగా ప్రసిద్ధి తెక్కినవారు. కూచిపూడి నాట్యానికి అంతర్జాతీయ ప్రసిద్ధి సంపాదించి పెట్టిన వారిలో ఈ ఇద్దరూ పేర్కొనదగ్గవారు. కుమారి యామినీ కృష్ణమూర్తి. కుమారి శోభనాయుడు ఇద్దరూ విదేశాలలో కూచిపూడి నాట్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చారు. ఈ ఇద్దరూ కూడా తేవలం నాట్య తారలుగానే పేరు తెచ్చుకోవడం విశేషం.

కూచిపూడి నాట్యం పుట్టుక గురించి నాట్య శాస్త్రవేత్తలు రకరకాల అభిప్రాయాలు వెలిబుచ్చుతున్నారు. హిమాలయం ప్రాంతాలనుండి కొందరు సిద్ధులు దేశ పర్యటన చేస్తూ వచ్చారనీ, వారిలో సిద్ధేంద్రయోగి ఒకడనీ కొందరి అభిప్రాయం. సిద్ధేంద్రయోగి 'భామా కలాపం' రచించి, భామ పాత్ర అభినయించడంలో నైపుణ్యం సాధించాడు. ఆయన తాను సాధించిన విద్యను ఎవరైనా సద్బ్రాహ్మణులకు బోధించాలని, కూచిపూడి అగ్ర హారంచేరి అక్కడి బ్రాహ్మణులకు బోధించాడట. కూచిపూడికి చెందిన ఆ బ్రాహ్మణులు వంశ పారంపర్యంగా ఆ నాట్య సంప్రదాయాన్ని ముందు తరాల వారికి నేర్పుతూ వచ్చారు.

కూచిపూడిలో పుట్టిన ప్రతి బ్రాహ్మణ బాలురూ ముక్కులు కట్టించుకుని తన జీవితంలో ఒకసారి ఆయినా 'భామ వేషం' కట్టాలని సిద్ధేంద్రయోగి ఆజ్ఞాపించారట. ఆ ఆజ్ఞ ప్రకారమే నేటికీ తాము తమ యింట పుట్టిన ప్రతి బాలుడికీ యుక్తవయసు రాగానే గిజ్జ కట్టించి, నాట్యకళ నేర్పి కూచిపూడి

నాట్యకళను కాపాడుతున్నామంటారు అక్కడి నాట్యవేత్తలు.

కూచిపూడి భాగవత మేళాలలో మొన్న మొన్నటిదాకా పురుషులు మాత్రమే పాల్గొనేవారు. కూచిపూడి భాగవతులు అన్ని శాస్త్రాలలో అసమాన పాండిత్యం సంపాదించి, సంగీత, భరత నాట్య శాస్త్రాలను సక్రమంగా అభ్యసించి భారతీయ సంప్రదాయ సంపదను ఊరూర్ నృత్య నాటకాల ద్వారా ప్రదర్శించేవారు. 16 వ శతాబ్దంలో విజయ నగర సామ్రాజ్యాన్ని ఏలుతున్న వీరనరసింహ రాయల ముందు కూచిపూడి నర్తకుల బృందం

ఒక ప్రదర్శన ఇచ్చింది. అప్పట్లో నిర్దవటం సీమను ఏలుతున్న సమ్మేట గురవరాజు దుర్మార్గాన్ని వారు తమ ప్రదర్శనలో భాగంగా ప్రదర్శించి, ఆ ప్రాంతం ప్రజల కష్టం తీర్చినట్లు చరిత్ర చెబుతున్నది. ఈ భరత విద్యను కూచిపూడివారు శాశ్వతంగా ఆరాధించడం కోసం గోల్కొండను ఏలుతున్న ఆజుల్ హసన్ తానీషా ఆ భాగవతులకు కూచిపూడి అగ్రహారం ఇనాముగా ఇచ్చారంటారు. వీటినిబట్టి 16 వ శతాబ్దినాటికే కూచిపూడి నాట్యకళ ప్రచారంలో ఉన్నట్లు తెలుసుకోవచ్చు. ఈ నాట్యకళ దాదాపు వెయ్యి సంవత్సరాల నుంచి వ్యాప్తిలో ఉందని కూచిపూడి నాట్యవేత్తలు కొందరు భావిస్తున్నారు.

కూచిపూడి నాట్యకళ నృత్య నాటకాల రూపంలో విశేష ప్రచారం పొందింది. ఈ నృత్య నాటకాలలో యక్షగానాలు, కలాపాలు ప్రధానమైనవి. ఈ నాటకాలలో అభినయం, దరువుల తీరు - పాత్రల స్వభావాలకు తగ్గట్లు ఉంటాయి. కూచిపూడి కలాపాల పద్ధతి ఆంధ్రుల ప్రత్యేక సృష్టి అని నాట్యవేత్తల అభిప్రాయం. ప్రహ్లాద, ఉషాపరిణయం, రుక్మిణీ కల్యాణం వంటివి కూచిపూడి వారు ప్రదర్శించే యక్షగానాలలో ప్రధానమైనవి. కలాపాలలో భామాకలాపం, గొల్లకలాపం మొదలైనవి పేర్కొనదగ్గవి.

భామాకలాపంలో భామ పాత్రధారి రంగస్థలం మీదికి ప్రవేశించేముందు తెరమీద జడ వేసే ఆచారం ఉంది. తెరమీద అలా జడ వెయ్యడం - తనకు అన్ని శాస్త్రాలలో పాండిత్యం ఉందనీ, అంచేత సభలో పండితులెవరైనా ఉంటే తనను పరీక్ష చెయ్యవచ్చనీ సవాలు చెయ్యడానికి గుర్తు. ఆ తర్వాత విద్వాంసులెవరైనా ఆ పాత్రధారి పాండిత్యాన్ని పరీక్షించి, అతను ఓడిపోతే జడ కత్తిరించేవారట. దీన్నిబట్టి కూచిపూడి భాగవతులకు ఎంత శాస్త్ర పాండిత్యం ఉండేదో తెలుస్తుంది.

కాలక్రమాన ఈ నృత్య నాటకాలతోబాటు తరంగాలు, పదాలు, వర్ణాలు, శబ్దాలు నంటి వాటికి కూడా కూచిపూడి వారు అభినయం చెయ్యసాగారు.

కూచిపూడి భాగవతపు బాణీలో ఈ నాటికి యక్షగానాలు ప్రదర్శించేవారు తమిళనాడులోని మేలట్టూరు, కూలమంగలం, ఊత్తుక్కాడు మొదలైన చోట్ల ఉన్నారు. కూచిపూడి భాగవతులు కొందరికి దాదాపు నాలుగువందల సంవత్సరాల ముందు తంజావూరును పాలించిన అచ్యుతప్ప నాయకుడు అచ్యుతాపురం అనే అగ్రహారం ఇచ్చాడనీ, ఆ అచ్యుతాపురమే ఇప్పటి మేలట్టూరు ప్రాంతం అనీ చెబుతారు. ఇలాగే ఇంగనపల్లి నవాబులు రెండువందల సంవత్సరాల క్రితం కపట్రాల అనే గ్రామం ఇచ్చి కూచిపూడివారిని ప్రోత్సహించారనీ అంటారు.

ఇలా కూచిపూడి నాట్యం ఎంతో ప్రళప్తి సంపాదించింది. ఇవాళ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రతి పెద్ద ఊళ్ళోనూ కూచిపూడి నాట్యం నేర్పే పాఠశాలలు ఉన్నాయంటే అతిశయోక్తి కాదు. అలా ఎందరో కూచిపూడి నాట్యాన్ని నేర్చుతూ ఉన్నారు. ఈ కళ వృధా కాకుండా, అంతరించి పోకుండా ఉండాలన్న దీక్షతో కూచిపూడి నాట్య చార్యులందరూ కృషి చేస్తున్నారు.

కూచిపూడినాట్యాన్ని బోధించే వివిధ సంస్థలలో వెంపటి చినసత్యం మద్రాసులో నడుపుతున్న 'కూచిపూడి ఆర్ట్ అకాడెమీ' ఒకటి. ఇవాళ కూచిపూడి 'నాట్య విశారద'లుగా ప్రసిద్ధి గడించిన యదవల్లి రమ, చంద్రకళ, కల్యాణి, శాంతరావు, రత్నపాప, పద్మ, శోభనాయుడు మొదలైన వారంతా ఈ అకాడెమీలో అభ్యసించిన వారే. అలాగే వైజయంతిమాల, హేమమాలిని, కమల వంటి భరత నాట్య తారలు కూడా ఈ అకాడెమీలో కూచిపూడి నాట్యం నేర్చుకున్నారు.

కామదేవ్ అనే యువకుడు కూడా 'కూచిపూడి ఆర్ట్ అకాడెమీ'లో చేరి ఎంతో ఆసక్తితో కూచిపూడి నాట్యం అభ్యసించాడు.

కూచిపూడి నాట్యం విదేశీయులను కూడా ఆకర్షిస్తూ ఉంది. ప్రాన్సుకు చెందిన లారెన్స్ పోర్టేర్, నీంగ పూరుకు చెందిన సౌనంది, శ్రీలంకకు చెందిన రంగమణి-కూచిపూడి నాట్యం నేర్చుకున్న విదేశీయ యువకులలో కొందరు.

కూచిపూడి నాట్యం నేర్చుకోవడం పట్ల ఇవాళ ఎందరో ఆసక్తి చూపుతున్నారు. అదే దాని ప్రసిద్ధికి గుర్తు; *

‘లై నటి ఆలిస్ ప్రొమె’ ఎవరో 1976 నెప్టెంబరు 5 దాకా ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఆయితే ఆ నెప్టెంబరు 5 నాడు అమెరికా అధ్యక్షుడు జెరార్డ్ ఫోర్డ్ ను విస్తోలుతో చంపడానికి ప్రయత్నించడం ద్వారా అంతర్జాతీయ ‘అపఖ్యాతి’ సంపాదించుకుంది ఆమె: 27 ఏళ్ళ ఆ యువతి అలా అమెరికా అధ్యక్షుణ్ణి చంపడానికి ప్రయత్నించిన మొట్టమొదటి స్త్రీగా చరిత్ర కెక్కింది: అందంగా, అకర్షణీయంగా, అమాయకంగా కనిపించే ఆ అమ్మాయి అంతటి సాహసం ఎందుకు చెయ్యాలనుకొంది? ఈ ప్రశ్నకు ఆమె జీవితం సమాధానం చెబుతుంది.

లై నటి ఆలిస్ ప్రొమె తండ్రి ఒక ఇంజనీరు. మాటా మాటా పెరగ్గా అతను కూతుర్ని ఇంటి నుంచి వెళ్ళిపోమని గద్దించాడు. లై నటి చేసే దేమీ లేక ఇంటినుంచి బయట పడింది. ఒంటరిగా ఏడుస్తూ ఉన్న ఆమెను ఒక యువకుడు పలకరించాడు. ఆ పలకరింపు ఆమె జీవితంలో పెద్ద మార్పును తెచ్చింది. ఆ యువకుడు—చార్లెస్ మాన్సన్. మాన్సన్ విచిత్రమైన మనస్తత్వం కలవాడు. అతను ఒక బృందాన్ని లేవదీశాడు. ఆ బృందంలో లై నటి కూడా చేరింది. మాన్సన్ అప్పటికే కొందరు అమ్మాయిలను లొంగదీసుకున్నాడు. అలాగే అతను—ప్రొమెను కూడా లొంగదీసుకున్నాడు. ఆమె గొంతు కీచుగా ఉండడంతో ఆమెకు ‘స్క్విక్’ అనే ముద్దు పేరు పెట్టాడు.

అలా 1967లో మాన్సన్ బృందం (దీన్ని ‘మాన్సన్ కుటుంబం’ అంటుంటారు) లో చేరిన స్క్విక్ ప్రొమె ఆ బృందం వారి దుర్గుణాలన్నిటినీ అలవరచుకొంది. ఇలాంటి స్త్రీలు కూడా ఉన్నారా అనిపించేంతగా ఆమె దిగజారిపోయింది. అలా దిగజారిపోవడం ఆమెకు మాన్సన్ కుటుంబంలో ప్రముఖ స్థానాన్ని సంపాదించిపెట్టింది. ఆమె మాన్సన్ కు నమ్మిన బంటు అయింది. ఇలా ఉండగా దారుణమైన ఏడు హత్యలు చేసినందుకు మాన్సన్ కు యావజ్జీవకారాగార శిక్ష పడింది.

‘స్క్విక్’ ప్రొమెను కూడా ఎన్నోసార్లు ఖైదు చేశారు. అయితే తగినంత సాక్ష్యం లేదని ఆమెకు శిక్ష పడలేదు. ఒకసారి ఆమె హత్య చేసిందన్న అనుమానంతో ఆమె మీద కేసు పెట్టారు. అప్పుడూ ఆమెకు శిక్ష పడలేదు. అయితే ఆమె

చిల్లరమల్లర నేరాలు చేసినందుకు మాత్రం జైలు శిక్ష అనుభవించింది.

1969 లో మాన్సన్ జైలు పాలుకావడంతో—ఆమె కుటుంబాన్ని చెదరిపోకుండా కాపాడడానికి పూనుకొంది. అయితే ఆమె ప్రయత్నాలు అంతగా ఫలించలేదు. మాన్సన్ ఏ జైలులో ఉంటే ఆ సమీపాన మకాం పెట్టడం ద్వారా స్క్విక్ తనకు అతని మీద ఉన్న గౌరవాన్ని వెలిబుచ్చింది. ఆమె, ఆమెతోబాటు ఉన్న తక్కిన అమ్మాయిలు ఎరువురంగులో ఉన్న పొడవైన అంగరఖాలనూ, తలపాగాలనూ ధరించడం ప్రారంభించారు. వాళ్ళది ఒక ప్రత్యేకమైన మతం. “మాన్సన్ మా దేవుడు. అతని విడుదల కోసం మేము ప్రార్థిస్తున్నాము. ప్రపంచం త్యాగాలు చేసిన వారి రక్తంతో నిండిఉంది. కనుక మేము నీటిని, గాలిని, భూమిని శుభ్రం చెయ్యాలి” అని వారు అభిప్రాయం వెల్లడించారు.

ఇవన్నీ ఇలా ఉండగా ‘స్క్విక్’కి అధ్యక్షుడు ఫోర్డ్ మీద వల్లమాలిన కోపం ఏర్పడింది. ఆమెకు అంతకు ముందు నిక్సన్ మీద కోపం ఉండేది. అదీకాక ఆమె దేశం కోసం ఎవరూ ఏమీ చెయ్యడం లేదని అనుకుంటూ ఉండేది. “గాలీ, నీరూ కలుషితం అవుతున్నందువల్ల దేశం పాదవుతున్నది” అని ఆమె భావించింది. అలా కలుషితం కావడానికి అమెరికా అధ్యక్షులూ, ఉపాధ్యక్షులూ, తక్కిన సంస్థల అధిపతులూ కారణం అని ఆమె అనుకొంది. ‘నిక్సన్ అబద్ధాలు చెప్పాడు. ఫోర్డ్ కూడా అబద్ధాలే చెబుతున్నాడు. అతను ఏమీ చెయ్యడం లేదు’ అని ఆమె అభిప్రాయపడేదట.

ఈ కోపం, ద్వేషం ఇలా తనలో రగులుతుండగా ‘స్క్విక్’ ప్రొమె కాలిఫోర్నియాలోని సాక్రమెంటోకు వచ్చిన అధ్యక్షుడు శ్రీ ఫోర్డ్ ను

చంపడానికి ప్రయత్నించింది. శ్రీఫోర్డ్ అభిమానంతో తనను అభినందిస్తున్న ప్రజలమధ్యకు వెళ్ళి, వారిలో మాట్లాడుతూ, కరచాలనం చేస్తూ వెడుతున్నారు. ఆయన ‘షేక్ హాండ్’ కోసం ఎన్నో చేతులు ముందుకు వచ్చాయి. అభిమానంతో ఎన్నో చేతులు ముందుకు వస్తుంటే, అంతులేని పగతో విస్తోలు పట్టుకున్న చెయ్యి ఒకటి ముందుకు వచ్చింది. ఆ చెయ్యి—‘స్క్విక్’ ప్రొమెది.

ఆమె విస్తోలులో నాలుగు గుళ్ళు ఉన్నాయి. శ్రీఫోర్డ్ ఆమెకు దాదాపు రెండడుగుల దూరంలో ఉన్నారు. అలవాటు ప్రకారం ఆయన చెయ్యి ముందుకు చాచారు. అంతలో ‘స్క్విక్’ చేతిలోని విస్తోలును ఆయన గుర్తించారు. ‘దేశం గడ్డోలుగా వుంది. ఈ మనిషి మీ అధ్యక్షుడు కాడు’ అని కేకపెట్టి ‘స్క్విక్’ విస్తోలు పేల్చబోయింది.

అంతలో సీక్రెట్ సర్వీస్ కు చెందిన లారీ బ్యాన్ డార్ప్ అనే గూఢచారి ఆమె మీదికి ఉరికాడు. క్షణాలలో స్క్విక్ ని ఖైదు చేశారు. అధ్యక్షుణ్ణి సురక్షిత ప్రాంతానికి తరలించారు. ఆయన వెళ్ళిపోతుండగా ‘స్క్విక్’ కీచుగా ‘ఆ మనిషి ప్రజాసేవకుడు కాడు!’ అని అరిచింది. ‘నా విస్తోలు పేలలేదు. మీరు నమ్మగలరా? నా విస్తోలు పేలలేదు’ అని విచారించింది. ఆమె విస్తోలులో గుళ్ళు నింపినప్పుడు దాన్ని సరిగా అమర్చుకోకపోవడంతో అది పేలలేదు. అంత దగ్గర నుంచి ఆ విస్తోలు పేలి ఉంటే మాత్రం శ్రీఫోర్డ్ కు ప్రాణాపాయం కలిగి ఉండేది.

ప్రొమె ఇలా చేసినదని తెలిసి జైలులో ఉన్న మాన్సన్ ఆశ్చర్యపడ్డాడట. మరికొందరు—ప్రొమె ప్రయత్నం వెనక మాన్సన్ కుట్ర ఏదో ఉందని అనుకుంటున్నారు.

ప్రస్తుతం ‘స్క్విక్’ ప్రొమె—తన పేలని విస్తోలును తలచుకుంటూ మాన్సన్ విడుదలై తనను ఉద్ధరిస్తాడనుకుంటూ కటకటాల వెనక కాచుకుని ఉంది: *

నార్తల్ల వనిత

క్విక్ ఆలిస్ ప్రొమె

విద్యార్థినుల జీవితం

విద్యార్థినులు-సాషన్లు

ఇటీవల భువనేశ్వర్ (ఒరిస్సా) లో జరిగిన అంతర్జాతీయ ఉపాధ్యాయినీ, విద్యార్థినుల సాంస్కృతిక సమ్మేళనం జరిగింది. అందులో ఐదు రాష్ట్రాలకు చెందిన విద్యార్థినులు పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా ఏర్పాటు చేసిన నృత్యం పోటీలలో 'భరత నాట్యం' లో ప్రథమస్థానం కుమారి వి. ఎస్. రాజేశ్వరికి లభించింది. ఈమె శ్రీకాకుళం జిల్లా పార్వతీపురంలోని సైంట్ జోసెఫ్స్ బాలికాన్నత పాఠశాలలో 8వ తరగతి చదువుతున్నది. గొప్ప నాట్య కార కావాలని కోరిక వెలిబుచ్చే రాజేశ్వరి ఎంతో ఆసక్తితో నాట్యం నేర్చుకుంటున్నది.

ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు 1975 లో నిర్వహించిన రెండవ సంవత్సరం బి. ఎ. పరీక్షలలో స్పెషల్ తెలుగులో విశ్వవిద్యాలయం మొత్తం మీద ప్రథమ స్థానం సంపాదించింది కుమారి పొన్నెకంటి సువర్చలా దేవి. ఇప్పుడు గుంటూరులోని ప్రభుత్వ స్త్రీల కళాశాలలో బి. ఎ. చివరి సంవత్సరం చదువుతున్న ఈమె-ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు వారి తెలుగు బోర్డ్ ఆఫ్ స్టడీస్ (పాస్) లో విద్యార్థి ప్రతినిధిగా నియమింపబడింది. తెలుగు మహాసభల సందర్భంగా గుంటూరు జిల్లా స్థాయిలో ఏర్పాటు చేసిన వ్యాస రచన పోటీలో ద్వితీయ స్థానం పొందింది.

ఇది పాషన్ల యుగం. ప్రతి వారు రకరకాల, కొత్త పాషన్లతో కనిపిస్తున్నారు. ఆడవారికి అలంకరణలంటే మక్కువ. వయసులో ఉన్న యువతులు పాషన్స్ అంటే మోజు ఎక్కువ కలిగి ఉంటారు. అది సహజమే. కాని కాలేజీలో చదివే యువతులు తమ కోరిక మేర, పాషన్ గా కాలేజీలకు వెళ్ళడం అంత మంచిది కాదేమో! ఎందుకంటే కో-ఎడ్యుకేషన్ ఉండే కాలేజీలలో చదువుకునే అమ్మాయికి ఎన్ని బాధలుంటాయో తెలుసుకదా! ఎంతో సింపిల్ గా వెళ్ళినా అబ్బాయిలు ఏదో విధంగా విమర్శించి ఏడిపిస్తారు. అలాంటిది పాషన్ గా కాలేజీకి వెళితే ఇంక వారి బాధ చెప్పనవసరం లేదనుకుంటాను.

కాలేజీలో అబ్బాయిలు అమ్మాయికి ఏవేవో నికనేమ్స్ పెడతారు. పాషన్ గా ఉంటే బాబీ, జూలీ - ఇలాంటి పేర్లన్నీ పెడుతూ ఉంటారు. ఇక ఆ పేరుగల అమ్మాయి ఎక్కడ కనపడినా "ఒరేయ్ మన బాబీ రోడ్" అనో, "పాపం మన జూలీ చూడరా ఎంత జాలిగా ఉందో" అనో వెనుకనించి అంటూ ఉంటారు.

అబ్బాయిలు తమ సరదా కోసం ఇలా పిలవడం లెక్కరల్లకి కూడా చేరుతుంది. దీనికొక ఉదాహరణ. మా క్లాస్ లో ఒక అమ్మాయి స్కర్ట్స్ వేసుకొని బాట్స్ హాయిర్ తో వస్తుంది. ఆ అమ్మాయి పేరు "జూలీ" అని పెట్టారు అబ్బాయిలు. ఓ రోజు మాకు క్లాసు జరుగుతున్నది. క్లాసు ముందునుండి కొందరు స్టూడెంట్లు పోతూ మధ్యలో ఒకడు "ఒరేయ్ జూలీ క్లాసు ఇదేరా" అన్నాడు. వెంటనే ఇంకొకరను "జూలీ,

ఐ లవ్ యూ" అని పాడుకుంటూ పోయాడు. ఇది విన్న మా క్లాస్ లోని అబ్బాయిలంతా ఒకటే నవ్వు. అలాంటి పరిస్థితుల్లో మా లెక్చరర్ ఏం చేస్తారు చెప్పండి? క్లాస్ లో ఆ అమ్మాయి ఆ రోజుంతో చిన్నబుచ్చుకుంది.

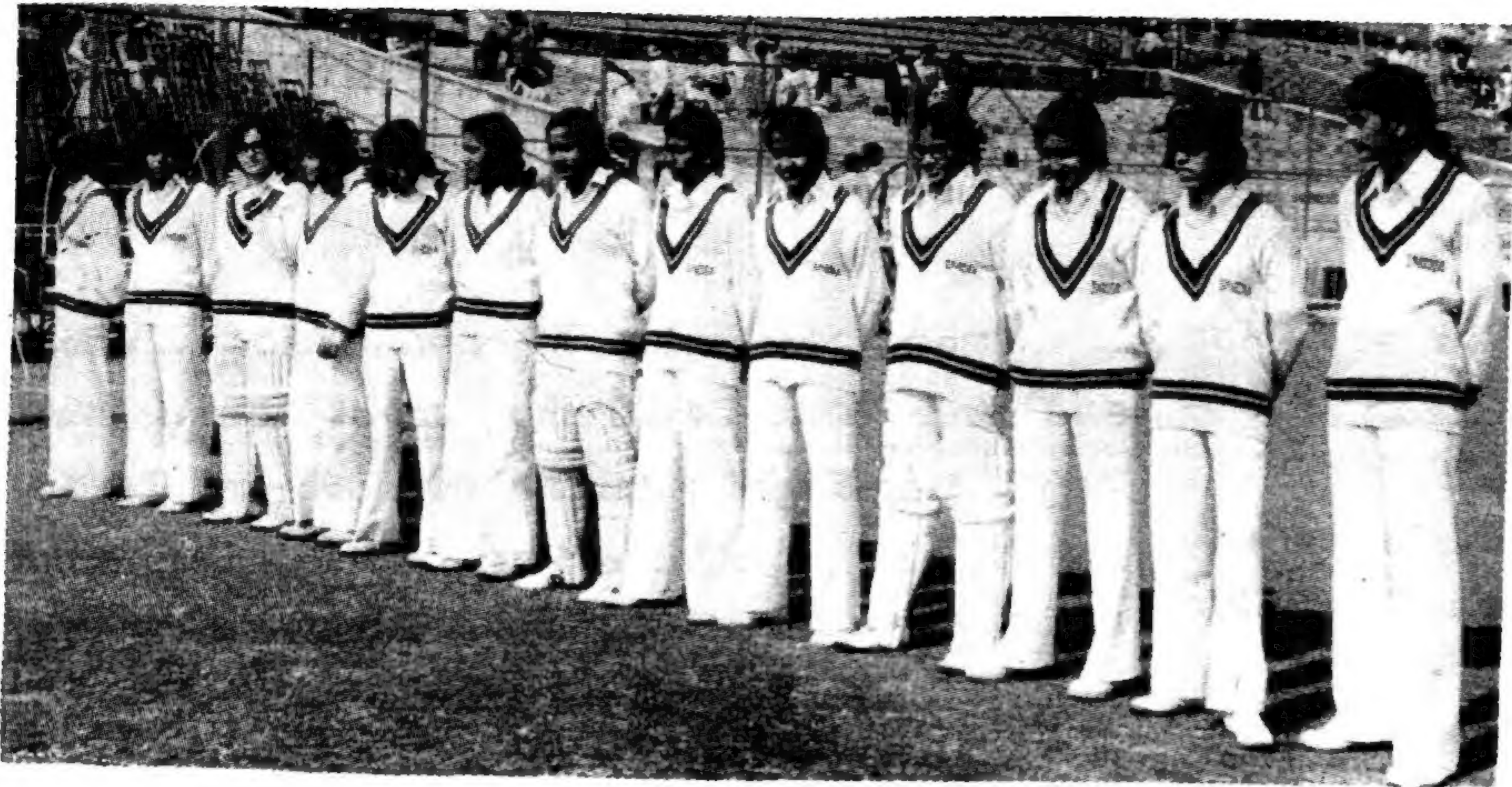
పాషన్ గా ఉండే అమ్మాయిలకి పరాభవాలు కాలేజీ కాంపస్ లోనే కాదు బజార్ లోనో, సినిమా హాల్స్ లోనో జరుగుతూనే ఉంటాయి. అలాంటి అమ్మాయిలు తల్లిదండ్రులలో గాని, పెద్దవారిలో గాని బజారుకో, సినిమాకో వచ్చినప్పుడు చూసిన స్టూడెంట్లు వారి నికనేమ్ తో కామెంట్ చేస్తారు. అటువంటి పరిస్థితుల్లో ఆ అమ్మాయిలు ఎంతో బాధపడి, ఆ కామెంట్ తమ తల్లిదండ్రులకో, ప్రక్కనున్న పెద్దవారికో తమ గురించేనని తెలుస్తుండేమోనని భయపడతారు.

ఇన్ని యిబ్బందులున్నాయని తెలిసీ అమ్మాయిలు పాషన్ గానే కాలేజీలకు వస్తారు. అంటే "అసలు పాషన్ గా ఉండకుండా ఎలాగా?" అనవచ్చు. అసలు పాషన్ గా ఉండొద్దని నేననను. కాని కాలేజీకి వచ్చేటప్పుడు మాత్రం సింపుల్ గా ఉండి, ఏ సినిమాకో, షికారుకో వెళ్ళేటప్పుడు ఎంత పాషన్ గా ఉండినా ఎవ్వరూ ఏమీ అనిరు. అంతే గాని కాలేజీకి పాషన్ గా వచ్చి అబ్బాయిల దృష్టిలోను, లెక్చరర్ల దృష్టిలోను తేలిక అవడం మంచి పద్ధతి కాదుగదా!

జె. మాలతి

[బి. ఎస్ సి (మూడవ సంవత్సరం) తెనాలి]

క్రీడారంగం ప్రకటన

ఇన్నింగ్స్లో 20 వరుగులు చేసి రన్ అవుట్ అయింది. న్యూజిలాండ్ జట్టు మొదటి ఇన్నింగ్స్లో డయానా ఎదుర్చి 62 వరుగులకు 5 వికెట్లు, పర్మిలా చక్రవర్తి 58 వరుగులకు 5 వికెట్లు పడగొట్టారు. న్యూజిలాండ్ రెండవ ఇన్నింగ్స్లో లోపాముద్రా భట్టాచార్య ఒక వికెట్లు, ఉజ్వలా నికామ్ ఒక వికెట్ పడగొట్టారు.

న్యూజిలాండ్ జట్టుకు చెందిన బార్బరా బెవెక్ మొదటి ఇన్నింగ్స్లో 25 వరుగులు, రెండవ ఇన్నింగ్స్లో 45 వరుగులు చేసింది; సూ రాత్రీ మొదటి ఇన్నింగ్స్లో 34 వరుగులు, రెండవ ఇన్నింగ్స్లో 28 వరుగులు చేసింది; పెరిల్ హెన్స్ఫీల్డ్ మొదటి ఇన్నింగ్స్లో 39 వరుగులు చేసింది. భారత జట్టు మొదటి ఇన్నింగ్స్లో కారెన్ హార్టీ, పాట్ కార్రిక్ చెరిమూడు వికెట్లు పడగొట్టారు. భారత జట్టు రెండవ ఇన్నింగ్స్లో మారీన్ డన్లప్, పాట్ కార్రిక్ చెరి మూడు వికెట్లు సంపాదించారు.

భారత, న్యూజిలాండ్ స్త్రీల క్రికెట్టు జట్ల మధ్య ఫిబ్రవరి మొదటి వారంలో జరిగిన రెండవ టెస్టు కూడా డ్రా అయింది. కాంకా రంగస్వామి న్యూజిలాండ్ జట్టుతో భారత జట్టు ఆడే తక్కిన మూడు టెస్ట్లలో కూడా భారత జట్టుకు వాయకత్వం వహిస్తుంది.

కలకత్తాలో - భారత, న్యూజిలాండ్ స్త్రీల క్రికెట్టు జట్లు.

భారత స్త్రీల క్రికెట్టు జట్టుకూ, న్యూజిలాండ్ స్త్రీల క్రికెట్టు జట్టుకూ మధ్య జరిగే టెస్ట్ మ్యాచ్లో మొదటిది కలకత్తాలోని ఈడెన్ గార్డెన్స్ మైదానంలో జనవరి 25 న ప్రారంభమైంది. భారతదేశపు జట్టుకు కాంకా రంగస్వామి వాయకత్వం వహించింది. మొదటి టెస్టులో పాల్గొన్న భారత దేశపు జట్టులోని తక్కిన ఆటగాళ్లు : ఫాజీ ఖలీల్, కోవా వండిట్, కేయా రాయ్, సంధ్యా మజుందార్, సుధా పా, కల్పనా వరోవకార్, ఉజ్వలా నికామ్, డయానా ఎదుర్చి, లోపాముద్రా భట్టాచార్య, పర్మిలా చక్రవర్తి. న్యూజిలాండ్ క్రికెట్టు జట్టులోని ఆటగాళ్లు : పాట్రిషియా మెకెర్వీ (వాయకురాలు) బార్బరా బెవెక్, డెనిస్ జెల్లి, సూ రాత్రీ, పెరిల్ హెన్స్ఫీల్డ్, ఇలీన్ బాడ్ హమ్, లిక్ మెక్ గ్రెగర్, మారీన్ డన్లప్, పాట్ కార్రిక్, ఎడ్నా రయాన్, కారెన్ హార్టీ.

ఈ మొదటి టెస్టులో పాల్గొన్న భారతదేశం,

కలకత్తా టెస్టులో పాల్గొన్న భారతదేశపు జట్టు న్యూజిలాండ్ జట్టులోని ఆటగాళ్లలో చాలామంది విద్యార్థిమలే కావడం విశేషం !

మొదట బాటింగ్ ప్రారంభించిన భారత జట్టు తన మొదటి ఇన్నింగ్స్లో 203 వరుగులు, రెండవ ఇన్నింగ్స్లో 9 వికెట్ల నష్టానికి 168 వరుగులు చేసింది. న్యూజిలాండ్ జట్టు మొదటి ఇన్నింగ్స్లో 192 వరుగులు, రెండవ ఇన్నింగ్స్లో 3 వికెట్ల నష్టానికి 98 వరుగులు చేసింది. ఆట ఏ జట్టుకూ గెలుపూ, ఓటమి లేకుండా 'డ్రా' అయింది.

భారతదేశపు జట్టుకు చెందిన కాంకా రంగస్వామి, ఉజ్వలా నికామ్, ఫాజీ ఖలీల్, మంచి ఆటగాళ్లుగా గుర్తింపు సంపాదించారు. మొదటి ఇన్నింగ్స్లో ఫాజీ ఖలీల్ 41 వరుగులు, ఉజ్వలా నికామ్ 30 వరుగులు, డయానా ఎదుర్చి 31 వరుగులు చేశారు. కాంకా రంగస్వామి మొదటి ఇన్నింగ్స్లో 36 వరుగులు, రెండవ ఇన్నింగ్స్లో అవుట్ కాకుండా 57 వరుగులు చేసింది. సుధా పా రెండవ

ముప్పై రెండు సంవత్సరాల క్రితం. ఇదే నెల ఇరవై రెండవ తేదీన 'ఆదర్శపత్ని'గా ఆదర్శ వనితగా ప్రశంసింపబడిన కస్తూరిబా గాంధీ ఇహలోకం చాలించినపుడు - నారీ లోకమే కాదు - లోక మంతా కూడా విలపించింది. "ఆదర్శ పత్నిగా ఆమె పేరు శాశ్వతంగా చరిత్రలో నిలుస్తుంది. భర్త గాంధీజీని అనుసరిస్తూ, కఠోర నియమాలను అవలంబిస్తూ, భర్తకూ, తద్వారా దేశానికి గణనీయమైన సేవ చేసిన వనితా రత్నం కస్తూరి బా" అంటూ ప్రముఖులు ఆమెను కీర్తించారు. అర్ధ శతాబ్దంతో తియ్యని పలుకులతో, ఆమె అందర్నీ ఒక్కలాగే పలకరిస్తూ, కష్టసుఖాలు విచారిస్తూ అందరిచేత 'మాతృశ్రీ' అనిపించుకున్నది:

కస్తూరిబా కూడా గాంధీజీ పుట్టిన సంవత్సరంలోనే 1869లో. గాంధీజీ పుట్టిన వూళ్ళోనే పోర్ బందర్ లో - పుట్టింది. ఆడపిల్లకు చదువులు అనవసరం అని, వాళ్ళని స్కూళ్ళకు పంపి చదువు చెప్పించడం అంత మంచిది కాదని భావించే రోజులవి. అంచేత ఆమె ఏమీ చదువుకోలేదు. కాని - ఇంట్లో వున్న అందరికీ ఒకరి మీద ఒకరికిగల ప్రేమాభిమానాలు హెచ్చు. అందుకని ఆమె 'ప్రేమ' అంటే ఏమిటో, 'అభిమానం' అంటే ఎలాంటిదో బాగా తెలుసు కున్నది. తర్వాత తర్వాత, ప్రజలందరినీ ప్రేమానురాగాలతో చూడడానికి అదొక ముఖ్య కారణం కూడా కావచ్చు. ఎలాంటివారినైనా ప్రేమాభిమానాలతోనే సరైన దాగ్లో పెట్టగలమని - ఆమె నమ్మేది.

అప్పట్లో వివాహాలు బాల్యంలోనే జరిగేవి. పదమూడేళ్ళ వయసులోనే గాంధీజీతో ఆమెకు వివాహమైంది. ఆయనకు కూడా అప్పుడు పదమూడేళ్ళే. గాంధీజీ తండ్రి కరమ్చంద్ పోర్ బందర్ లో దివాన్ గా వుండేవారు. కస్తూరి తండ్రి గోకుల్ దాస్ గొప్ప వ్యాపారస్తుడు. ఈ ఇద్దరూ మంచి స్నేహితులు కావడంవల్ల - ఈ సంబంధం ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఆ సంబంధం తర్వాత తర్వాత 'దేశానికే గొప్ప సంబంధం' కాగలదని అప్పట్లో ఎవరూ వూహించి వుండరు!

పెళ్ళయిన కొత్తలో - అత్తగారి ఆదేశాల్ని తుచ తప్పకుండా పాటిస్తూనే కొద్ది కొద్దిగా చదవడం కూడా నేర్చుకున్నది. గాంధీజీయే ఆమెకు రాయడం, చదవడం నేర్పసాగాడు. అలా ఆమె గుజరాతీ భాషబాగా నేర్చుకున్నది. 'భగవద్గీత' కంతలా పట్టడం కూడా నేర్చుకున్నది.

1888లో గాంధీజీ దంపతులకు తొలి సంతానం కలిగింది. అబ్బాయి తర్వాత ఇంకో ఇద్దరు అబ్బాయిలు పుట్టారు. కూతుళ్లు లేరన్న కొరతతో - ఆమె లక్ష్మి అనే హరిజన బాలికను పెంచుకున్నది.

గాంధీజీ దక్షిణ ఆఫ్రికా వెళ్ళినప్పుడు. మొదట్లో - ఆమెను తనతో కూడా తీసుకు వెళ్ళకపోయినా, మూడేళ్ళ తర్వాత తీసుకు వెళ్ళారు. అదే, తొలిసారిగా కస్తూరిబా భారతదేశం దాటి వెళ్ళడం. ఓడ ఎక్కడం! ఓడ దక్షిణ ఆఫ్రికాకు చేరుకునే ముందు, భయం కరమైన తుపాను వచ్చింది. ఆ తుపానుకు తట్టుకుని నిలవగలగడం, తర్వాత దేశంలో లేచిన అలజడి తుపానులను తట్టుకోడానికి - ఓ సూచనలా కనిపించింది.

తొమ్మిదేళ్ళ పాటు గాంధీజీ దంపతులు పిల్లలతోపాటు - దక్షిణాఫ్రికాలో వున్నారు. ఈ తొమ్మిదేళ్ళలోనూ చాలా విశేషాలు జరిగాయి. భర్త అడుగుజాడలలో నడవడంలో ఎన్నో కష్టాలనూ, ఇబ్బందులనూ ఆమె ఎదుర్కోవలసి వచ్చింది. అక్కడ ఆమె ఎందరో దీనులకు సేవలు చేసింది. దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వం 'రిజిస్ట్రేషన్' లేని వివాహాలు - వివాహాలకాదని శాసించి, భారతీయుల భార్యలను ఉంపుడుక జైలుగా నిర్ణయించింది. వారికి ఆస్తులలో హక్కులు లేవని, ఆ హక్కులను తానే స్వాధీనపరచుకోడానికి పిద్దమైంది. ప్రభుత్వ నిరంకుశ విధానానికి వ్యతిరేకంగా గాంధీజీ అందోళన ప్రారంభించారు. ఆ ఉద్యమంలో కస్తూరిబా - భర్తతో పాటు పాల్గొన్నది. ఇంటింటికీ తిరుగుతూ, భారతీయ స్త్రీలకు ధైర్యాన్ని ఉత్సాహాన్ని కలగజేసింది. ఆ ఉద్యమంలో జైలుకు వెళ్ళవలసి వచ్చినా కూడా - ఆమె వెనకాడలేదు!

గాంధీజీ భారతదేశం వచ్చిన తర్వాత ఆరంభించిన కార్యక్రమాలలో కస్తూరిబా మహోత్సాహంతో పాల్గొన్నది. గ్రామాలను పరిశుద్ధిచేసే కార్యక్రమాలకు ఆమె నాయకత్వం వహించింది. గ్రామ గ్రామానికి ఇంటింటికీ వెళ్ళి వారికి ఎన్నో విషయాలు బోధించింది; వారికి అహోరాత్రులు సేవలు చేసింది.

1921లో సహాయానిరాకరణోద్యమం ప్రారంభమైంది. కస్తూరి వనితా మండలికి నాయకత్వం వహించి, వనితా లోకానికి మార్గదర్శిని అయింది.

సబర్మతీ ఆశ్రమంలో వుండేవారు కస్తూరిబాను "తల్లి"గా "దేవత"గా భావించేవారు. ప్రేమాభిమానాలు, సేవా తత్పరతలతో ఆమె అందరి హృదయాలనూ చూరగొన్నది.

జీవితంలోని ఎక్కువకాలం దేశం కోసం, ప్రజల క్షేమం కోసం శ్రమించిన 'మాతృశ్రీ' కస్తూరిబా - 1944 ఫిబ్రవరి 22న - శివరాత్రి నాడు - పరమపదించింది. స్త్రీ మూర్తిలోని ప్రేమాభిమానాలనే కాక, వీరత్వాన్ని కూడా చూపిన కస్తూరిబా - దేశం గర్వించదగ్గ వనితా రత్నం!

చిత్రకారుడు: ప్రభాకర్

అయితే ఏమట్రా :

మనం బతకడానికి తింటున్నామా? తిండానికి బతుకుతున్నామా? 'తిండానికి బతుకుతున్నాం. కావలసిందేదో సుబ్బరంగా హాయిగా తినడానికి కాక, ఇంకా దేనికి బతుకు? చచ్చిపోతారా ఏం తింటాం గనక?' అని కొందరంటారు. 'అలా కాదు. బతకడానికే తినాలి. అదీ, హాయిగా ఆరోగ్యంగా బతకడానికి కావలసినంతవరకే తినాలి' అని కొందరంటారు. మరి, ఇందులో రెండో రకం వాళ్లు చెప్పినదే మంచి విధానం అని ఒప్పుకునే వాళ్ళు చాలామంది వుంటారు. నేనూ అదే అంటాను. ఏది తినాలో, ఎంతవరకు తినాలో దాన్ని అంత వరకూ తినడమే గదా ఆరోగ్య లక్షణం! ఈ మాట నేను చెప్పడం కాదు. మన పెద్దలు అన్ని విధాలా శాస్త్రీయంగా ఆలోచించి-చెప్పినమాట.

'అన్నం పరబ్రహ్మ స్వరూపం' అన్నారు. అంటే - 'అన్నం' అనే కాదు - తినే పదార్థం ఏదైనా సరే. ఆ పదార్థం తినడంవల్లనే మనిషి జీవిస్తున్నాడు. మనిషిని బతికిస్తున్నది - ఆహారం. ఆహారానికి మానవ జీవితంలో అంతటి ప్రాముఖ్యం వుందన్నమాట. అందుకనే దాన్ని తీసుకోవడంలో కొన్ని నియమాలూ, నిబంధనలూ కూడా వున్నాయి.

భోజనంలో వున్న గుణదోషాలు చాలామందికి తెలియవు. తెలుసుకోవడం అవసరం అని కూడా అనుకోరు. నన్నదిగితే - ఏల్లంకి బడిలో చెప్పే పాతాలతోపాటే, ఎలాంటి భోజనం తీసుకోవాలి? ఎప్పుడెప్పుడు తీసుకోవాలి? ఏమేమి తీసుకో కూడదు? - ఇవన్నీ చెప్పాలి. సరేండి - నా మాట ఎవరు వింటారు గనక?

'భోజనం చెయ్యాలి - ఆకలి వేస్తోంది' అని పించినప్పుడు భోజనం చెయ్యాలేగాని - దాన్ని అణచుకోకూడదు. ఎంచేతా - ఆకలి ప్రకృతి సంబంధమైనది. ఈ ఆకలిని నిరోధించామంటే - ఎన్నో రకాల వ్యాధులు రావడానికి అవకాశాలున్నాయి. ఆకలిలాగే దాహం వేసినప్పుడు కూడా, దాన్ని అణచకూడదు. దాహాన్ని అణచడం - ఆకలిని అణచడంకంటే ప్రమాదమైనది. దాహం వేసినప్పుడు మంచి నీళ్లు తాగకపోతే, గుండెల్లో నొప్పి, చెవుడు, గొంతు ఎండిపోవడం, తద్వారా ముఖం ఎండిపోవడం, మూర్చ ఇలాంటివన్నీ వస్తాయని ఆయుర్వేద శాస్త్రం చెబుతోంది. అంచేత ముఖ్యంగా - ఆకలి వేసినప్పుడు ఆహారం తీసుకోవడం, దాహం వేసినప్పుడు నీళ్లు, మజ్జిగో

జీవనానికి

పుచ్చుకోవడం చాలా అవసరం. చాలామంది కడుపులో ఆకలివేస్తున్నా సరే, ఏమీ తినకుండా అలాగే గడిపేస్తూ వుంటారు - 'తర్వాత తినొచ్చులే' అని. అలా చెయ్యడంవల్ల - జీర్ణ రాగ్ని శక్తి తగ్గిపోతుంది. దానివల్ల మరికొన్ని రోగాలూ బయల్పడతాయి. ఇంకోటుంది - ఆకలి వేసినప్పుడు మనపదార్థమే తినాలిగాని, నీళ్లు తాగ కూడదు. అలాగే దాహం వేసినప్పుడు మన పదార్థం తినకూడదు; నీళ్లే తాగాలి. ఆకలి వేసినప్పుడు నీళ్లు తాగితే, కడుపు నిండినట్టు కనిపించినా, దానివల్ల 'జీర్ణదరం' అనే వ్యాధి వస్తుందంటారు - వైద్యులు. అలాగే, దాహం వేసినప్పుడు ఏదైనా తింటే - 'గుల్మరోగం' వస్తుందంటారు.

ఆరోగ్యశాస్త్రంలో ఇంకా ఏం చెప్పారో తెలుసట్రా - ప్రతివారూ మధ్యాన్నం, సాయంకాలం రెండు వేళల్లోనే భోజనం చెయ్యాలని చెప్పారు. మధ్యాన్నం అంటే పదకొండు గంటలనుంచి, ఒంటిగంట రోపుగా అన్న మాట. ఈ కాలంలో, శరీరంలో 'పిత్తం' ఏర్పడుతుంది కాబట్టి, తిన్న తిండి బాగా జీర్ణమవుతుంది - అన్నారు. సాయం కాలపు భోజనం అంటే ఆరుగంటలు, తొమ్మిది గంటల మధ్య అన్న మాట. రాత్రి బాగా పొద్దు పోయి, భోజనం చేసి నిద్రపోతే - ఆహారం సరిగా జీర్ణం కాదు. జీర్ణం కానందువల్ల - చెడ్డ కలలు వస్తాయి. అలాగే ఎప్పుడూ చేస్తూ వుంటే -

జీర్ణకోశం చెడిపోతుంది : న్యాయంగా భోజనానికి భోజనానికి మధ్య, ఆరు, ఏడుగంటల వ్యవధి వుండాలి.

భోజనం చేసేటప్పుడు మంచి చోటలో కూచుని చెయ్యమన్నారు. మలిన పదార్థాలు, వ్యాధి వీడి తులూ వుండే చోట కూచుని భోజనం చేస్తే అది వంట పట్టదు; వాంతులు కూడా వస్తాయి. తింటున్నప్పుడు మనసు ఆహ్లాదకరంగా లేకపోతే, తిన్న తిండివల్ల ఏమీ ప్రయోజనం వుండదు :

నోట్లో - భోజనానికి ఒకటి: గాలి వెళ్ళడానికి ఒకటి - రెండు దార్లున్నాయి. తినే ఆహారం ఆహార నాళంగుండా రోపలికెళ్తుంది. సవ్యంగా తినకపోతే - అంటే ఆశ్రద్ధగా తింటే - అంటే మాట్లాడుతూనో, నవ్వుతూనో, పరద్యానంగానో తింటే - ఆహారం శ్వాసనాళంలో పడుతుంది. వెంటనే 'పొలిమేర దగ్గు' వస్తుంది. దీన్నే 'పరివారటం' అంటారు. ఇలా రావడం మంచిది కాదు. 'ఒక్కోసారి ప్రాణా పాయం కూడా కలగొచ్చు' అంటారు వైద్యులు. అందుకని - భోజనం చేస్తున్నప్పుడు, శ్రద్ధగా, మాట్లాడకుండా నిదానంగా కూచుని చెయ్యాలి. కొందరు తొందర తొందరగా భోజనం చేస్తారు - అది కూడా తప్పే. దీనివల్ల భోజనం కావలసినంత తినలేం; రుచి తెలీదు. సరిగ్గా నమిలి మింగల్సిన అన్నం అదీ - నమిలి మింగడం జరగదు. అలా 'గట్టి'గా తినడంవల్ల - జీర్ణకోశం దాన్ని 'పిండి' చెయ్యడానికి చాలా శ్రమపడవలసి వస్తుందన్నమాట. దాంతో - జీర్ణకోశం క్రమంగా నీరసిస్తుందన్న మాట. ఇంకోటి కూడా వుంది. తినే ఆహారం నోట్లో వున్న లాలాజలంతో పాటే రోపలికె వెళ్తు వుండాలి. చప్పున చప్పున తింటూ వుంటే, లాలాజలం సరిగా పూరదు. అలా అని - నిదానంగా కూచుని గంటల తరబడి తినడం కూడా మంచిది కాదు. మా మేనత్త మనవడు ఒక డున్నాడు - వాడంతే. వాడు భోజనానికి మగళ్లతో కూచుని, అడవాళ్ళతో లేస్తాడు : ఎన్నిసార్లు చెప్పినా అంతే. ఇలా చెయ్యడంవల్ల తింటున్న ఆహారానికి బయట గాలి తగలడం, చల్లబడి పోవడం జరుగుతుంది. దాంతో, సవ్యంగా జీర్ణం కాదు. జీర్ణం కాకపోతే - చెప్పేదేముంది? అన్ని రకాల రోగాలూ బయల్పడతాయి.

అయిందా -

మన పెద్దవాళ్ళు ఇంకా కొన్ని చెప్పారు. ఎందులో భోజనం చెయ్యాలి? ఎలా భోజనం చెయ్యాలి? - భోజనం అయిన తర్వాత తాంబూలం ఎందుకు వేసుకోవాలి? - ఇవన్నీ వచ్చే సారి చెబుతాను.

బిల్లు చాపలు

ఎంబ్రాయిడరీ దువ్వెళ్ళ

బిల్లు చాపలు

'ఇంటిని అలంకరించడం కళ' అని అందరూ అంగీకరిస్తారు. అయితే వేటిని ఎలా అలంకరిస్తే బావుంటుందో తెలుసుకోవడం పెద్ద సమస్య. ఉదాహరణకు ఇంట్లో బిల్లులు ఉన్నాయనుకోండి. వాటిమీద పూలకుండీలు పెట్టవచ్చు; అందమైన 'బిల్లుచాపలు' (టేబుల్ మాట్స్) అమర్చవచ్చు. 14వ పేజీలోని వర్ణచిత్రంలో చూసిన బిల్లుచాపలు చూడండి. అలాంటి చాపలుచేసి బిల్లులను అలంకరిస్తే ఎంతో బావుంటుంది.

ఈ బిల్లుచాపలు తయారు చెయ్యడానికి ఏమేం కావాలి?

గోధుమ రంగులో ఉండే జనుముగుడ్డ (జాట్ క్లాత్) $\frac{1}{2}$ మీటరు; ఒక చదరపు అడుగు కొలతలలో దొరికే ఎరుపు, నీలం, నలుపు రంగు పెట్టుముక్కలు; పైపిన్ మెటీరియల్ $\frac{1}{4}$ మీటర్. పెవికార్ గొట్టం ఒకటి - బిల్లుచాపలు చెయ్యడానికి కావలసిన సరంజామా. ఇవికాక ఒక పెన్నిలు, వృత్తరేఖిని (కాంపస్), కత్తెర, సూటీ దారం, కొన్ని తెల్లకాగితాలు కూడా కావాలి.

ఇవన్నీ సిద్ధంచేసుకున్నాక, కాగితం మీద $6\frac{1}{2}$ అంగుళాల వ్యాసార్థంగల వృత్తం ఒకదాన్ని, $3\frac{1}{2}$ అంగుళాల వ్యాసార్థంగల వృత్తం ఒకదాన్ని గీచుకోవాలి. విడిగా ఇచ్చిన పువ్వు బొమ్మను కాగితంమీద డ్రేన్ చేసుకోవాలి; అలాగే దాని పక్కనే ఇచ్చిన వృత్తాన్నికూడా డ్రేన్ చేసుకోవాలి.

ఇక కాగితం మీద గీచిన వృత్తాకారాలనూ, పువ్వునూ అంచుల వెంబడి కత్తిరించుకోవాలి. అలా కత్తిరించిన ముక్కలలో $6\frac{1}{2}$ అంగుళం వ్యాసార్థంగల ముక్కను జనుముగుడ్డ మీద ఉంచి, అలాగే వృత్తాకారంలో కత్తిరించాలి; అవిదంగానే $3\frac{1}{2}$ అంగుళం వ్యాసార్థంగల కాగితం

ముక్క సాయంతో 6 వృత్తాకారపు ముక్కలు కత్తిరించుకోవాలి. పైపిన్ గుడ్డను ఒక అంగుళం వెడల్పు ఉండేలా కత్తిరించుకోవాలి. వృత్తాకారంలో కత్తిరించిన జనుముగుడ్డ ముక్కల అంచుల చుట్టూ ఈ పైపిన్ గుడ్డ పెట్టికుట్టాలి. వీలుంటే ఇలా కుట్టడానికి కుట్టుమిషనును ఉపయోగించవచ్చు.

కాగితంమీద డ్రేన్ చేసిన పువ్వు నమూనాను ఉపయోగించి, మూడురంగుల పెట్టుముక్కలలో ప్రతి దానినుంచి 31 పువ్వులు కత్తిరించాలి. అలాగే అపువ్వు పక్కనే ఇచ్చిన వృత్తం ఆకారంలో ప్రతి పెట్టు ముక్కనుంచి 31 ముక్కలను కూడా కత్తిరించుకోవాలి.

ఇవన్నీ కత్తిరించుకున్నాక, $3\frac{1}{2}$ అంగుళాల వ్యాసార్థంగల జనుముగుడ్డ ముక్క తీసుకోవాలి. దాని అంచు చుట్టూ వరసగా నలుపు, ఎరుపు, నీలం రంగుల్లో ఉన్న పెట్టు పువ్వులను పెవికార్ తో అతకాలి. పువ్వులమధ్య ఎడం మిగుల్చుకుండా జాగ్రత్తగా అతకాలి. మొత్తం 12 పువ్వులతో వృత్తం పూర్తి అయ్యేలా చూసు

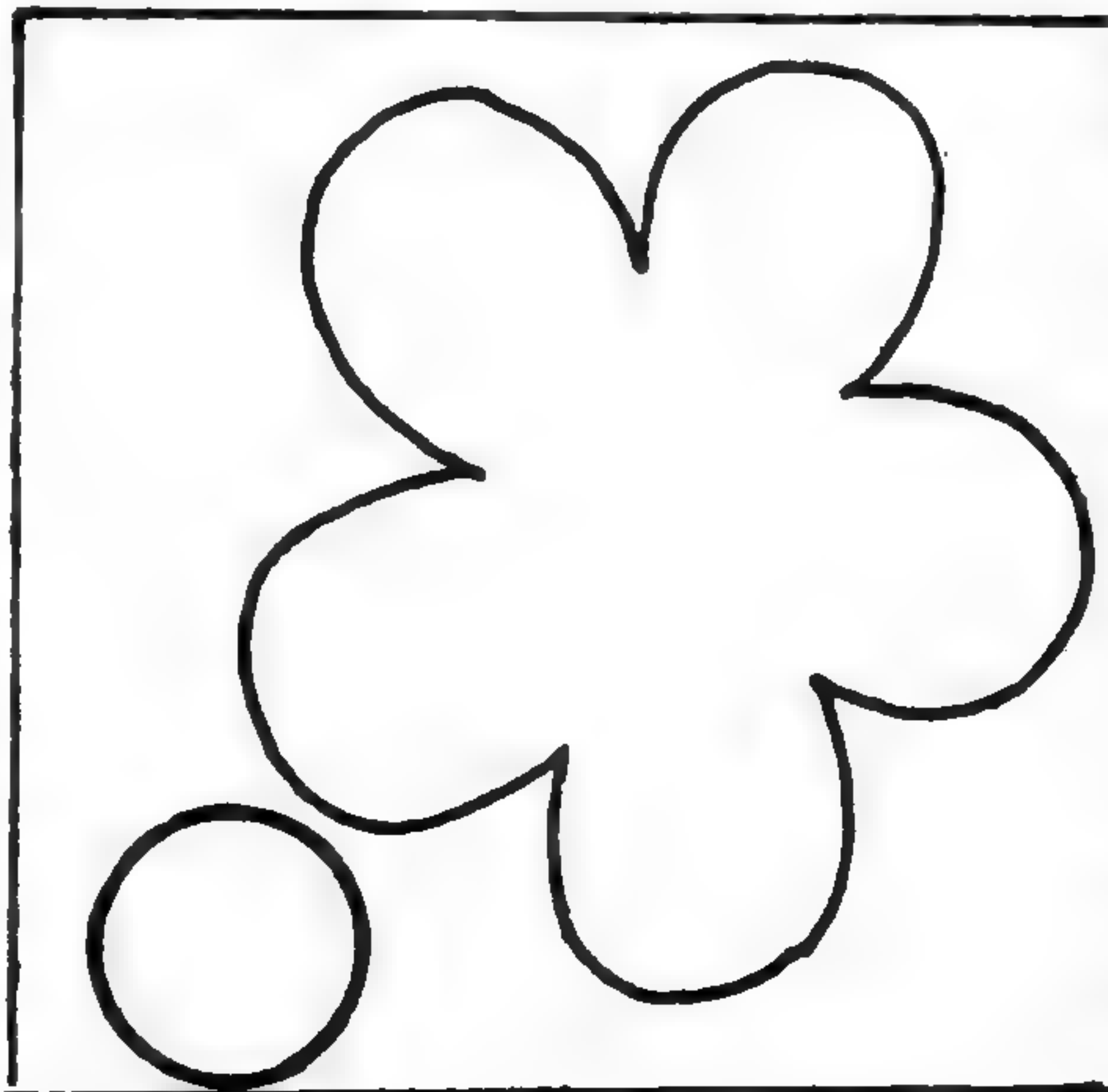
కోవాలి. ఇలాచేశాక చిన్న వృత్తాకారపు ముక్కలు తీసుకోవాలి. నలుపు పువ్వుమీద నీలం ముక్క, నీలం పువ్వుమీద ఎరుపుముక్క, ఎరుపు పువ్వు మీద నల్లముక్క వచ్చేలా పెవికార్ తు ఉపయోగించి అతకాలి. ఇలాగే తక్కిన $3\frac{1}{2}$ అంగుళం వ్యాసార్థంగల వృత్తాలనూ, $6\frac{1}{2}$ అంగుళం వ్యాసార్థంగల పెద్ద వృత్తాన్ని చుట్టూ పువ్వులతో అమర్చాలి. అంతే! బిల్లుచాపలు పూర్తి అయ్యాయి. వర్ణచిత్రం చూస్తే ఈ బిల్లుచాపలు ఎలా ఉంటాయో స్పష్టమవుతుంది.

*

ఎంబ్రాయిడరీ రుమాళ్ళు

రెడీమేడ్ గుడ్డల దుకాణాల్లో దొరికే రుమాళ్ళు ధరల గురించి ఈ మధ్య ఎప్పుడైనా విచారించారా? అలా విచారించినప్పుడు - ఇంతింత గుడ్డ ముక్కలకు అంతంత ధరలు ఎందుకో అనిపిస్తుంది. అంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టి కొనడంకన్న రుమాళ్ళు మనమే ఎందుకు తయారుచేసుకోకూడదు అని కూడా కొందరికి అనిపించవచ్చు. అలాంటి వారు చక్కని ఎంబ్రాయిడరీ రుమాళ్ళు తయారుచేసుకోవచ్చు. కాస్త తీరికా, ఎంబ్రాయిడరీ చెయ్యగల నేర్పు ఉంటే ఈ రుమాళ్ళు చేసుకోవడం తేలికే.

కొన్ని గుడ్డల దుకాణాలకు వెళ్ళినప్పుడు అక్కడ ఆర్గండ్, టూబైటూవాయిల్, పైన్ పాస్లిన్ రకాలకు చెందిన తెల్లనిగుడ్డ ముక్కలు (కట్ పీస్లు) ఉన్నాయేమో కనుక్కోండి. అలా ఉంటే మాత్రం 32 అంగుళాల పొడవు, 24 అంగుళాల వెడల్పు ఉండే ముక్క ఒకటి కొనుక్కోవాలి. అలాగే 10 మీటర్ల పొడవుతో దొరికే $\frac{1}{2}$ అంగుళం వెడల్పుగల 'రేస్' పాకెట్టు కూడా ఒకటి కావాలి.

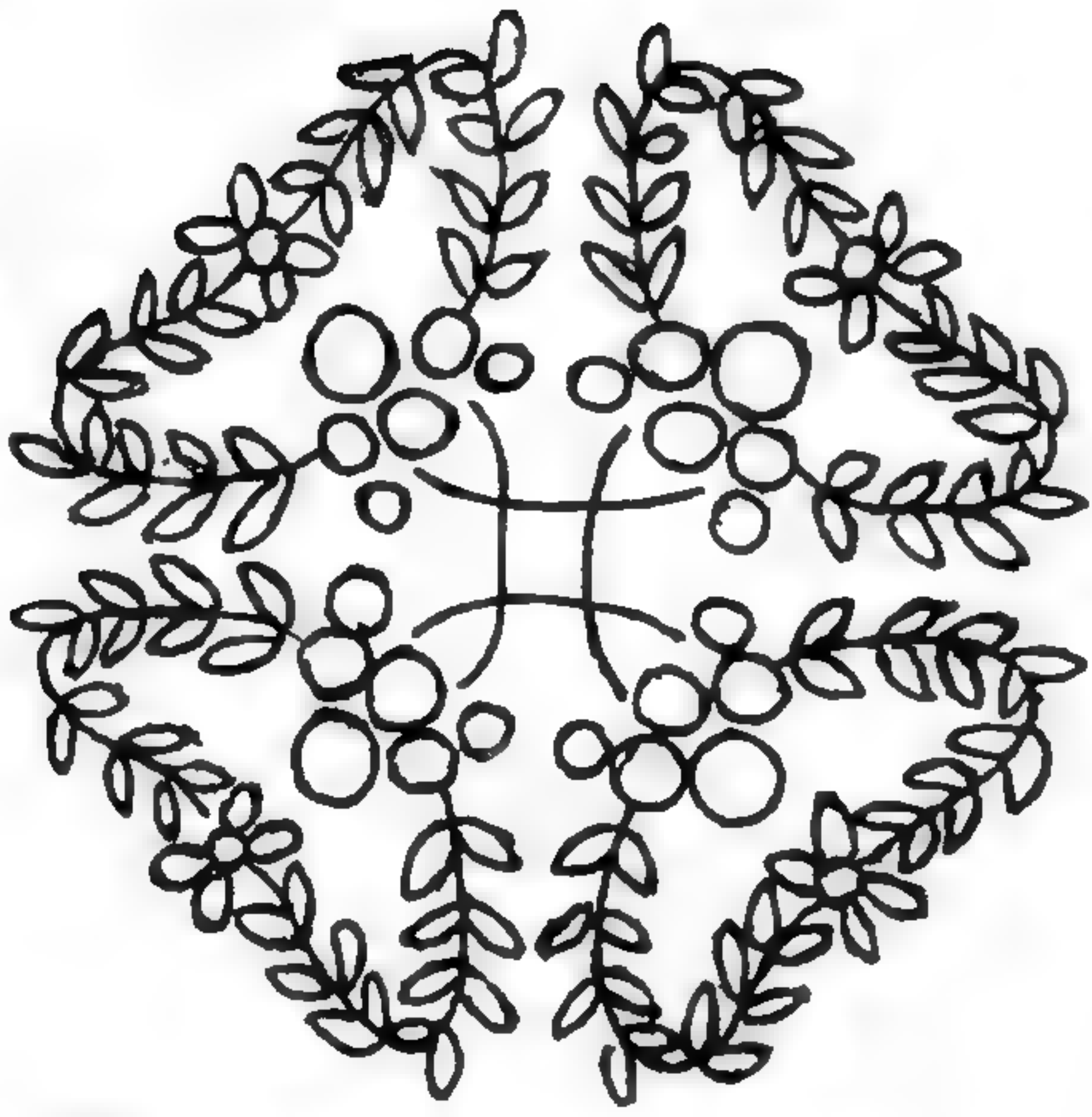

ఈ రెండూ తెచ్చిపెట్టుకున్న తర్వాత గుడ్డను 8 అంగుళాల పొడవు, 8 అంగుళాల వెడల్పు ఉండే చదరపు ముక్కలుగా సరిగా కత్తిరించు కోవాలి. తర్వాత కత్తిరించిన ప్రతి ముక్క అంచుల చుట్టూ లేసు ముక్కలు పెట్టి కుట్టాలి.

ఇక ఈ రుమాళ్ళ మీద కుట్టడానికి వీలుగా ఆరు ఎంబ్రాయిడరీ నమూనాలు ఇక్కడ ఇస్తున్నాము. ఆ ఎంబ్రాయిడరీ నమూనాలు ట్రేస్ కాగితం సాయంతో ట్రేస్ చేసుకుని, వాటిని రుమాళ్ళ మీదకి ఎక్కించి, నమూనాల పక్కనే సూచించిన సూచనల ప్రకారం దారాలు, కుట్లు ఉపయోగించి ఎంబ్రాయిడరీ చేస్తే చాలు. ఈ పేజీలో క్రింద ఉన్న వర్ణచిత్రం చూస్తే రుమాళ్ళ మీద ఎంబ్రాయిడరీ ఎలా చెయ్యాలో తెలుస్తుంది.

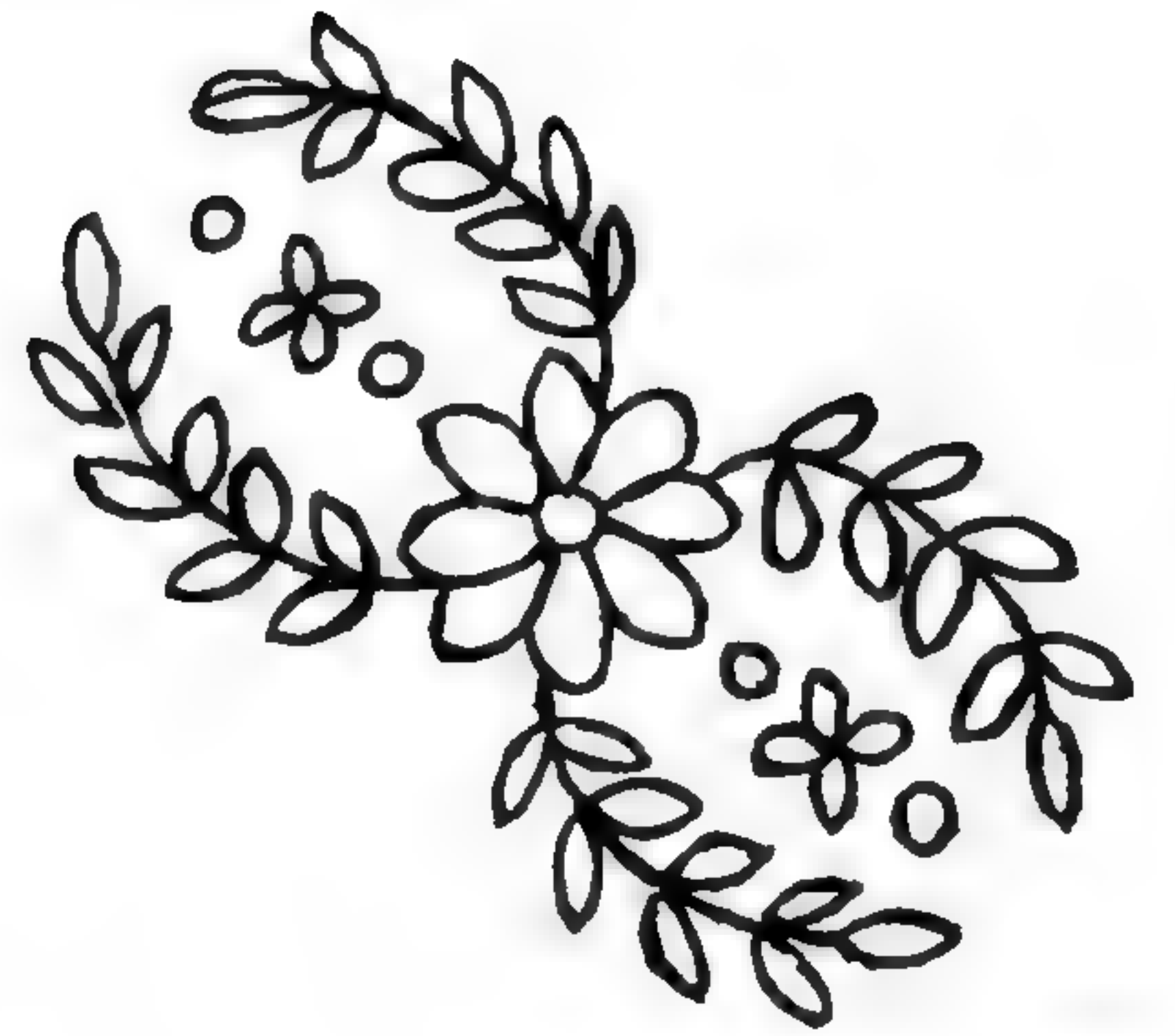

అకులు-వచ్చ రంగు; పొదిన్ కుట్టు.

గీతలు-వచ్చరంగు; పైమ్ కుట్టు.

చిన్న వృక్తాలు, పువ్వులు - ఎరుపు రంగు, పైమ్ కుట్టు.

వక్షత్రాల వంటి పువ్వులు (మధ్య ఉన్న పువ్వు వక్కవ ఉన్నవి)-ఎరుపురంగు; రప్పింగ్ కుట్టు.

వృక్తాలు-ఎరుపు రంగు దారం; పొదిన్ కుట్టు.
అకులు-గోధుమరంగు దారం; పొదిన్ కుట్టు.
చిన్న పువ్వులు-నీలం రంగు దారం; పొదిన్ కుట్టు.
పువ్వులలోని చిన్న వృక్తాలు - ఎరుపు రంగు దారం; పొదిన్ కుట్టు.

మధ్య ఉన్న గీతలు-నీలం రంగు దారం; పైమ్ కుట్టు.

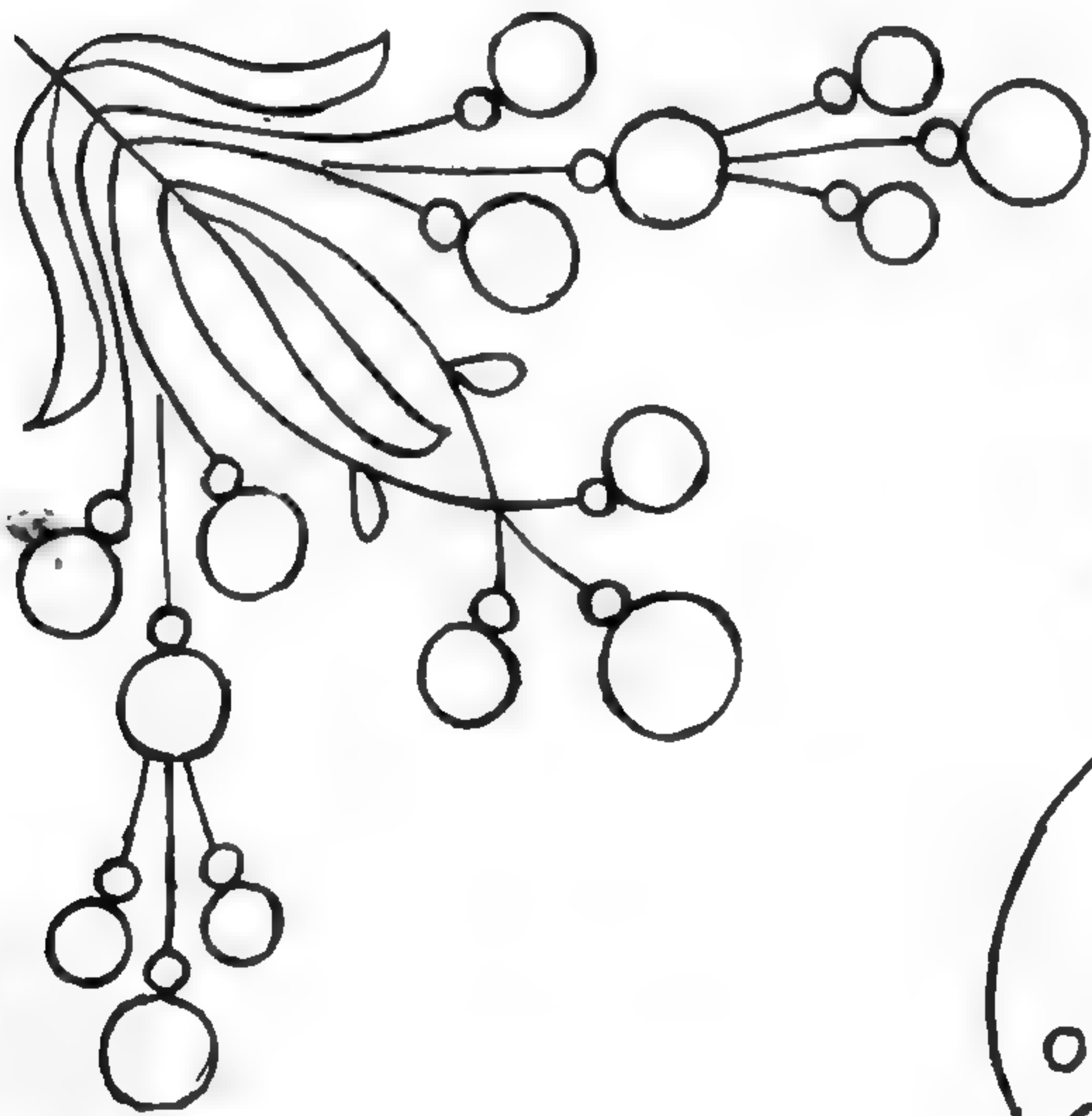

అకులు-గోధుమ రంగు; పొదిన్ కుట్టు.

పువ్వులు-నీలం రంగు; హెరింగ్ బోన్ కుట్టు.

చిన్న వృక్తాలు-లేత వారింజరంగు; పొదిన్ కుట్టు.

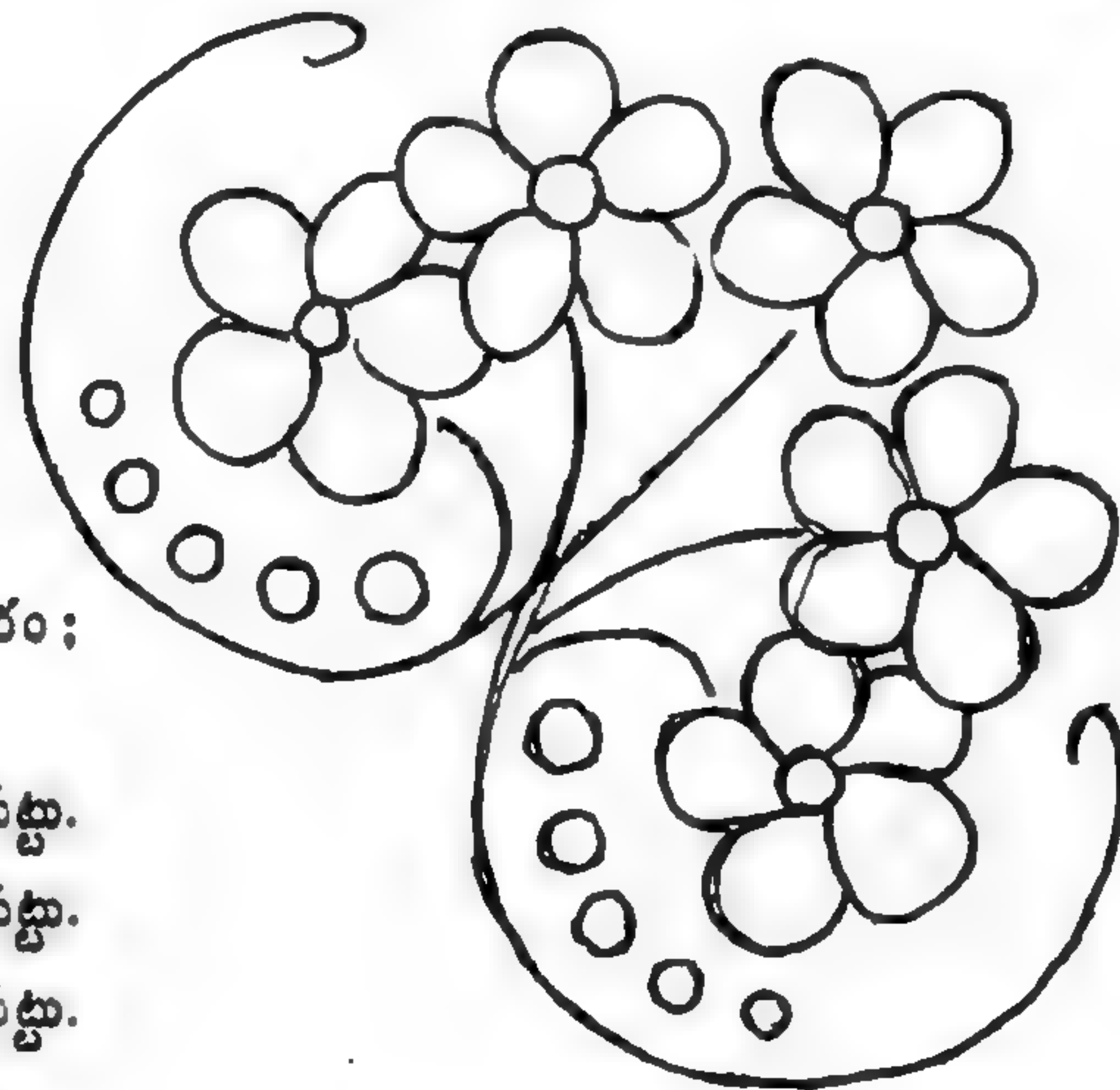
గీతలు-గోధుమ రంగు; పైమ్ కుట్టు.

పువ్వులు-గ్రే రంగు పేడ్ప రెండు; పొదవు, పొట్టి కుట్టు.

గీతలు-లేత గ్రే రంగు; పైమ్ కుట్టు.

చిన్న వృక్తాలు-ముదురు గ్రే రంగు; పొదిన్ కుట్టు.

పెద్ద వృక్తాలు అన్నీ-వేపిల్ల రంగు దారం; హెరింగ్ బోన్ కుట్టు.

చిన్న వృక్తాలు అన్నీ-ఎరుపు రంగు; పొదిన్ కుట్టు.

మూడు అకులు-వచ్చరంగు; హెరింగ్ బోన్ కుట్టు.

అకుల మధ్య గీత-వచ్చ రంగు; పైమ్ కుట్టు.

తక్కిన గీతలు-ఎరుపు రంగు; పైమ్ కుట్టు.

పువ్వులు - తెలుపు, లేత వారింజ రంగు; పొదవు, పొట్టి కుట్టు.

అకులు-వచ్చరంగు; పొదిన్ కుట్టు.

గీతలు-వచ్చరంగు; పైమ్ కుట్టు.

పువ్వులలోని వృక్తాలు-తెలుపురంగు; పొదిన్ కుట్టు.

బామ్మ-బామ్మ

అకౌంట్

సంసార కావశ్రయంలో ఏళ్ళకి ఏళ్ళు గడిచి పోతున్నాయి.

కాత్యాయని పెద్దోంచి గులాబీ పువ్వునీ, టికెట్టు ముక్కల్నీ, పుచ్చిపోయిన జీడిపప్పు పేతెటనీ తీసి అవతల పారేసింది. ఊరికే కూడా కాదు :: “వెదవచెత్త, పనికిమాలినవన్నీ పోగేస్తే పెద్దై చెత్తబుట్టలా తయారైంది” అని నమగతు.

కొత్త స్త్రీలు గిన్నె పట్టుకొచ్చి వరదరాజులికి చూపిస్తూ “వెలిసిపోయిన గులాబీచీర వేసి పది

మీద అంటి అంటనట్టుగా ముద్దుపెట్టుకున్నాడు. కాత్యాయని మెరుపు వేగంతో మెట్లన్నీ దాటి, మేడమీది గదిలోకి పోయి. పందిరి మంచం మీద వారిపోయి. అదే తలుచుకుంటూ అనందంలో మునిగిపోయింది. ఆ తరవాత మళ్ళీ పెళ్ళి వీటల మీదే వరదరాజులికి ఆ పిల్ల కనపడ్డం.

పెద్దైన కొత్తల్లో వరదరాజులు కాత్యాయనికి ఓ చీర తెచ్చాడు. లేత గులాబీ రంగుతో, జరీ చుక్కలతో వున్న ఆ చీర చూసి కాత్యాయని తెగ సంబరపడిపోయింది. తర్వాత రహస్యంగా

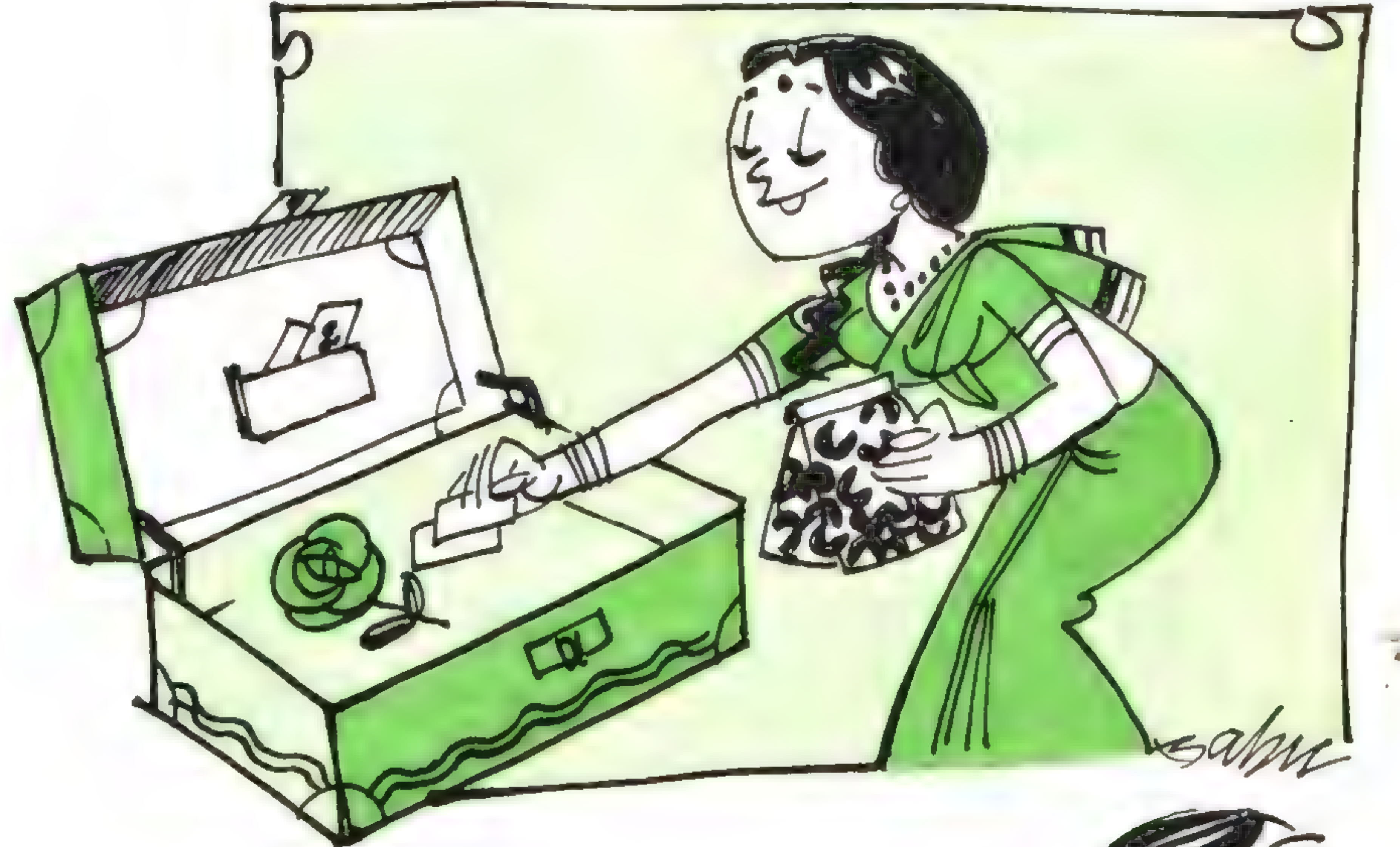
వరదరాజులూ, కాత్యాయనీ ప్రేమించుకుంటున్న మొదటి రోజులు. లోకులు తమ ప్రగాఢ ప్రేమని చూసి అసూయ పడుతున్నారనీ, అయినా తాము వారిని క్షమించగలమనీ నమ్మేటంత మైకంలో వున్న రోజులు.

ఓ రోజు వరదరాజులు కాత్యాయనికి పసుపు పచ్చ గులాబీపువ్వు తెచ్చిచ్చాడు. ఆ రోజు రాత్రి పడుకోబోయేముందు కాత్యాయని ఆ పువ్వు జడ లోంచి తీసి యిటూ అటూ చూసి సున్నితంగా పెదవులకడ్డుకొని, చెంపలకు రాసుకుని.... కానేపటికి పెద్దో దాచుకుని నిద్రపోయింది.

ఇంకోరోజు వరదరాజులు కాత్యాయనిని నినిమాకి తీసికెళ్ళాడు. కాత్యాయని నినిమానించి వచ్చాక హేండ్ బాగ్ లోంచి టికెట్టు ముక్కలు తీసి, మురిపెంగా చూసుకుని, పెద్దో గులాబీ పువ్వు పక్కన పెట్టింది.

ఓసారి వరదరాజులు విశాఖపట్నం వెళ్ళివస్తూ కాత్యాయనికి ఎంతో ఇష్టమని చెప్పి జీడిపప్పు తెచ్చి పెట్టాడు. కాత్యాయని మురిసిపోతూ ఆ పాకెట్ బద్దంగా పెద్దో వుంచేసింది.

ఇంకోసారి వరదరాజులు కాత్యాయనీ వాళ్ళ ఇంటికి వచ్చాడు. కాత్యాయనితో మాట్లాడుతూ మాట్లాడుతూ, చటుక్కున దగ్గరకు తీసుకుని చెంప

“ఈ చీర కట్టుకుని వీధిలోకి వెళ్ళడానికి సిగ్గుగా వుంది బాబూ!” అన్నది. వరదరాజులికి అర్థం కాలేదు. అదే అడిగాడు.

బతిమాలించుకుని, సిగ్గుపడి కొంతసేపటికి “....ఈ చీర కట్టుకుంటే నేను చీర కట్టుకున్నట్టు వుండదు. మిమ్మల్ని అల్లుకుంటున్నట్టు వుంటుంది....” అన్నది కాత్యాయని.

వరదరాజులు భార్య భావుతకు అశ్చర్య పోయాడు.

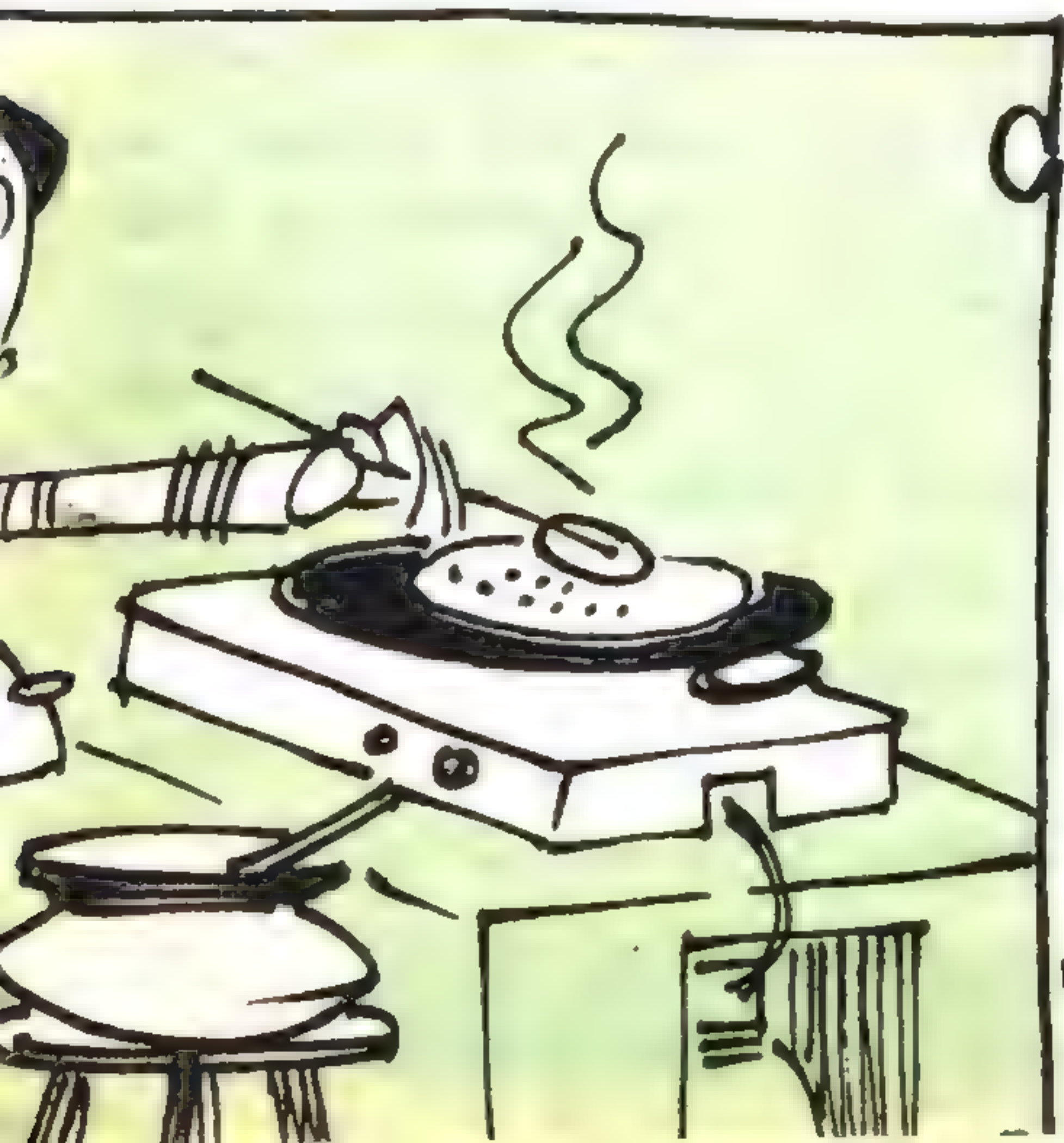

రూపాయలు ఏదేస్తే ఇచ్చాడు. ఎందుకూ ఆ పిచ్చి చీర? ఊరికే ఒళ్ళంతా గుచ్చుకుంటూ చీరెనిండా జరీ. మాపుకన్నా ఆగదు: గిన్నె అయితే లక్షణంగా పది కాలాలపాటు పడివుంటుంది!” అనేసింది.

ఓ రోజు కార్యాయని వంటింట్లో దోనెలు పోస్తోంది. వరదరాజులు పెళ్ళి పక్కన నిలబడ్డట్టే నిలబడి ఆమె బుగ్గమీద గట్టిగా ముద్దెట్టుకున్నాడు. కార్యాయని రవ్వంతై నా చలించలేదు. నిర్వికారంగా, చిరాగ్గా చూసి “ఏమిటిదీ మరీనూ— వేణాపాళలేకుండా” అన్నది తన పని తాను చూసుకుంటూ.

పుస్తకాలు

మామూలు మనిషి

[నవల]

[రచన : మాదిరెడ్డి సులోచన; ప్రచురణ : ప్రజా ప్రచురణలు, ఏలూరు; పుస్తకం పైజా : 1/8 రెమీ; పేజీలు : 256; వెల : రూ. 8 లు.]

భర్తకి భార్యకి మధ్య 'వయసుదూరం' ఎక్కువైతే?—అనర్థాలున్నాయని తొలినుంచి పెద్దలు అంటున్నారు. ముసలాళ్ళకు, చిన్న పిల్లల్ని ఇచ్చి చెయ్యకూడదన్నారు. అలాచెయ్యడం ఆ పిల్ల గొంతు కొయ్యడమే సన్నారు. అయితే, ఈ నవలలోని సమస్య అదికాదు. భర్త వయసు లోనే వున్నాడు. భార్య మరీ చిన్నది. ఈ సమస్య ఇలా వుండగా, ఇంకో సమస్య — అతని అత్త గారు వయసులో వుండగానే - విధవ అయింది. ఆమెకు కోరికలు చల్లారలేదు; భార్య చిన్నపిల్ల కావడంవల్ల అతని కోరికలూ అలాగే వుండిపోతున్నాయి. వావివరసలూ, ప్రపంచమూ అన్నీ నిడిచిపెట్టి - అత్తగారు, అల్లుడూ సంబంధాలు పెట్టుకున్నారు : తను చేస్తున్న పనికి వ్యతిరేకంగా అత్తగారు 'మీరాబాయి'లా ప్రవర్తిస్తూ వుంటుంది. 'చదువుకో'మన్న మిషమీదా భర్త, తల్లి ఆ అమ్మాయిని పట్నం పంపారు. అక్కడ ఆమెకు వయసు తెలిసింది. ఒక 'అబ్బాయి' చెలిమి దొరికింది. తను వివాహిత! ఆ చెలిమి అలా చెలిమిగానే వుంచుకున్నది. కాని, ఆమెకు 'నిజం' తెలిసింది. తన భర్త తన మీద చూపాల్సిన అనురాగం ఎందుకు చూపడంలేదో అర్థమైంది. ఇద్దరిమీదా అసహ్యం వేసింది. భర్త 'నీ మీద నాకు వాత్సల్యమేగాని, కోర్కె లేదు' అని రాసిపెట్టి పెళ్ళిపోయాడు. తల్లి ఆత్మహత్య చేసుకున్నది. పట్నంలో ఆ అమ్మాయిలో మైత్రిని కోరిన అబ్బాయి ఆమెకు ఆసరా అయ్యాడు : చాలామంది మామూలు మనుషులేననీ, వీళ్ళు పరిస్థితులకు లొంగిపోతారనీ-ఈ నవల చెబుతుంది.

బహుశా, నవలకు కావలసినంత కథ కాక పోవడంవల్లనేమో కొన్నిచోట్ల 'లాగినట్టుగా' అనిపిస్తుంది. కొన్ని సన్నివేశాల కల్పనలో కూడా 'రిపిటీషన్' లాంటిది కనిపించడానికి కూడా కారణం అదేనేమో : పుస్తకానికి ఉపయోగించిన కాగితం అంతమంచిది కాకపోయినా. (8 రూ. లు కాబట్టి) అచ్చు బావుంది.

*

మహిళలకు మధుర జీవనము

(వ్యాసాలు)

[రచయిత్రి : మాలతీ చందూర్ ; ప్రచురణ : క్వాలిటీ పబ్లిషర్స్, విజయవాడ - 2. వెల : రూ 5.00; క్రాసు 1/8 పైజాలో 152 పేజీలు; అట్టమీది రంగుల బొమ్మ : గోపి]

పెళ్ళి ఎందుకు చేసుకోవాలి? స్త్రీలు ఎంత వరకు చదువుకోవాలి? భార్య భర్తలు అన్యోన్యంగా ఎలా ఉండాలి? అత్తా కోడళ్ళ మధ్య అనుబంధం ఎలా ఉండాలి?—ఇలా ప్రతివారికీ ఎప్పుడో ఒకప్పుడూ ఏవో అనుమానాలు కలుగుతూ ఉంటాయి. ఇలాంటి అనుమానాలకు సమాధానాలు చెబుతుంది మాలతీ చందూర్ రాసిన ఈ వ్యాసాల సంపుటి. ముఖ్యంగా కాపురాలు చేసుకొంటున్న స్త్రీలకు, పెళ్ళిళ్ళు కావలసిన అమ్మాయిలకు ఆ మాటకు వస్తే స్త్రీలందరికీ పనికి వచ్చే ఎన్నెన్నో విషయాల గురించి చక్కగా రాసి మెప్పించినవారు మాలతీచందూర్. ఈ పుస్తకం కూడా అలాంటిదే.

ఈ సంపుటిలో పందొమ్మిది వ్యాసాలు ఉన్నాయి. వివాహమెందుకు?, ఎంతవరకు? భార్యలు - భర్తలు, చివికి చివికి, అత్తా కోడళ్లు, స్నేహాలు, సాదింపులు, ఇరుగు పొరుగు, పొదుపు, దూబరా, పిల్లల పెంపకం వంటి వ్యాసాలెన్నో ఇందులో ఉన్నాయి. తమ జీవితాలను చక్కదిద్దుకోదలచిన వనితలందరూ చదవదగ్గ వ్యాస సంపుటి ఇది.

['పుస్తకాలు' శీర్షికలో సమీక్షకు పుస్తకాలు పంపేవారు — ఒక్క ప్రతిని పంపితేచాలు. అయితే, ఆ పుస్తకాలు స్త్రీల రచనలే అయి వుండాలి. అవీ ఈ సంవత్సరం (1976)లో ప్రచురింపబడినవే అయి వుండాలి. గత సంవత్సరంలో మాకు అందిన పుస్తకాలు మాత్రం వరసగా సమీక్షింపబడతాయి. వ. సం]

జనమతా నాటి

ప్రసిద్ధ నటి, ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ నాటక విభాగం ఉపాధ్యక్షురాలు శ్రీమతి జమున అంతర్జాతీయ వనితావత్సర సందర్భాల ప్రభావానికి అనుగుణంగా- గత నెల 26 వ తేదీన హైద్రాబాదులో పూర్తిగా వనితలే పాల్గొన్న 'తారా విభావరి' సాంస్కృతిక కార్యక్రమాన్ని విజయవంతంగా నిర్వహించారు. ఈ విశేషాన్ని పురస్కరించుకుని 'వనిత' ఆమెతో జరిపిన గోష్ఠిని ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ-నాటక విభాగం ఉపాధ్యక్షురాలిగా తెలుగు నాటకరంగం స్థితిగతులను గురించి మీ అభిప్రాయం ఏమిటి? నాటకరంగం అభివృద్ధికి మీరు ఏ విధంగా కృషి చేయాలనుకుంటున్నారు?

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారు అకాడమీ ద్వారా నాటకరంగం అభివృద్ధికి వేసు కృషి చేయగలిగే ఈ అవకాశాన్ని గత సంవత్సరమే వాకు కలగ జేగారు. అకాడమీ నిర్వహణకు సంబంధించిన అంశాలను, నాటకరంగాభివృద్ధికి వన్న అవకాశాలను పరిశీలించడానికి, పూర్తిగా అవగాహన చేసుకోవడానికి ఇంకా వాకు కొంత వ్యవధి కావాలను కుంటాను. మన నాటకరంగం బెంగాలీ, మరాఠీ మొదలైన భాషల స్థాయిలో ప్రయోగాత్మకమైన రీతుల్లో అంతగా అభివృద్ధి పొందకపోయినా, విదేశాభ్యాసకరంగా మాత్రం లేదు. దేశాభ్యాసకులు నాటక ప్రదర్శనల్లో రకరకాల ప్రయోగాలు చేయడానికి చాలా ఉత్సాహాన్ని చూపిస్తున్నారు. ఉదాహరణకు వేసే మధ్య ఒక ప్రదర్శన చూశాను. ఒక రైలు స్టేషన్లో కొంతమంది మూగ వాళ్ళు వదుకుని వుంటారు. వాళ్ళకు కల వస్తుంది. ఆ కలలో తాము చూసే లోకంలో ఎవరికి రోచిన విధంగా వాళ్ళు పూహగానాలు చేస్తుంటారు. ఒకడు కానో పెద్ద సినిమా హీరో అయితే ఎలా వుంటాడో-ఎలా అందరితో మాట్లాడతాడో పూహిస్తూ వుంటే, మరొకడు తనను మోసం చేసే వాళ్ళను ఎలా ఎదుర్కొంటాడో-తన రోరణిలో వివరిస్తూ వుంటాడు.

ఇలా ఆ వ్యక్తుల మానసిక ధోరణులను నాటకంలో చక్కగా అక్కడక్కడా వెలుగు పీడల 'ఎనెక్టు'లో ప్రయోగాత్మకంగా ప్రదర్శించారు. కలలో కొత్త రూపాల్లో కనిపించడానికి వాళ్ళు స్టేజీమీద వదుకునే దుస్తులు మార్చుకున్నారు. నాటకాల ఇతివృత్తంలోను, కథా కథనంలోను ఇటువంటి ప్రయోగాలు చేయగలిగిన కళాకారులు చాలామంది మనకూ వున్నారు. కానీ నాటకాలను విరివిగా ప్రదర్శించాలన్నా, వాటిని కూడా చలనచిత్రాల్లా ఆదరించాలనే భావన పామాన్య ప్రజానీకంలో కలుగజేయాలన్నా- అన్ని పూళ్ళలోనూ థియేటర్లు-అవి కూడా చక్కని 'రైటింగ్', 'మైక్' మొదలైన వాటికి మంచి వసతులుండే థియేటర్ల నిర్మాణం చాలా అవసరం. థియేటర్లు తక్కువ అద్దెకు లభించినప్పుడు, ప్రదర్శనలకు అన్ని సౌకర్యాలు వున్నప్పుడు నాటక రంగం మీద ఉత్సాహం వున్నవాళ్ళంతా నాటకాలు చేయడానికి ముందుకు వస్తారు. క్రమక్రమంగా ప్రజల్లోనూ ఉత్సాహం పెరుగుతుంది. అంచేత ప్రభుత్వం మొదట థియేటర్ల నిర్మాణం వైపు దృష్టి కేంద్రీకరించింది. ఈ విషయంగా ప్రభుత్వానికి సహకరించడానికి తెలుగు సినిమా అర్బిస్ట్స్ అసోసియేషన్ ముందుకు వచ్చింది. 'అకాడమీ' కూడా ఆ కార్యక్రమాలు చేపట్టడానికి సిద్ధంగా వుంది.

రాష్ట్రంలో థియేటర్ల నిర్మాణం కోసమనే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఫిలిమ్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్-ఒక పథకాన్ని రూపొందించింది. ఆ పథకం ప్రకారం రాష్ట్రంలోని ప్రతి జిల్లా ప్రధాన నగరంలోను,

ఇతర పూళ్ళలోనూ కట్టే థియేటర్లకు - కార్పొరేషన్ 50 శాతం ధన సహాయం అందజేస్తుంది. తిరుమల థియేటర్ దేవస్థానం వారు 25 శాతం రవాణా మంజూరు చేస్తారు. తక్కిన 25 శాతం-అయోప్రాంతాలలో సేకరించబడుతుంది. ఈ కార్యక్రమాలకు వాందిగా మొన్న జనవరి 26 వ తేదీన అకాడమీ అధ్యక్షులలో హైద్రాబాదు నగరంలో ఒక ఆధునిక థియేటర్ నిర్మాణార్థం-వేమ-వా నహ వటీమణుల సహకారంతో కొన్ని సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను సమర్పించాను. తద్వారా విదుషీర లక్షల రూపాయలు సహాయం. ఇక తర్వాత కార్యక్రమాలను ఎలా కొనసాగించడమన్నదీ ప్రభుత్వమే నిర్ణయించాలి. వా వరకు అర్బిస్ట్స్ అసోసియేషన్, సంగీత నాటక అకాడమీ-రెండూ రెండు కళ్ళ లాంటివి. పెద్దలందరూ ఎటువంటి నిర్ణయం తీసు కున్నా-వాకున్న పరిమితుల్లో వేమ చేయదగ్గ కృషి తప్పక చేస్తాను. పోతే వివిధ కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం కోసం అకాడమీకి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంవత్సరానికి వాలుగు లక్షల రూపాయలు కేటాయిస్తూ వుంది. నాటక విభాగానికి వన్న పరిమి తుల్లో ఇంకా కొన్ని నిర్మాణాత్మకమైన కార్యక్రమా లను చేపట్టడానికి ఆస్కారం వుందని వా అభిప్రాయం. ముఖ్యంగా ఒకప్పుడు నాటకరంగంలో కృషిచేసి, పరిస్థితుల ప్రభావం వల్ల ఇప్పుడు ఏ ఆధారం లేకుండా వన్న కళాకారుల వివరాలను సేకరించి వారికి ఎక్కువగా ధన సహాయం చెయ్యాలి. ఇప్పుడు అలా సహాయం పొందుతున్న

వాడు 25 మందే ఉన్నారు. అటువంటి కళాకారులు ఇంకా చాలామంది ఉండి ఉంటారని - వారికి ఈ సహాయం అందడానికి ఏర్పాట్లు జరగాలని అకాడమీ వారికి సూచించాను. సన్మానాలకు ఎక్కువ వనాన్ని వ్యయం చేయకుండా యిలా కళాకారులకు సహాయవడడం మంచిదన్న వా విన్నపాన్ని పెద్దలందరూ ఆమోదించారు. అలాగే నాటకరంగం అభివృద్ధి కోసం - ఆ రంగంలో ఇప్పటికీ విశేషంగా కృషిచేస్తూ ఉన్న వారిని ఎక్కువగా సభ్యులుగా చేర్చుకుంటూ - అందరి సమిష్టి కృషికో కొన్ని పటిష్టమైన కార్యక్రమాలను రూపొందించడంవల్ల - నాటకరంగానికి ఎంతో మేలు జరుగుతుందని వా అభిప్రాయం. ఇటువంటివే మరికొన్ని అభిప్రాయాలను అకాడమీ సమావేశాల్లో పెద్దలకు వివరించాను. ఏమైనా సమిష్టి కృషివల్లనే అన్ని కార్యక్రమాలూ విజయవంతమౌతాయి.

చలనచిత్ర రంగంలో వనితల ప్రాధాన్యత ఎక్కువగా 'నటనా విభాగం' వరకే పరిమితమౌతూ ఉంది. నృత్యం, సంగీతం, కళా దర్శకత్వం - మొదలైన విభాగాల్లో వనితల కృషికి ఎక్కువ అవకాశాలు ఉన్నా - అధిక సంఖ్యలో ఎవరూ ముందుకు రావడంలేదు. కారణం ఏమిటంటారు?

ఈ సంగత్యమే నాకూ వచ్చింది. చలనచిత్రాల్లో చాలాకాలంగా నృత్య విభాగంలో విశేషంగా కృషి చేస్తూ వస్తున్న ఒకామెను కొన్నాళ్ళ క్రితం అడిగాను - 'నువ్వే నృత్య దర్శకత్వం చేయవచ్చు కదా' - అని! దానికి ఆమె చెప్పిన సమాధానం చాలా విచారకరంగా ఉంది. "నేను ప్రయత్నిస్తే నృత్య దర్శకురాలిగా రాణించగలను - కానీ అందుకోసం నేను ఇతరులకు లొంగిపోవలసిన పరిస్థితులను కూడా ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది" అన్నది. విజానికి అటువంటి సందర్భాలలో మనోరైర్యమే ప్రధానంగా ఉండాలి. వ్యక్తులు ఎవరైనా వలెన దానిలో నడవడం - దారి తప్పడం అన్నది వాళ్ళ వాళ్ళ మనస్తత్వాలను బట్టి ఉంటుంది. ఇది అన్ని రంగాలలోనూ వర్తిస్తుంది. ముఖ్యంగా ఈ పినిమా రంగంలో కొందరు ప్రబుద్ధులు అంటూ ఉంటారు - "మేము చెదిన వాళ్ళను వదలం - చెదని వాళ్ళ జోలికి వెళ్ళం" అని! అంచేత - మనో నిగ్రహం, ఆత్మ నిర్వాసం - క్రమ కక్షణ ఉన్న వాళ్ళు - చిత్రరంగంలోనే కాదు - ఏ రంగంలోనైనా విజయవంతంగా రాణించగలుగుతారు. కళాదర్శకురాలు శ్రీమతి మోహన అందుకు ఉదాహరణగా మనకు ఉన్నారు. అలాగే పి. లీల గారు 'చిన్నారి పాపలు' చిత్రానికి సంగీతం సమ కూర్చారు. ఇతే నిరుత్సాహకరమైన విషయం ఏమిటంటే వనితలు ఈ పాంశేతిక రంగాల్లో ఎక్కువగా ఉత్సాహం చూపడంలేదు. అలాగే నిర్మాతలు కూడా

ఈ పాంశేతిక రంగాలలో వనితలు ముందుకు రావడానికి తగిన ప్రోత్సాహాన్ని చూపడంలేదు!

మహిళా సంజ్ఞేమ కార్యక్రమాలలోను, ఇతర సేవా సంస్థల కార్యక్రమాలలోను మీరు పాల్గొంటారా? ఆ విధంగా నటిమణులు తరచుగా కొన్ని సంజ్ఞేమ కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడానికి అవకాశాలు ఉంటాయంటారా?

సాంఘిక సేవా కార్యక్రమాలవల్ల వాకు మొదటి నుంచీ ఆసక్తి ఎక్కువే. తీరిక దొరికినప్పుడల్లా అటువంటి కార్యక్రమాలలో పాల్గొనాలన్న ఉత్సాహం పినిమా ప్రముఖుల్లో చాలామందికి ఉంటుంది. కానీ ఈ సంజ్ఞేమ సంస్థలకు సంబంధించిన కొందరు కార్యకర్తల భారతీ రకరకాలుగా ఉంటుంది. కొందరు తారలను సాధనాలుగా పెట్టుకుని - తమ 'గ్లామర్' పెంచుకోవాలని చూస్తారే కాని 'పీరియడ్'గా ఏమైనా నిర్మాణాత్మకమైన కార్యక్రమాలు చేపట్టాలని అనుకోరు. వా విషయంలో ఇలా ఒకసారి జరిగింది. అప్పట్నుంచీ అటువంటి సంస్థల కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనడం లేదు. ఏదైనా చేయగలిగితే - స్వయంగానే అందుకు పూనుకోవాలని అనుకుంటున్నాను.

రెండు దశాబ్దాలకు పైగా చలనచిత్ర రంగంలో నాయకా పాత్రలు దరిస్తూ ఇప్పటికీ మీరు విశేష ప్రజాదరణను చూరగొంటున్నారు. సాచారణంగా ఒక నటికి వివాహమైతే - 'గ్లామర్' క్రమ క్రమంగా తగ్గిపోతుందని. ప్రజాదరణ కూడా అంతంత మాత్రంగానే ఉంటుందని కొన్ని వర్గాల వారు అభిప్రాయపడుతూ ఉంటారు. మీ విషయంలో అది సరికాదని రుజువైంది. అటువంటి 'పినిమా గ్లామర్' మీలో తగ్గిపోకుండా ఉండడానికి మీరెలాంటి జాగ్రత్తలు తీసుకున్నారు?

'అందం' అనేది భగవంతుడిచ్చిన అందమైన వరమని వా భావం. అటువంటి సౌందర్యాన్ని నిర్లక్ష్యం చేయడం నా కెంత మాత్రం ఇష్టం ఉండదు. మొదటినుంచీ నేను ఆ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకుంటూనే వస్తున్నాను. 'ఎ క్వెర్ పై జెస్' చెయ్యడం, ఆహారం తీసుకోవడంలో కొన్ని నియమాలను పాటించడంవల్ల ఎంతో మేలు జరుగుతుంది. సౌందర్యపోషణకు 'కాస్మెటిక్స్' ఉపయోగించడం వల్ల నాకంతగా నమ్మకం లేదు. మన పెద్ద వాళ్ళు చెప్పే పాత పద్ధతులనే నేను పాటిస్తాను. అఫుల్ డోర్ మాడింగ్స్ వేళ్ళి వచ్చినప్పుడు ఒకసారి ఎండకు చర్మం బాగా కమిలిపోతుంది. అప్పుడు ఒళ్ళంకా నిమ్మకాయ ముక్కను ఉపయోగిస్తూ స్నానం చేస్తే చర్మ సౌందర్యం దెబ్బ తినదు. సున్నిపిండి, పసుపు ఇవి కూడా చర్మ సౌందర్యానికి బాగా ఉపయోగపడతాయి. కొబ్బరినూనెలో నిమ్మరసం కలిపి ఒంటికి

రాసుకుని స్నానం చేయడం కూడా మంచిదే. మన పెద్దలు చెప్పే ఇటువంటి చిట్కాల్లో ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకునే అంశాలు చాలా ఉన్నాయి. దురలవాట్లకు దూరంగా ఉండడం, ప్రతి విషయానికీ కలవరపడిపోకుండా ప్రశాంతంగా ఆలోచిస్తూ - సమస్యలను చిరునవ్వుతో ఎదుర్కోవడం, ఎప్పుడూ సంతోషంగా ఉండడానికి ప్రయత్నించడం ఇవీ నేను తీసుకునే కొన్ని జాగ్రత్తలు! మరో విషయం - 'నటి'గా సుస్థిర స్థానం సంపాదించుకోవాలంటే కేవలం 'గ్లామర్' ఒక్కటే ఉపయోగపడదు. నటనా నిమగ్నతాన్ని కూడా పెంపొందించుకోవడం ఉండాలి!

మీ చలన చిత్ర జీవితం - మీ జీవిత ధ్యేయాలను నెంపేర్చుకోడానికి ఏ విధంగా దోహదించేసింది?

ఈ రంగంలో నేను ప్రవేశించినప్పుడు - ఎవో కొన్ని లక్ష్యాలను సాధించాలన్న ఆలోచనలతో రాలేదు. కానీ వా ఆత్మ గౌరవానికి భంగం కలగకుండా - నేను అనుకున్నవన్నీ చాలావరకు సాధించానన్న సంతృప్తి వాకు ఉంది. మొట్టమొదట - ఈ చలనచిత్ర రంగంలో నిలదొక్కుకోవాలంటే నటిగా కనీసపు అర్హతలు గలవారు - ఆత్మాభిమానాన్ని చంపుకోవలసినంత లేదనీ, శిలాన్ని కాపాడుకుంటూ కళాకారిణిగా మంచి పేరు సంపాదించవచ్చుననీ అనుకున్నాను; అలా వా లక్ష్యాన్ని సాధించాను. వా వైన ఒకే రకం పాత్రలకు 'ముద్ర' పడకుండా ఉండాలనుకున్నాను - ఆ విధంగానే వైవిధ్యంగల భూమికలను ర్రించి - ప్రేక్షకుల ఆదరణను పొందగలిగాను. ఉన్నతలు, విద్యార్థికులు అయిన వ్యక్తికి జీవిత భాగస్వామిని కావాలనీ, కుటుంబ జీవితం ప్రశాంతంగా కొనసాగాలనీ వాంఛించాను. అదృష్టవశాత్తూ ఆ కోరికా వాకు వెరవేరింది. నేను పినిమాలో నటిస్తూ, మరోప్రక్క వివిధ సాంఘిక కార్యక్రమాలలో కూడా పాల్గొన గలుగుతున్నానంటే - ఇదంతా మా శ్రీవారి ప్రోత్సాహఫలితమే! త్వరలోనే చిత్ర దర్శకురాలిగా కూడా రంగప్రవేశం చేయబోతున్నాను. రాష్ట్రప్రభుత్వం 'ఆర్ట్ ఫిలిమ్స్' నిర్మాణానికి ప్రత్యేక ఆర్థిక సదుపాయాలు సమకూర్చాలని ఆలోచిస్తూ ఉన్నది. అలా పరిస్థితులు అనుకూలంగా ఉన్నప్పుడు 'ఆర్ట్ ఫిలిమ్' సర్కించే సంకల్పం కూడా ఉన్నది. విజానికి ఈనాడు మనం చెప్పకునే కళాత్మక చిత్రాలు తెలుగులో ఎప్పుడో వచ్చాయి. కానీ ఇప్పుడు మాత్రం కొన్ని తక్కిన భాషా చిత్రాల స్థాయిలో పోల్చిచూసినప్పుడు - మన చిత్రాల 'క్వాలిటీ' పెరగవలసిన అవశ్యకత ఎంతైనా ఉంది. ఇప్పుడిప్పుడే అధిక సంఖ్యాకులైన ప్రేక్షకులు 'స్టూర్ గ్లామర్' మోజు నుంచి బయటపడుతూ మంచి కథా కథనం ఉన్న చిత్రాలను కూడా ఆదరిస్తున్నారు. ఈ భారతీ ఇదే ప్రకారంగా కొనసాగితే - తెలుగులోనూ ఉత్తమ చిత్రాలు ఎక్కువగా వచ్చే అవకాశాలు లేకపోలేదు.

మీరు మద్రాసు, తిరుచి, వజ్జినప్పుడు అరులు నిలు పట్టు చీరలు
కానడానికి ప్రశస్తమైన శారదాస్ కు తప్పకుండా రండి

ఉత్సాహంగా
జరుపుకునే
మీ భాగ్యాలన్నిటికీ
అందంచేకొద్దీవి

శారదాస్

పట్టుచీరలు

శారదాస్

పట్టుచీరలకు కాత్తడిజైన్లు రూపొందించడంలో ముగ్గుదర్శకులు

భక్త బిల్లింగ్స్
మ్యాంబరూడ్
మద్రాసు-600002.
ఫోన్: 87177

ఎస్.ఎస్.బి. రోడ్
తిరుచి-620002
ఫోన్: 7077.

వరకట్నం

ఎందుకోవచ్చి?

వరకట్నం ఎందుకోవచ్చి? అనే సమస్య గురించి చర్చిస్తూ రకరకాల రచనలు వచ్చాయి. వరకట్నాన్ని నిర్మూలిద్దామని చట్టాలు వచ్చాయి. ఫలితం మాత్రం ఏమీలేదు. శ్రీ ఆర్. కె. నారాయణ్ గారు ఒక వ్యాసంలో కట్నాలని విమర్శిస్తూ ఇలా వ్రాసేరు: “నా కూతురు నా యింటి మహాలక్ష్మి. ఆమెను ఎడిచి వుండటం నాకెంతో బాధాకరం. నాకు ఎవరైనా పది లక్షల రూపాయలిచ్చినా ఆమె లేని లోటు తీరదు. కాని ఆమెను నీకు పూరికె యివ్వటానికి నేను సిద్ధపడుతున్నాను. దానికి ప్రతిగా నీవు నా రెండు షరతుల్ని ఒప్పుకోవాలి. మొదటిది మీ యింటి కోడలు సుఖపడుతున్నదీ, లేనిది నాకు యథార్థంగా తెలియాలి. రెండు నిన్నొక మనస్తత్వ శాస్త్రజ్ఞునిచే పరీక్షించ నివ్వాలి. ఆ రెండు రిపోర్టుల ఆధారంగా ఆమెను నీకిచ్చి వివాహం చేసేది లేనిది నిర్ణయించుకుంటాను.” ఇలా ప్రతి ఆడపిల్ల తండ్రి ఆనగలిగే రోజులు రావాలి. కాని, వాస్తవంగా దీనికి పూర్తిగా వ్యతిరేకంగా జరుగు తున్నది.

మొదటి మార్పు మన వివాహ పద్ధతిలోనే రావాలి. మీరు కట్నం ఎక్కువ యిస్తే అందులో కొంత భాగం పిల్లకి నగలు చీరలు పెడతాం అంటూంటారు చాలామంది. “నీ భార్య అందంగా కనిపించాలంటే ఆమెకు నగలు చీరలు కొనాలి. మీ కుటుంబం తాహతు గొప్పగా కనిపించాలంటే ఆమెకు నగలు కొనండి. అంతేకాని పిల్ల తండ్రిని టాక్స్ చెయ్యటం ఏం సమంజసం” అని పెళ్ళికొడుకుని, వాళ్ళ వాళ్ళని నిలదీయగలగాలి. అసలు ఆడపిల్లలు భర్త వైపు వాళ్ళు నగలు చీరలు పెట్టాలని ఆశించ కూడదు. ఎందుకంటే, తాము తమవారందరినీ వదిలిపెట్టి తమకన్యాత్వాన్ని దారపోసినందుకు మారుగా భర్త, ఆ యింటివాళ్ళు యివ్వవలసింది ప్రేమ, గౌరవం కాని స్వల్పమైన బహుమతులు కావు.

ఎవరైనా అయాచితంగా మన కోసం ఒక రూపాయి ఖర్చుపెడితే తిరిగి యిచ్చేవరకు తోచదు. అలాంటిది ముక్కు మొహం తెలియని పెళ్ళి కూతురు తండ్రిని వేలకు వేలు అడగటానికి మనవాళ్ళు కించపడరెందుకని? శ్రీ పురుష సంబంధం అసలు ప్రకృతికి సంబంధించింది. వివాహ ముఖ్యోద్దేశం పుట్టిన సంతానానికి సామాజిక రక్షణ యివ్వడమే. భార్య భర్త, లిరువురు కలిసి బాధ్యతలు పంచుకుంటున్నారు. అలాంటప్పుడు ఇచ్చి పుచ్చుకోవడాల ప్రసక్తి ఎందుకని? ఈ రోజుల్లో ఆడ మగ యిద్దరూ కూడా గ్రాడ్యుయేట్లు, పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్లు, డాక్టర్లు వగైరా అవగతుగుతున్నారు అడవాళ్ళు ఉద్యోగాలు చెయ్యగలగటానికి కారణం వారి తల్లితండ్రుల శ్రమ

ఫలితం. కాని దాని ఫలితాన్ని భర్త, అతని వాళ్ళు అనుభవిస్తారు. మా అబ్బాయి నింత చదివించే—అందుకే కట్నం యింత అంటారు. మరి ఆడపిల్లలకి అయ్యే ఖర్చు గురించి ఎవరు పట్టించుకుంటున్నారు?

మొదట్లో కన్యాశుల్కం పేరు చెప్పి ఆడపిల్లని మునుసయికిచ్చి వివాహం చేసే వ్యవస్థను తప్పించటానికి, ఆడపిల్లకి అర్హతార్హిందో ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం వుండాలి అని ఆమెకు పసుపుకుంకుమ అని పేరు పెట్టి డబ్బు కాని పొలం కాని యివ్వటం మొదలుపెట్టేరు. కాని చివరకు ఇది ఒక వ్యాపారంగా తయారైంది. ఆడపిల్లల్ని మైనర్లని మగపిల్లల్ని ప్లస్లని వ్యవహరించటం కూడా మొదలైంది.

ఒక మగవాడు—పెళ్ళి చెసుకోకుండా ఒక వంట మనిషిని పెట్టు కుంటే, ఆమెకు జీతం, భోజనం, చట్టా, యివ్వటానికి; దాకలికి, పని మనిషికి అయ్యే ఖర్చుని; భార్య యిచ్చే అనుభవం బజార్లో కొనుక్కోటానికి ఎంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టాలో రెక్క పెట్టుకుంటే తాను పిల్లతండ్రికి ఎంత ఋణపడి వున్నాడో తెలుస్తుంది. అప్పుడు తెలుస్తుంది ఎవరికి ఎవరు కట్నం ఇవ్వాలి? నిజానికి కన్యాశుల్కం వరకట్నం రెండూ శ్రీలకి బాధాకరాలే.

అసలీ యిచ్చి పుచ్చుకోవటాలే కాకుండా అంతా చేరి యిద్దర్నీ ఏకం చేయటానికయ్యే ఖర్చు—మధ్య తరగతి ఆడపిల్ల తండ్రిని అప్పులపాలు చేస్తున్నది. అందుకని వివాహం వీలైనంత క్లుప్తంగా చెయ్యాలి. ఉన్న వాళ్ళైతే వాళ్ళ క్రొత్త సంసారానికి కావలసిన సామాన్లు ఇష్టమైతే ఇవ్వాలి. లేకపోతే బహుమతుల గురించి పట్టించుకోకూడదు. క్రొత్తగా పెల్లైన వాళ్ళు కష్టపడి సంపాదిస్తూ వాళ్ళ సంసారానికి కావలసినవి అమర్చుకుంటే ఎంత గర్వంగా వుంటుంది వాళ్ళకి? పిల్లతండ్రి తాను తీసుకున్నానుకదా అని యివ్వటం అనుకుంటే పిల్లవాడి తల్లి తను కట్నం ఇచ్చినప్పుడు పడిన యిబ్బంది దృష్టిలో పెట్టుకుని కోడలు కట్నంతో రాకూడదని ఎందుకు అనుకోకూడదు? అసలీ ఆడవాళ్ళే అన్నింటికి కారణం. ఆడబతుకు లాంఛ నాల్ని, వియ్యపువారి లాంఛనాల్ని అడిగి పుచ్చుకునేది వాళ్ళే అంటారు మగవాళ్ళు. అది కూడా కొంతవరకు నిజం కావచ్చు. అదీకాక కట్నం లేని ఆడపిల్లని సాదించేది ఆడవాళ్ళే అంటారు. అందుకని ఆడవాళ్ళ దృక్పథం మారాలి. నేనింత కట్నంతో వచ్చేను అని చెప్పుకోవటానికి సిగ్గుపడాలి. తమ యింటికి వచ్చిన ఆడపిల్లని తమ పిల్లగా అనుకుని ఆమెను కట్నం కోసం, కానుకల కోసం నొప్పించకూడదు. అసలు కట్నం అంటే బహుమతి అని అర్థం. కాని ఇలా వీడించి తీసుకొనేదాన్ని దోపిడి అనాలా? ముష్టి అనాలా?

వరకట్న నిషేధం బిల్లు ఆత్యవసర పరిస్థితి ధర్మమా అంటూ మళ్ళీ పటిష్టంగా వచ్చింది. అది వినగానే నాకు వచ్చిన తమాషా అయిన ఊహలు కొన్ని చెబుతున్నాను. వరకట్న నిషేధం అమలు జరపాలంటే ముందు అన్నలున్న చెల్లెళ్ళు కట్నం తీసుకోవద్దని ఒత్తిడి చెయ్యాలి. కట్నం తీసుకోను అన్నవాడి ముందు తప్ప అసలు పెళ్ళిచూపులకే నిలబడకూడదు. ప్రతి వూళ్ళో ఎన్నో మహిళామండలు ఉన్నాయి. వాళ్ళంతా కట్నం తీసుకుని జరిగే పెళ్ళికి ఉమ్మడిగా వెళ్ళి గొడవచేసి కట్నం మానిపించగలగటం చేస్తే ఎలాగుంటుంది? ఇవన్నీ ఆచరణీయాలు కాకపోవచ్చు. కాని, మనం ఎన్నో సమ్మెల్లో పాల్గొన్నాము. అలాంటిది మన ముఖ్య సమస్యకోసం పోరాడ లేమా? వరకట్నం వ్యక్తిగత సమస్యకాదనీ, అది వేలాది ఆదాపిల్లల్ని వీడిస్తున్న సమస్య అనీ, దాని నిర్మూలనవల్ల సంఘానికి ఎంతో మేలు కలుగుతుందనీ అనుకుని ప్రతిష్ఠి వరకట్న నిషేధం కోసం పోరాడాలి:

పి. అంతర్వేది, గుంటూరు

వైశ్యయ్యక సంసార పోషణ భారంలో, కావాల్సిన విలాస వస్తువులూ-నగా నట్రా, అవీ ఇవీ కొనడం ఆసాధ్యం. కనుక కట్నం అంటూ అంతో ఇంతో పెళ్ళికూతురువారు పెళ్ళిలో ఇవ్వాలని చాలాకాలం క్రిందట అభిప్రాయ పడ్డారు. ఇది ఏ ముహూర్తాన ఎవరుచేశారో కానీ ఆ ఆచారం ఈ నాటికి దేశంలో నలుమూలలా పాతుకుపోయి వుంది. ఈ అభిప్రాయంలో కొంత అర్థమున్నప్పటికీ, వరకట్నమే ద్వేయంగా సాధ్యమైనంత ఎక్కువ డబ్బు గుంజడం అమానుషమే!

కట్నం ఎలా వచ్చిందీ? అంటే - వరకట్నానికి మరో పేరు 'వర దక్షిణ' - కన్యాదానం చేసేటప్పుడు ఏదో శాస్త్రానికని వరునికి కొంత వైకొన్ని దక్షిణగా ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఇప్పుడది పెళ్ళికి అడ్వాన్సుగా మారిపోయింది.

కట్నానికి కారకులెవరు? దీనికి కారణం చాలామటుకు ఆదాపిల్లవైపు వారేనని నా అభిప్రాయం. ఇప్పటికీ కాయకష్టం చేసుకుంటూ, రోజు కూలీలపై ఆధారపడిన వెనుకబడిన కులాలవారిలో 'ఓరి' అన్నదొంది. 'ఓరి' అంటే వరకట్నానికి విరుద్ధంగా వరుడు-వధువు తలిదండ్రులకు డబ్బిచ్చి కొనడం. ఒక మగవాడు పెళ్ళిచేసుకోవాలంటే, వధువు తలిదండ్రులకు కనీసం నాలుగైదు వందల రూపాయలైనా 'ఓరి'గా ఇచ్చు కోవాలి. ఇదేకులాల వారిలో నాగరీకులై పెద్ద ఉద్యోగస్థులయితే వరకట్న మివ్వాలి వుంటుంది. ఎందుకు ఇలా ఒకే తెగలో 'వరకట్నం' 'ఓరి' అన్న రెండు విరుద్ధ సంప్రదాయాలున్నాయో కొంచెం నిదానంగా అలోచిస్తే కట్నానికి వునాది రాయి తెలిసిపోతుంది. ఒక గుమాస్తాకు ఒక కూతురుండను కోంది. పైసా కట్నం లేకుండా పెళ్ళి చేసుకుంటానని వచ్చిన రిక్తా డ్రైవర్ని గానీ, ఆదోరిక్తా డ్రైవర్నిగానీ, మామూలు కూలీని గాని తన కూతురికి ఇచ్చి పెళ్ళి చేయడానికి ఆ గుమాస్తా ఒప్పుకుంటాడా? ఇక్కడే సామాజిక అంతస్తు అడ్డు వస్తోంది. ఆ గుమాస్తా తలిదండ్రులు, తాత ముత్తాతలు కూలీలైనా తన అల్లుడుగా రాబోయే వ్యక్తి కనీసం తన హోదాకు తగ్గరాదనుకుంటాడు. ఇంకా ఏ యూదీసీయో అయితే మరి మంచిదనుకుంటాడు. ఏత్రాత్రితమైన ఇంటిని తాకట్టుపెట్టి అయినా, కూతుర్ని ఎక్కువ హోదాగల కుటుంబంతో

వియ్యం కలపడానికి తీర్మానిస్తాడు.

వరకట్న దురాచారం పోవాలంటే ఆదాపిల్లల తలిదండ్రుల్లో ఈ సామాజిక అంతస్తుపైగల దృక్పథం పోవాలి. ఇప్పుడెంతమంది పెళ్ళిళ్ళు కాని వనితలు వున్నారో అంతేమంది యువకులు కూడా పెళ్ళిళ్ళు లేకుండా వున్నారు. దీనికి కారణం పెళ్ళికాని పిల్లలు ఎక్కువ అంతస్తుకలవారిని కోరుకోవడమే! ఇలా హెచ్చు అంతస్తు వారిని కోరుకున్నప్పుడే వర కట్నం సమస్య ఎదురవుతుంది.

ఇది మానసికంగా ఏర్పడిన సాంఘిక సమస్య. ఏ చట్టాలూ దీన్ని మార్చలేవు. ఇటీవల దీనిపై ఓ ఆర్డినెన్సు కూడా వచ్చింది. ఇది ఆచరణలో ఎంత అనుసరణీయమో వేచి చూడాలి. ఉదాహరణకి ఓ కన్య తండ్రి ఫలానా ఆయన కట్నమడిగాదని టుజువు చేశాడనుకోండి. ఆ వరుని తండ్రికి (బహుశా వరునికి కూడా) జైలు శిక్ష పడిందనుకోండి. ఇక ఆ కన్య తండ్రి స్థితిని యోచించండి. మరేచోటనయినా తాను కూతురికి సంబంధం కోసం వెదకగలడా?

కట్నాలు లేకుండా ఇతర కులాల వారిని (వర్ణాంతరంగా) పెళ్ళాడటానికి ముందుకు రావచ్చును. ఈ విషయంలో ముందడుగు వేయడానికి నేటి సమాజంలోని యువతికి కనీసం మరో రెండు దశాబ్దాలయినా అవసరం అని నా భావన.

కట్నం తీసుకోవడానికి క్యాచిత్కంగా కొన్ని కారణాలు లేకపోలేదు. తమ్ముళ్ళ చదువనో, చెల్లెళ్ళ పెండ్లిండ్లనో, అప్పులనో ఇలా కొన్ని ఆమోద యోగ్యమైన కారణాలు వరకట్నానికి దోహదం చేస్తున్నాయి.

కట్నం కానుకలు లేకుండా ఎవరయినా ముందుకు వస్తే ఏదో లోప ముందేమోనన్న అనుమానం పెట్టుకోడం జరుగుతుంది. మరికొందరు కట్నాలు తీసుకోమంటూనే వరోపచారమనే పేర్లతో గొంతెమ్మ కోరికలు కోరుతుంటారు. వీరి ఆట కట్టించాలి. ఇలా మరొకటి - ఒకతను తనకు ఒకడే కొడుకని మంచి ఉద్యోగమని యాలైవేల కట్నమడిగాడు. పిల్లకేమిస్తారంటే "ఏమీ ఇవ్వం. డబ్బు బ్యాంకులో వేసుకుంటాము. కోడలుపిల్ల మమ్మల్ని ఎల్లకాలం బాగా చూసుకుంటుందన్న నమ్మకమేమిటి" అన్నాడు. ఈ దృక్పథం కలవారికి జవాబు చెప్పడం ఆసాధ్యం.

ఈ వరకట్నం చాలాకాలంగా సమాజంలో పాతుకుపోయి వుంది. ఒక్కరోజులో రూపుమాపడం ఆసాధ్యం.

యువకులూ యువకులూ కట్నం తీసుకోమని ప్రతిజ్ఞలు చేయాలి. మగపిల్లలను కన్న తలిదండ్రుల్లో మార్పు రావాలి. ఇందుకు ప్రభుత్వం వారు తోడ్పడాలి.

ఇలా కొన్నేళ్ళు జరిగితే చాలావరకు వరకట్న విశాచం నశించగలదని నా నమ్మకం.

బి. బాలభారతీ రామమూర్తి, కడప

ఏ విషయాన్నయినా, సమస్యనైనా ఏకపక్షంగా కాకుండా, వాస్తవదృష్టితోను, సమ దృష్టితోను పరిశీలించవలసి ఉంటుంది. వరకట్నాన్ని పెద్ద సమస్యగా భావించేముందు అది ఎటువంటి సమస్య? కట్నాలు-లాంఛనాలు ఎలా

వచ్చాయి : అనేది తెలుసుకుంటే వాటివలన లాభనష్టాలు, నివారణోపాయాలు దోడపడతాయి.

వరకట్న లాంఛనాదులను ఆర్థిక పరమైన సమస్యగా భావించి వరులు కట్న లాంఛనాదులను కోరకుండా ఉచితంగానే వివాహం చేసుకోవాలి అని ఆందామనుకోండి. అలా అన్న పక్షంలో జీవిత భాగస్వామినియైన స్త్రీ-కుటుంబంలో అల్పస్థానం కాకుండా పురుషునితో సమస్థానం వహిస్తున్నప్పుడు-అలా వహించాలని, మాకు సమానత్వమే కావాలని కోరేటప్పుడు - కుటుంబ భారం ఎవరు వహించాలి? కుటుంబ భారం భర్తతో సమానంగా వహించవలసిన బాధ్యత భార్యకు లేదా? అన్న ప్రశ్నలు వస్తాయి. ఇక కట్న, లాంఛనాది ఆర్థిక దృక్పథం లేకుండా పురుషులు స్త్రీలను సమ భాగస్వామినులుగా స్వీకరించాలి అంటే ఆర్థిక స్తోమత లేని పేద యువకులను వివాహమాడడానికి స్త్రీలు ముందుకు వస్తారా? ఆర్థిక స్తోమతగల పురుషుని కోసం స్త్రీలలో పోటీ పెరగదా? అప్పుడు పురుషుడు అంతమంది స్త్రీలలో ఎవరిని చేసుకోవాలి? గుణ, శీలములకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చి చేసుకోవాలనుకుంటే అంతమందిలో ఎవరి గుణశీలాలు గొప్పవో ఎలా తెలుస్తుంది? ఇవన్నీ చిక్కు సమస్యలు. కనుకనే పెండ్లిండ్లలో ఆర్థిక పరమైన మార్గమొక్కటే ప్రముఖస్థానమాక్రమించుకున్నది. కుటుంబంలో సమాన హక్కు కావాలనుకునే స్త్రీ-తన కుటుంబ సౌఖ్యానికి తాను కూడా పురుషునితోపాటు ఆర్థిక సహాయకారి కావడం ధర్మమేగదా? తాను తన పుట్టింటనుండి తెచ్చిన కట్న-లాంఛనాది ఆర్థికపరమైన వాటిని తన తరపు నుండి తన కుటుంబానికి చేసే ఆర్థిక సహాయంగా భావించవచ్చుగదా!

ప్రతివారు వరుని ఎంపికలో అతనిచదువు, ఉద్యోగం, ఆస్తిపాస్తులు; ధర్మంగా సంపాదించే మార్గాలే అయినా, రిక్నావానికొక విలువ, టాక్సీవానికొక విలువ, బండ్రోతుకొక విలువ, అవీసరుకొక విలువ-యిట్లా బాహ్యదంబ రాలకు, ఆర్థిక పరిస్థితులకు విలువనిచ్చేటప్పుడు ఆ విలువకు తగిన ప్రతిఫలం స్త్రీ నుండి కోరిన వరుని ఎలా తప్పు పట్టగలం? ఒక పక్షంవారు ఆర్థిక పరమైన విలువలకు ప్రాముఖ్యం ఇచ్చేటప్పుడు-రెండవ పక్షంవారు అదే మార్గమవలంబించడం సమంజసమే అనుకుంటే వరకట్నం ఒక సమస్యే కాదుగదా! అయినా అతి తక్కువ కట్న లాంఛనాదులిచ్చిన వారినుండి లక్షలలో పెండ్లి జరిపిన ప్రతివారూ దీనిని కష్టంగాను, సమస్యగాను భావిస్తున్నారంటే రోపం ఎక్కడ వుందనుకోవాలి? నిష్పాక్షికంగా చెప్పాలంటే యిది ఆర్థికపరమైన సమస్య కానేకాదు. కేవలం మానసికమైన సమస్యయే. కట్నం ఇవ్వటానికి దోహదంచేసే ఆర్థికస్థితి వలన ఈ సమస్య రావటంలేదు. కట్నం ఇవ్వబోయే మనస్తత్వంలోనే ఈ సమస్య వుంది. తమ అబ్బాయి విషయంలో కట్నమడగటానికి ఏమాత్రం సంకోచించనివారు తీరా తాము కట్నమివ్వవలసి వచ్చేసరికి బాధపడుతుంటారు. అంతేకాని తాము యిచ్చేది తమకూతురు, అల్లుడు, వారి సంతానమే అనుభవిస్తారనేది గ్రహించరు. దీనికి కారణం కూతురును పరాయిదానిగాను, అమ్మేచ్చేది వ్యర్థంగాను భావించి, ఆస్తిసంతా కొడుకులకే మూటగట్టియిచ్చే మన సంఘ మనస్తత్వమే. కనుకనే దీనిని మానసిక సమస్యగా భావించవలసి వస్తుంది.

తమ ఆర్థిక పరిస్థితికి తగినవరుని ఎన్నుకునే పక్షంలో వరకట్నం ఒక సమస్య ఎలా అవుతుంది? తాము ఇచ్చే కట్నం నచ్చిన వరుడు, అతని ఆర్థికస్థితి-వరువు తరపువారికి నచ్చదు. వీరికినచ్చిన వరునికి-వీరిచ్చే కట్నం సరిపోదు. అప్పుడు ఇది ఒక సమస్య అవుతుంది.

కుటుంబమనే రథానికి స్త్రీ పురుషు లిరువురూ చక్రాలుగా వర్తింపబడ్డారు. ఇద్దరూ కలిసి లాగితే నడిచేదే కుటుంబం. దీనినిబట్టి స్త్రీ పురుషుల సమానత్వాన్ని గ్రహించవచ్చు. అట్లా వారిరువురూ కలిసి కన్న సంతానంపై వారికి సమాన ప్రేమాభిమానాలు, హక్కులు కలిగి వుండాలన్నది ధర్మం. అట్లే వారి సంతానానికి కూడా తల్లిదండ్రు లిరువురిపై సమాన హక్కులుండాలి. కాని స్వార్థపరత్వం పెరిగిన పురుషులు పితృ స్వామిక వ్యవస్థను స్థాపించి “నస్త్రీ స్వాతంత్ర్య మర్హతి” అని స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యం లేకుండా, అస్తుల్నపై హక్కులేకుండా, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం ఆరికట్టి-స్త్రీలను తమ పోషణలో పెరిగే పరాశ్నుజీవులుగా, తమ భోగ్య వస్తువులుగా చేశారు. ఈ వ్యవస్థే ఈనాటి వరకూ యింకా కొనసాగు తున్నది. అయితే ఈ వ్యవస్థలో స్త్రీ వివాహమనేది ఒక సమస్యగా తల్లి దండ్రులు తమ కుమార్తెను సుఖ సంతోషాలుపొందే యింటిలో యివ్వాలని తలచి తగిన వరునికోసం వెదకడంతో ఆరంభమయింది. తన ప్రాముఖ్యా నికి ఎంపికకూ దోహదం చేసిన తన అర్హతలకు - తగిన ప్రతిఫలం వరుడు ఎందుకు కోరకూడదు అన్న తలపే నేటి వరకట్నానికి మూలమై వుండవచ్చు.

అయితే జన్మతో సంభవించిన ఆస్తి హక్కును కోల్పోయిన స్త్రీకిది మేలే అయింది. ఈ మిషతోనైనా తమ తల్లిదండ్రుల ఆస్తిని ఏ కొంచెమైనా అనుభవించగలుగుచున్నారు. అంతేగాక తన తరపు నుండి కూడా కొంత ఆస్తి తన కుటుంబంలో చోటు చేసుకుని కుటుంబ సౌఖ్యానికి దోహదం చేసిందని తృప్తిపడే అవకాశం కలిగింది. భర్తతో ఏమైనా పేచీ వస్తే నాదీ, నా తల్లిదండ్రులిచ్చింది అని అనగలుగు తున్నారు. లేకుంటే వారికి అదీ దక్కక జన్మరీత్యా సంభవించిన ఆస్తి వుండి కూడా తనదనేది ఏమీ లేనిదానిగా అత్తవారింటిలో గడపవలసి వచ్చేది. కట్నం కాని, మరే లాంఛనాలైనా తన తల్లిదండ్రులిస్తే అనుభ వించేది తాను. తన భర్త, తన సంతానమే కదా! కనుక కట్నం కానుకలను కాదు నిర్మూలించవలసింది; అవి తీసుకుని వాటిపట్ల, భర్త, అత్తవారు వహిస్తున్న బాధ్యతలను, వాటి నుపయోగించే తీరును మార్చవలసి ఉంది. అయితే ఈ కట్న, లాంఛనాదులను పెండ్లికి ముందే మూట్లాడుకొని యిచ్చి పుచ్చుకోవడాలు జరగడం శ్రేయస్కరం. పెండ్లి అయిన తర్వాత కట్నం తేలేదని భార్యను బాదించడం అవివేకం; ఆత్మహత్యా సదృశం. ఇవ్వలేని అత్తవారిని కట్న కానుకల పేరిట వీడించుట గర్హ నీయం. భార్యతరపు నుండి వచ్చిన చిల్లిగవ్వపై కూడా ఆమెకు పూర్తి హక్కుంటుందని గుర్తించడం అవశ్యకం. ఇక తల్లిదండ్రులకు చెందిన యిరువురి ఆస్తిపై ఆద, మగ పిల్లలకు సమాన హక్కులు కలిగేలా చట్టం చేయడం-దానికి స్త్రీలందరూ కృషి చేయడం ప్రస్తుత కర్తవ్యం. అప్పుడు కట్న, కానుకల సమస్యలు వాటంతటవే సమసిపోతాయి.

వై. పరాహులక్ష్మీదేవి, సికింద్రాబాదు

నగలు-

అన్ని రంగాల్లోలాగానే నగల తయారీలో కూడా కొత్తదనం చోటు చేసుకుంటున్నది. ఈ కొత్త తరహా నగలు సాధారణంగా కనిపిస్తూనే అసాధారణమైన ఆకర్షణ కలిగి ఉంటాయి. వాటిలో పాత నమూనాలు కనిపించినా, అవి ఇవాళి ధోరణులకు తగ్గట్టు ఉంటాయి. ఈ పేజీలలోని వస్త్ర చిత్రాలలోని వనితలు కొత్తతరహా నగలు ధరించి కనిపిస్తున్నారు. ఈ పేజీలో ఎడమవైపు ఉన్న అమ్మాయి పచ్చరాళ్ళ నెక్లెస్ తోబాటు-ఆ నెక్లెసుకు తగిన గాజులూ, ఉంగరమూ కూడా ధరించింది! అమె శిరోబాలంకరణ మీద ముత్యాల అమరిక ఉంది. ఇక కుడివైపు ఉన్న చిత్రంలో ఆధునిక యువతులను ఆకర్షించగల తీరులో ఉన్న ఆభరణాలు ధరించిన అమ్మాయి కనిపిస్తుంది.

అలంకరణ

ఈ పేజీలో ఎడమవైపు కనిపించే వనిత పచ్చరాళ్ళు పొదిగిన గాజులు తొడుక్కుంది. ఆ పచ్చరాళ్ళ గాజులతోబాటు మరో తరహా 'మనమైన' గాజులు కూడా ధరించింది. ఆమె ధరించిన పెద్ద ఉంగరం, పాపటబొట్టు, ముక్కెర ఆకర్షణీయంగా ఉండడానికి చోహదం చేస్తాయి! కుడివైపు కనిపించే చిత్రంలో పాత తరహా 'మనీ'యే కొత్త ఫాషన్ గా కనిపిస్తున్నది! చిత్రంలోని

యువతి ముత్యాల నెక్లసు, దానికి తగినట్టు ఉన్న తక్కిన నగలు ధరించి కనిపిస్తున్నది. ఈ నగలన్నీ మద్రాసులోని ఉమ్మడి బంగారుసెట్టి నన్న వారు రూపొందించినవి.

“త్రమకు మానసిక వ్యాధి కలగడం వల్ల తమ కుటుంబంలో అశాంతిని, ఆందోళననూ కలిగించామే అని భయపడి తమ వ్యాధి నయమైనా తమవారిని, సంఘాన్ని ఎదుర్కోవడానికి సిగ్గుపడి ఒదిగి ఒదిగి ఉండేవారినే నేను ఎక్కువగా చూశాను. అయితే తమ విచిత్రమైన మనస్థితి వివరీతాలను కలిగించినా - తమ కుటుంబం గురించిగాని, సంఘం గురించిగానీ ఏ మాత్రమూ ఆందోళనపడకుండా తమ చుట్టూ ఒక ప్రపంచాన్నే సృష్టించుకొన్న వారిని కూడా చూశాను. ‘వీళ్ళకా మనోవ్యాధి?’ అని ఆశ్చర్యం కలిగించేలా పైకి ప్రశాంతంగా కనిపించే అలాంటి అపూర్వ వ్యక్తులను కొందరిని కలుసుకున్న అనుభవాలు కూడా నాకు కలిగాయి” అంటారు డాక్టర్ పద్మావతి. అటువంటి అనుభవం ఒకదాన్ని గురించి ఆమె వివరిస్తున్నారు.

*

మూయవరం (తంజావూరు జిల్లా) ప్రాంతాలలో అదో చిన్న కుగ్రామం. ఆ గ్రామంలో మూర్తి అనే పెద్దమనిషి వ్యవసాయం చేసుకుంటూ ఏకాంతంగా కాలం గడుపుతున్నాడు. వీత్రార్థితంగా వచ్చిన ఏడు ఎకరాల భూమి, ఒక ఇల్లా ఆయన ఆస్తి. ఆయన ఒక్కగానొక్క కొడుకు శేఖర్ కు హైదరాబాదులో ఉద్యోగం. మూర్తి భార్య కూడా కొడుకుతోబాటు హైదరాబాదులో ఉంది.

ఇలా ఉంటే శేఖర్ తంజావూరు కోర్టుకు ఒక అర్జీ పంపాడు. అందులో అతను-తన తండ్రి చాలా ఏళ్ళనుంచీ మనస్థిమితం లేకుండా ఉన్నాడనీ, అందువల్ల ఆయన ఆస్తిపాస్తులను సరిగా నిర్వహించడం లేదనీ-కనుక తనను తండ్రికి, ఆస్తికి గార్డియన్ గా నియమించాలనీ కోరుకున్నాడు. అడిగాక తన తండ్రి మనోవ్యాధి ఉన్నట్టు నమ్మకపోవడంతో మరిన్ని ఇబ్బందులు కలుగుతున్నాయనీ, ఆయనకు వైద్యం చేయించడానికి కూడా వీలులేకపోయిందనీ అతను రాశాడు.

కోర్టువారు కూడా మనస్తత్వ వైద్యురాలుగా మూర్తి పరిస్థితిని పరిశీలించి, నా అభిప్రాయం తెలియజేయమని రాశారు. ఫలానా లేదీనాడు మూర్తిని నా దగ్గరికి పంపే ఏర్పాటు చెయ్యమని వారికి జవాబు రాశాను.

ఒకరోజు ఉదయం-పది గంటల ప్రాంతాలలో చేత ఒక సంచీ పట్టుకుని చిరునవ్వు నవ్వుతూ ఒక పెద్దమనిషి ‘నేనే మూర్తిని’ అంటూ నా దగ్గరికి వచ్చి పరిచయం చేసుకున్నాడు. ఆయనకు అరవై ఏళ్ళు ఉండవచ్చు. తెల్ల జుట్టు వేసుకున్నాడు. పంచ కట్టుకున్నాడు. చక్కగా ఇంగ్లీషులో సంభాషించాడు. నేను అడిగిన ప్రశ్నలన్నిటికీ సూటిగా జవాబులు చెప్పాడు ఆయన.

ఆయన భార్య, కొడుకు ఆయనతోబాటే ఉండక వేరుగా ఉండడానికి కారణమేమిటని అడిగాను. అందుకు “ఈ కాలం పిల్లల గురించి మీకు తెలియనిదేముంది డాక్టర్? కాస్త ఎదిగి ఎవగ్గానే తండ్రి ఆస్తి లెక్కలు చూడడం ప్రారంభించాడు ఆయన.

“నేనే మూర్తిని”

భిస్తారు. నా కొడుకు అలాంటివాడే. నా భార్య కూడా వాడి పక్షమే. వచ్చే కాస్త ఆదాయంతో ఎలాగో గౌరవంగా బతుకుతున్నాను. ఇంతకంటే నన్నేమీ అడక్కండి” అని విరక్తిగా జవాబిచ్చాడు ఆయన.

దాదాపు అరగంటనేపు ఏవేవో విషయాల గురించి ఆయనతో ముచ్చటించాను. ఆయన మాటల్లోగానీ, ప్రవర్తనలోగానీ ఎటువంటి మార్పు లేదు.

‘ఈయనకా మనోవ్యాధి?’ అనిపించింది నాకు. ఆయన తత్వం ఏమిటో నేను వెంటనే అర్థం చేసుకోలేకపోయాను. ఎందుకైనా మంచి దనుకొని, మూడు రోజుల తర్వాత మళ్ళీ కలుసుకోమని ఆయనకు చెప్పాను.

*

రెండవసారి ఆయన నన్ను కలుసుకున్నప్పుడు సంభాషణ ఎలా ప్రారంభించాలో తెలియక మామూలు విషయాల గురించి మాట్లాడుదామనే ఉద్దేశంతో “మీరు మతంలో నమ్మకం ఉందా? పూర్వజన్మ, పునరన్మ వంటి వాటిని మీరు

మనోవ్యాధి కుండుంబు:

నమ్ముతారా?” అని అడిగాను. అంతే! అలా అడిగాక ఆయనలో వచ్చిన మార్పును చూసి ఉంటే తప్ప ఎవరూ నమ్మలేదు!

గంభీరంగా గొంతు సవరించుకొని, టర్నీలో సర్దుకుని కూచున్నాడు మూర్తి. మొదట నెమ్మదిగా మాటాడిన ఆయన బిగ్గరగా, ఆవేశంగా మాట్లాడ సాగాడు. ఒకక్షణం కళ్ళు మూసుకుని పెద్దగా నవ్వాడు. సంతోషమూ, ఉత్సాహమూ పొంగే గొంతుతో “డాక్టర్! మీ అవతార మహిమను కనుక్కున్నాను. మీరు అష్ట లక్ష్మీలలో ఒకరు కదూ?” అన్నాడు.

చూపుడువేలు నోటికి అడ్డింగా వుంచి “న.... మీ ముఖం మీది తేజస్సు నుంచే నేనిది కనుక్కున్నాను. నేను మీకు ఇప్పుడు చెప్పి దోతున్న దేవరహస్యాన్ని ఇంతెవరికీ చెప్పకండి” అని హెచ్చరించాడు.

“మన మిద్దరమూ పూర్వజన్మ సంబంధం కలవాళ్ళం” అని చెప్పి, నాకు చగ్గరగా వచ్చి రహస్యంగా ఇంకా ఇలా అన్నాడు. “నేను కలియుగంలో విష్ణు మూర్తి ఎత్తిన కల్కి అవతారాన్ని, అందువల్లే మీ అవతార రహస్యం

నాకు తెలిసింది. నేను ఇంటర్మీడియట్ చదువు తున్నప్పుడు ఆష్ట లక్ష్మీలు నన్ను పెళ్లాడడానికి పోటీ పడ్డారు. చదువుపట్ల ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపిస్తున్న నేను వారిని రెక్కి చేయలేదు. అంతలో నా దగ్గరి బంధువు ఒకడు ఆ ఆష్ట లక్ష్మీలలోనూ గొప్పదని నేను భావించిన ఆమెను ఆకర్షించి తీసుకుపోయాడు. నా కర్మను నొచ్చు కొని మరో లక్ష్మిని పెళ్లాడాల్సి వచ్చింది : ”

ఆయన చెప్పిందంతావిని నేను ఎంతో ఆశ్చర్య పడ్డాను. ఆయన చెబుతున్నదాన్ని నేను నమ్మలేక పోయానా. ఇంకా వివరాలు వినాలనిపించింది. పసితనాన దామ్మ ముందు కూచుని ఆసక్తిగా

ఒకరు చెప్పమని అడిగే దారికలా నేను కూడా ఆయనను తన విషయం చెప్పమని అడిగాను. ఆయన చెప్పసాగాడు :

“ ఒకసారి నేనూ దేవేంద్రుడూ విశ్రాంతిగా సముద్రతీరాన విహరించడానికి వెళ్లాము. ఆవేళ నేను తులసి మాల, వీతాంబరం, రత్నాభరణాలు, శంఖ చక్రాలు దరించి సర్వాలంకార భూషితుడై వున్నాను. సముద్రపుగారి నెమ్మదిగా నా శరీరానికి సోకిగానే, ఆభరణాలన్నీ రేకుండా ఉంటే బావుండునేమో అనిపించింది. వెంటనే దేవేంద్రుణ్ణి నా ఆభరణాలు కానేవు పట్టుకోమన్నాను. కాని వాడు పొగరుగా ఏం అడిగాడో తెలుసా? ‘ నీకు మరేమీ పనిలేదా? నేను నీ నౌకర్నా? ’ అన్నాడు.

నేను ఆ దేవేంద్రుడి పొగరు ఎలా అణచాను తెలుసా? హహహహ....వెంటనే వాడికో కాపం ఇచ్చాను. ఇప్పుడు వాడు ఒక హోటల్లో ఏండ్ రుబ్బుతున్నాడు ” అంటున్నప్పుడు ఆయన మొహం కోపంతో ఎర్రబడింది. కోపం ఎక్కువైనట్లే ఆయన గొంతులో కఠిన్యంకూడా ఎక్కువైంది. ఎంతో ఆవేశంతో మాట్లాడు తున్నందువల్ల గొంతు వణకసాగింది. ఆ వణుకు దేహమంతా వ్యాపించింది. నుదుట వ్యాపించిన చెమట తుడుచుకొని, కానేవు విశ్రాంతి తీసు కున్నాడు. మళ్ళీ చెప్పడం ప్రారంభించాడు ఆయన.

“ మన దేశం వినాశన మార్గం వైపు వెడుతున్నది. ఎందరో భారతీయులను అధ్యాత్మిక

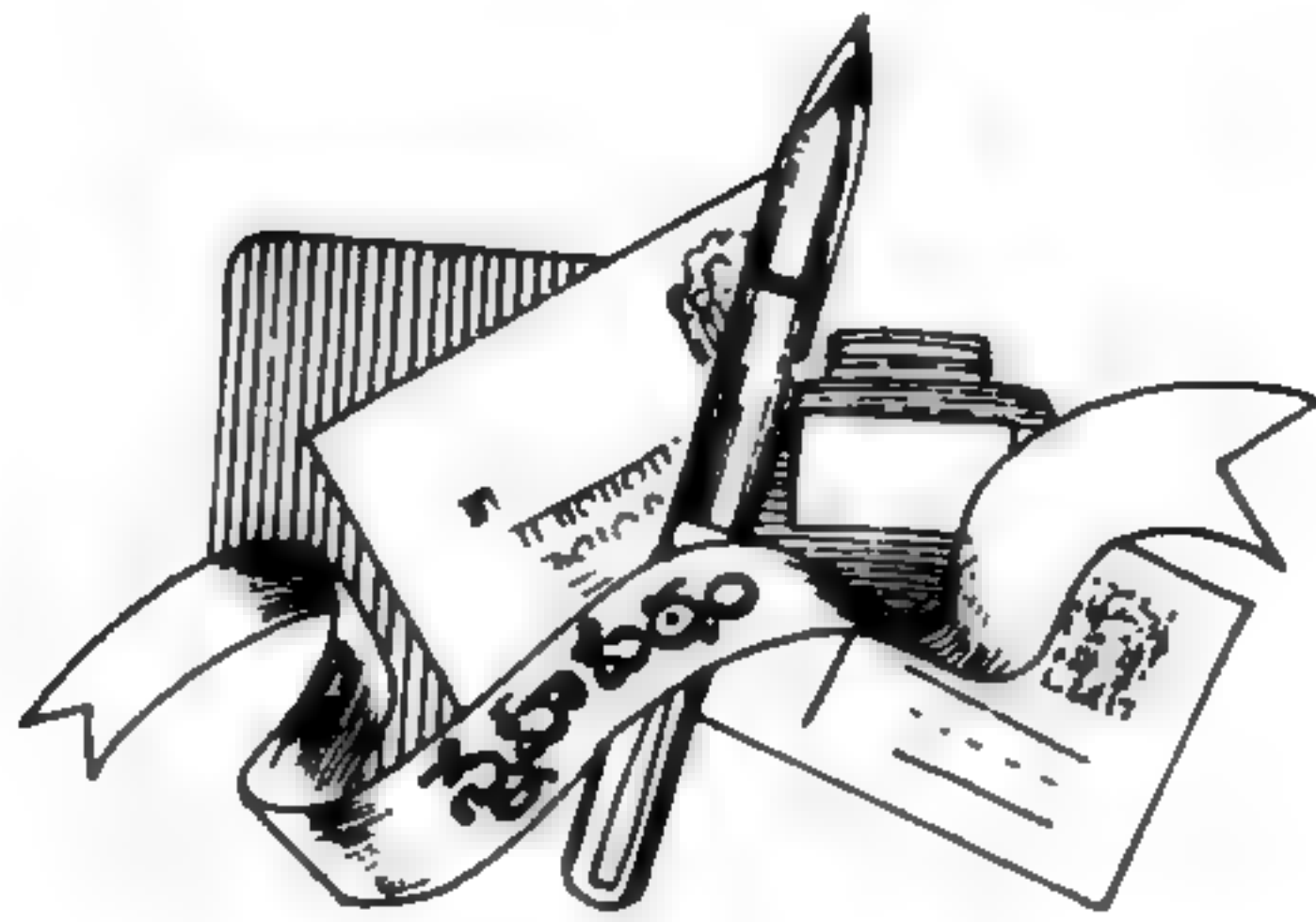
మార్గాన నడిపించడానికే నేను ఈ అవతారం ఎత్తాను. అయితే నా అవతార మహిమను ఇక్కడి ఎవరూ అర్థం చేసుకోలేదు. ఉదాహరణకు ఇంగ్లండును తీసుకోండి. నా పెళ్లి జరిగినప్పుడు అరవ జార్జి వచ్చి నాముందు మోకరిల్లి నమస్కరించాడు. తన పట్టాభిషేకానికి వచ్చి ఆశీర్వాదించమని కోరాడు. అమెరికా మాట ఏమిటి? నిక్సన్ అమెరికా రాజకీయ పరిస్థితిని, అర్థిక స్థితి గతులనూ బాగు చెయ్యడానికి నా రోడ్డుట, అభిప్రాయాలూ కావాలని నన్ను కలుసుకున్నప్పుడు అడిగాడు. అయితే నేను ఏ దేశంలో అవతరించానో, ఆ దేశప్రజలు నన్ను అర్థం చేసుకోలేదు డాక్టర్!” అని విచారంగా అన్నాడు ఆయన.

ఆ మాటలు మైమరచి వింటున్న నేను కాస్త తెప్పరిల్లి ఆయన ఎదురు చూడని ప్రశ్న వేశాను:

“చరాచర ప్రపంచాన్ని సృష్టించి నడిపించే మీరు కేవలం ఏడు ఎకరాల భూమికోసం మనస్తత్వ వైద్యురాలి పరీక్షకు గురిఅయి, ఒక జడ్జి తీర్పుకు లోబడవలసిన దుస్థితిని ఎందుకు తెచ్చుకున్నారు? ఇందుకు బదులుగా ఈ ఏడు ఎకరాల భూమిని, ఇంటిని మీ అబ్బాయికే ఇచ్చేస్తే ఏ సమస్య ఉండదు కదా?”

మంచి ప్రశ్నే వేశానని నన్ను నేనే ప్రశంసించుకుంటున్నంతలోనే మూర్తి ఉగ్ర నరసింహ మూర్తిలా అంత ఎత్తున లేచాడు: “డాక్టర్! అవతారాల ఆధార తత్వాన్ని మరచిపోయి మాట్లాడుతున్నారు. ఎప్పుడు మనిషిగా అవతరించానో, అప్పుడే మానవ జీవిత విధానాలకు, చట్టాలకు లోబడవలసిన వాడి సయ్యాను. దీన్నే రామావతారం ద్వారా వివరించాను. ఈ అవతారంలోని నన్ను ఎందరో వాదించారు. ఇకముందు తగిన పోలీసు రక్షణ లేనిదే అవతారం ఎత్తరాదని నిర్ణయించుకున్నాను.” ఇలా కోపంగా అనేసి ఆయన తుపానులా నా గదిలోంచి వెళ్లిపోయాడు.

మూర్తి మనస్థితిని పరీక్షించి. ఆయన గురించి స్పష్టమైన అభిప్రాయం చెప్పమని కోర్టు వారు నన్నుకోరారు. ఆయన నాదగ్గరికి చికిత్స కోసం రాలేదు; కనుక “మూర్తి మనోవ్యాధికి గురి అయిన వ్యక్తి. అందువల్ల ఆయన

శ్రీమతి యమ్. అంజనాదేవి, బి. యస్ సి; బి. ఇడి

శ్రీ గారదా విశేతన్, నెం. 43-9-30 బి. యస్. యస్. కాలనీ, విగ్రహవట్నం-4.

సంగీతంలో కూడా ‘డిప్లొమా’ పొంది, విశాల పట్నంలో ఇంగ్లీష్ మీడియమ్ స్కూలునూ, ‘రాగనిలయం’ అనే సంగీత పాఠశాలనూ నడుపుతున్నారు. సంగీతం మీద చాలా ఆభిమానం. తీరిక సమయాల్లో ఎక్కువగా సంగీత సాధనే చేస్తూ వుంటారు.

శ్రీమతి సుశీలా రామం

వైస్ ఆఫ్ శ్రీ సి. రామారావు బి. ఇ; జూనియర్ ఇంజనీర్ (బి. డబ్ల్యు. యస్.) గెడ్డవాపల్లి (కిర్లం హుడి ద్వారా) పెద్దాపురం కాటాకా; తూ. గో. జిల్లా.

‘స్నేహపీఠం’ శీర్షికలో పాల్గొనడం ద్వారా పాఠకులు ముఖ్యంగా గుర్తుపెట్టుకోవలసిన విషయాలు కొన్ని వున్నాయి. ఏమిటంటే—వారి సంబంధించిన వివరాలు తెల్ల కాగితం మీద, శుభ్రంగా, కలంతోనే రాయాలి. అందులో తమ పూర్తి చిరునామాతోపాటు, వయసు; వివాహిత అయితే వివాహిత; కాకపోతే కుమారి; విద్యార్థిని, ఉద్యోగిని, గృహిణి—మొదలైన వివరాలు కూడా ఇవ్వాలి. ఇవన్నీ కవర్లోనే రాయాలిగాని, ఇన్ లాండు కవర్లోనూ, కార్డు మీదా రాయకూడదు. వివరాలు పంపే కవరుమీద—ఎడమ మూలగా ‘స్నేహపీఠం’ అని రాస్తూ, ఎడిటర్ ‘వనిత’—చందమామ బిల్డింగ్స్—మద్రాసు-600 026 చిరునామాకు పంపాలి. ఈ చిన్న విషయాలను గుర్తుపెట్టుకుని, ఉత్సాహవంతులైన పాఠకులు మాతో సహకరించగలరని నమ్ముతున్నాము.

—వ. సం.

స్వతంత్రంగా ఏ బాధ్యత నిర్వహించలేడు” అని రాశాను.

ఇది జరిగిన నెల రోజుల తర్వాత మూర్తి మళ్లీ నా దగ్గరికి వచ్చాడు. “లక్ష్మీవై ఉన్న నీవే నాకు ద్రోహం చేశావ్! దీని ఫలితాలు నీకు ఇప్పుడు అర్థంకావు. కాని వచ్చే జన్మలో మాత్రం నన్ను అవమానించిన దాని ఫలితం నీవు అనుభవించక తప్పదు!” అని నిప్పులు కక్కి కాపం

“మా శ్రీవారితో, ముగ్గురు పిల్లలతో నా జీవితం ముడి పడివుంది. ఇలాగే నా జీవితం చివరి వరకూ సుఖంగా, శాంతిగా గడిచిపోవాలని నా కోరిక. ఎందుకూ పనికిరాని బంధువులు చెప్పుకోటానికి చాలామంది వుండొచ్చుగాని, మన కష్టసుఖాలు అర్థం చేసుకునే మంచి స్నేహితురాలు ఒక్కరుంటే చాలు” అన్న అభిప్రాయం గల శ్రీమతి సుశీలకు రచనలు చెయ్యడం ‘మీద ఉత్సాహం వుంది. ‘స్వీట్స్’ చాలా ఇష్టం; రేడియో వినడం, మంచి స్నేహితులను సంపాదించుకోడం ఇంకా ఇష్టం.

కుమారి వాసంతి

76, యస్. ఆర్. బి. కోవెల వీధి, అమృతం కాలనీ, జవహర్ నగర్, పెరంబూర్, మద్రాసు-82.

పి. యు. సి. వరకు చదువుకున్నారు. ఉద్యోగా న్యేషణ చేస్తున్నారు. పెయింటింగ్లు, కుట్టు, పూల మొక్కలు పెంచడం, సరదాలు, రచన చెయ్యడం మీద కూడా ఆసక్తి వున్నది. రేడియో సిలోన్ నిర్వహించే వనితా వాణి కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటూ వుంటారు. రచయిత్రులతో స్నేహం చెయ్యాలని కోరిక.

పాఠకులు ముఖ్యంగా గుర్తుపెట్టుకోవలసిన విషయాలు కొన్ని వున్నాయి. ఏమిటంటే—వారి సంబంధించిన వివరాలు తెల్ల కాగితం మీద, శుభ్రంగా, కలంతోనే రాయాలి. అందులో తమ పూర్తి చిరునామాతోపాటు, వయసు; వివాహిత అయితే వివాహిత; కాకపోతే కుమారి; విద్యార్థిని, ఉద్యోగిని, గృహిణి—మొదలైన వివరాలు కూడా ఇవ్వాలి. ఇవన్నీ కవర్లోనే రాయాలిగాని, ఇన్ లాండు కవర్లోనూ, కార్డు మీదా రాయకూడదు. వివరాలు పంపే కవరుమీద—ఎడమ మూలగా ‘స్నేహపీఠం’ అని రాస్తూ, ఎడిటర్ ‘వనిత’—చందమామ బిల్డింగ్స్—మద్రాసు-600 026 చిరునామాకు పంపాలి. ఈ చిన్న విషయాలను గుర్తుపెట్టుకుని, ఉత్సాహవంతులైన పాఠకులు మాతో సహకరించగలరని నమ్ముతున్నాము.

—వ. సం.

పెట్టి వెళ్లిపోయాడు.

మూర్తికి చికిత్స చెయ్యడానికి నాకు అవకాశం దొరకలేదు. కాని అటువంటి స్థితిలోనే తనను శ్రీకృష్ణుడిగా భావించిన మరో వ్యక్తికి నేను చికిత్సచేసి మామూలు మనిషిని చెయ్యగలిగాను.

భ్రమలో జీవించడం అన్నది విపరీతమైన విషయం! కాని అదే నిజమనుకుంటే మాత్రం ఎంత ఇబ్బంది? మూర్తి మీద నాకు జాలి కలిగింది.

*

“అయ్యో, చోద్యం : ఎంత చదువుకొన్న పిల్లయితే మాత్రం ఇంత నడమంతరమా? నేనా చదువు చెప్పించొద్దంటే వినిపించుకొన్నావా తల్లీ!—అదే కొంప తీసింది. పిల్లాడికి కన్ను మెల్లయితే మాత్రం బుద్ధి బంగారం కదలే. పుట్టింటి సంబంధం ఎంతబోళ్ళకి దొరుకుతుంది? అయినా ఈ కాలంలో ఈ ఇష్టాల్చొచ్చాయిగాని (అడపిల్లలకి కూడా) మన కాలంలో ఇలాంటి వేమైనా ఎరుగుదుమా? మగాడికి అందమేమిటి చెప్పు?—ఇంతకీ రాసిపెట్టలేదు. ఏం చేస్తాం?” అంటూ బుగ్గలు నొక్కుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది— నా కిష్టంలేక మేనరికాన్ని వదులుకున్న అమ్మకి సానుభూతి చూపించడానికి వచ్చిన పక్కింటి అన్నపూర్ణమ్మగారు.

నేనింట్లో లేననుకొని అమ్మ దగ్గరే ఇంత రైర్యంగా కామెంట్లు పాస్ చేసిన అన్నపూర్ణమ్మ గారి ఆరిందాతనానికి మనస్సులోనే జోహార్లర్పించాను. ‘అష్టవర్ణాభవేత్ కన్యా’ వంటి క్లోకాలు వల్లించేసి బొమ్మల పెళ్ళిలా అడపిల్లను ఓ ఆయ్య చేతిలో పెట్టి, అచ్చటా, ముచ్చటా తీర్చేసు కొంటున్న మాయంటి చుట్టూ వున్న అన్న పూర్ణమ్మ మార్కు సమాజానికి, పద్దెనిమిదేళ్ళాచ్చినా పెళ్ళి కాలేదని నా మీద కొండంత సానుభూతి. పైగా మెట్రిక్యులేషను ఆరోసారి దండయాత్ర సాగిస్తూ నాకంటే ఆరేళ్లు మాత్రమే పెద్దయిన బంగారు పిచ్చిక మా మేనమామగారబ్బాయిని కాదన్నానని “ఇది కాలేజీలో ఎవర్నో ప్రేమించే వుంటుం”దని ఊహగానాలు ప్రారంభించి చిలవలూ పలవలూ అల్లేసి ఊరంతా ప్రచారం చేసినట్టు కూడా నాకు తెలుసు.

‘లేడీస్ ఫస్ట్’ అనే కుష్క నివాదాలు సాగిస్తున్న రోజుల్లో, ఈ పరిపాలన సాగుతున్న ప్రజా ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో ఇంకా అడపిల్లల పరిస్థితి అధ్వాన్నంగానే ఉండటం శోచనీయమైన విషయం. సంతలో పశువుల్ని బేరమాడినట్టు, బజారులో వస్తువుల్ని నాణ్యం చేసినట్టు అబ్బాయిలు పెళ్ళిచూపుల కెగబడుతున్నప్పుడు అమ్మాయికి కనీసం ఇష్టాన్ని తెలిపే స్వాతంత్ర్యం కూడా లేదా? అమ్మాయికే రోపముందోనని సవాలక్ష విధాలుగా సందేహించి నడక దగ్గర్నుంచి ఉచ్చారణవరకు మగపెళ్ళివారు శల్యపరీక్షలు జరుపుతున్నప్పుడు అబ్బాయి తనకు ‘ఈడు - జోడు’ రో సరిపోవాలని కోరుకోవడం కూడా అమ్మాయి

వ్యాసం :

మనుషులా? మరబొమ్మలా?

కుసుమా పైడిపాల

విషయంలో అపరాధమేనా? ముసలితరం ముచ్చట తీర్చడంకోసం జీవితాంతం బంధమైన వివాహ విషయంలో అభిరుచుల్ని, అభిప్రాయాల్ని చంపుకోవలసిందేనా? చదువు ప్రసాదించిన పరిజ్ఞానం పుణ్యమా అని వయస్సు వచ్చేవరకు పెళ్ళొద్దన్న మాత్రాన లేనిపోని నిందలకు గురి కావలసిందేనా?

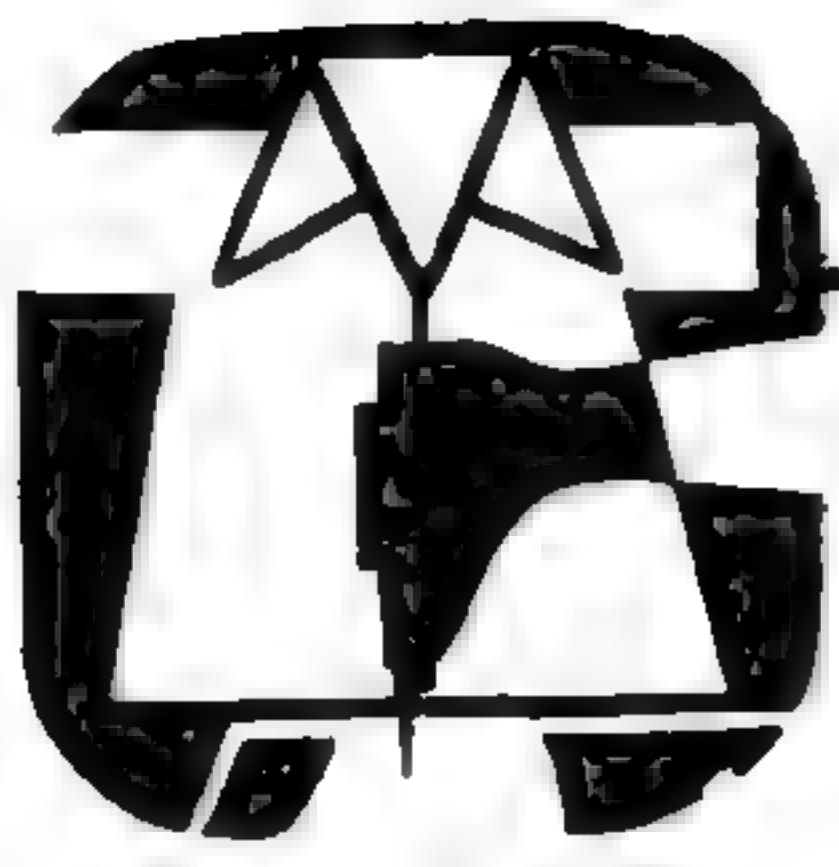
పదూవరులిద్దరి విషయంలోనూ స్వంత అభిప్రాయాలకు తావులేకపోదానికి కొంతవరకు సంప్రదాయమూ, కట్టాలూ—కానుకలూ కారణంనక తప్పదు. ఎవరెన్ని శ్రీరంగవీతులు చెప్పినా నవలల్లోను, సినిమాల్లోను వాస్తవానికి పది అమడల దూరంలో అదర్బాన్ని రంగుల్లో చిత్రిస్తున్నా వరకట్నం రూపుమాసిపోలేదు. ముఖ్యంగా కలిగిన వారీళ్ళలో కట్టాలు, జాతకాలు, లాంఛనాలు—వీటి పాత్ర అన్నిటికంటే అధికం కావడం విచారించ దగిన విషయం. పరిచయమున్న అబ్బాయికి, అమ్మాయికి, జాతకాలు కుదరలేదని మానేసే పెళ్ళిళ్ళు—పెళ్ళి చూపులలో ఒకరి కొకడు నచ్చిన తరువాత పెద్దలకు బేరాలు కుదరక పోవడంవల్ల చెడిపోయే పెళ్ళిళ్ళు—ప్రధానం వరకు వచ్చిన తర్వాత ఏ అడపడుచు కట్నం దగ్గరో పేచీ వచ్చి అగిపోయే పెళ్ళిళ్ళు—పెళ్ళి పీటల మీద అన్న కట్నం ఇచ్చుకోలేని ఫలితంగా తప్పిపోయే పెళ్ళిళ్ళు—ఈ పరిస్థితుల్లో పదూవరుల మనస్సుల గురించి కొంచెం కూడా పట్టించుకోక పోవడం ఆశ్చర్యమే మరి!

అమ్మాయి అభిప్రాయం విషయం పరిశీలిద్దాం. ఈ సాంప్రదాయక వాతావరణంలో చదువుకొన్న అమ్మాయిలకే పెళ్ళి విషయంలో నిర్మోహ మాటంగా మాట్లాడే అపకాళం లేదంటే అతిశయోక్తి కాదు. ఆస్తి అంతస్తులు ప్రధానంగా పరిగణించే పెద్దలు తీరా పెళ్ళిచూపులకు అబ్బాయి నాహ్వనించిన తర్వాత కాదంటే ఇంట్లోనూ వీధిలోనూ బయలుదేరే కలకలం అపవాదులు భరించడం కంటే ‘ఊ’ అనడం మేలనిపిస్తుంది. ‘అబ్బాయి నచ్చాడా?’ అని అమ్మ చాటుగా

పిల్చి అడిగినప్పుడు, నచ్చనప్పుడు ఏం చెప్పాలో తెలియక తలొంచుకొని నిలబడ్డ అడకూతురి మౌనాన్నే అర్థాంగికారంగా తీసుకొని పెళ్ళి జరిపించడం సాధారణంగా జరుగుతుంది. ఇలా వదువు నిమిత్తమాత్రురాలిగా జరిగే పెళ్ళిళ్ళకంటే పదూవరుల నొకరికొకర్ని చూపించని కులాల్లోని పెళ్ళిళ్ళే నయమనుకుంటాను. ఇక పెళ్ళి తప్పిపోయినప్పటి సంగతి. నిశ్చయం కూడా జరిగిన తర్వాత, మరికొన్ని కేసుల్లో ముహూర్తం కూడా నిర్ణయించిన తర్వాత వదువు కాబోయే భర్త గురించి ఊహల్ని కలబోసుకొని కాలాన్ని కరిగించి వెన్నెల చేసుకొంటున్న తరుణంలో పంతులు—పట్టింపులతో పెళ్ళి చెడిపోతే ఆ అమ్మాయి అభిప్రాయం కనుక్కోనే వాళ్ళే వుండరు. అదవా కనుక్కున్నా అప్పుడు కూడా వీళ్ళు నమలడం తప్పిస్తే తెగేసి చెప్పగలదా?—ఆ మాటకొస్తే అన్నాళ్ళూ మమతల్ని పెంచుకొన్న తర్వాత ‘ఈ సంబంధమే జరిగి తీరాలా?’ అని అడగడంలో మాత్రం అర్థమేముంది?—ఆ అమాయకురాలి అడక తైరలో పెట్టడం కాక!

మనసులకి ఏ విధమైన ప్రమేయం లేకుండా సాగిపోతున్న ఈ సాంప్రదాయక వివాహాలు సాగినంత కాలం మన వైవాహిక జీవితాల్లో కలతలు, కన్నీళ్ళు తప్పవు. ‘అడపిల్లకు అభిప్రాయమేమిటి?’ అనే మనస్తత్వాల నుంచి బయటపడి మానసికబంధం మాంగల్యంకంటే మహత్తరమైనదన్న సత్యాన్ని గుర్తించినప్పుడే ఆలుమగల మధ్య జీవన సంగీతం వినిపించేది. అంతేకాని అరుంధతీ దర్శనం, అదృష్ట జాతకం మీద నమ్మకం, ఆస్తి మీద ఆశ—అడపిల్లకు మధురమైన దాంపత్య జీవితాన్ని ప్రసాదించలేవు. అడపిల్ల—హృదయం లేని బొమ్మ కాదు అని పెద్దలు గుర్తించడానికి తగిన చైతన్యం అమ్మాయిల్లో కూడా అవసరమే మరి! అంచేత అమ్మాయీ! నీ జీవితాంతబంధం విషయంలోనూ కచ్చితంగా నిర్మోహమాటంగానూ నిలబడు! అయ్యా! ఆపండి—ఈ మర బొమ్మల పెళ్ళిళ్ళు!!

కుట్టుపని: అభ్యాసం

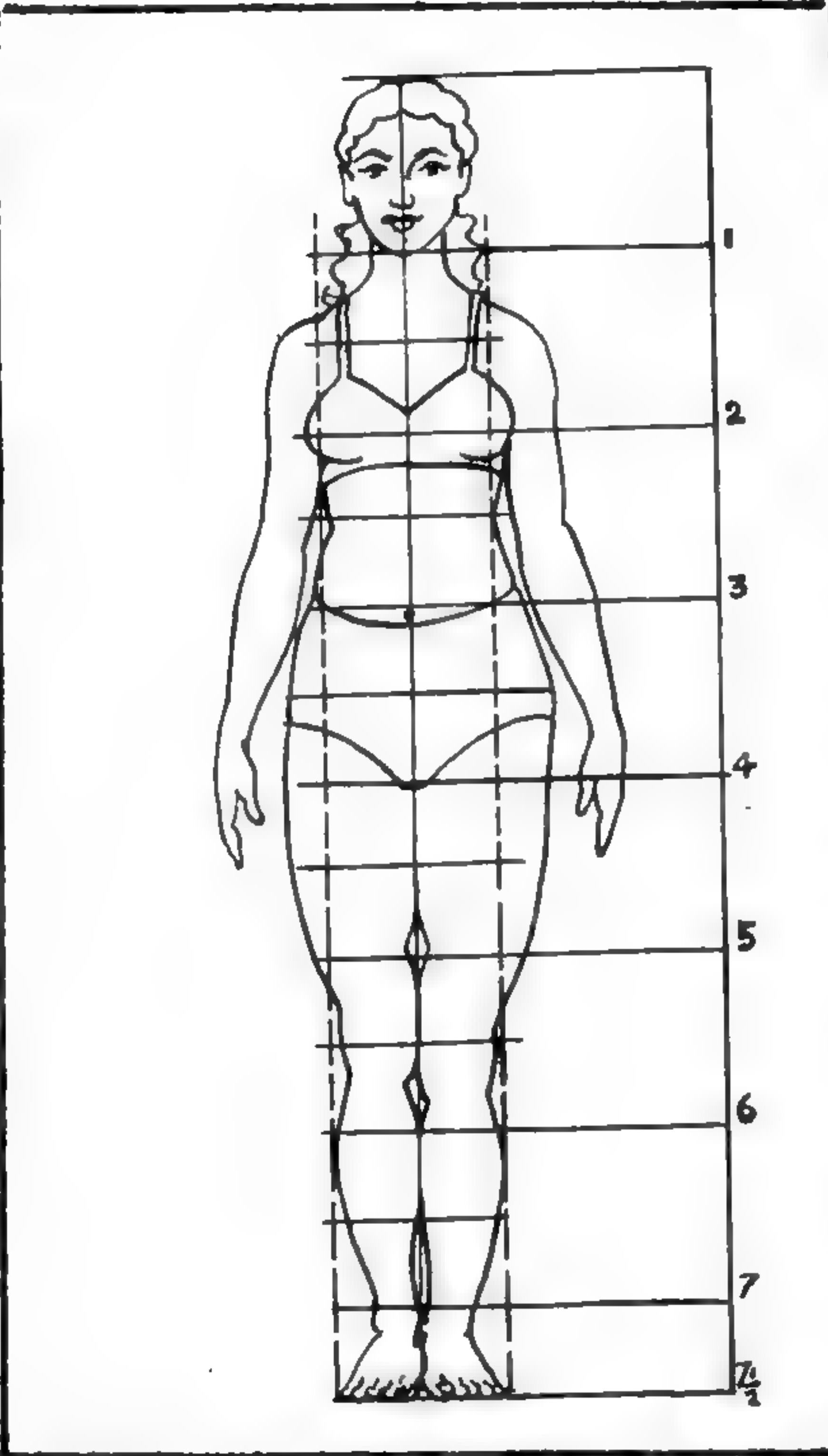
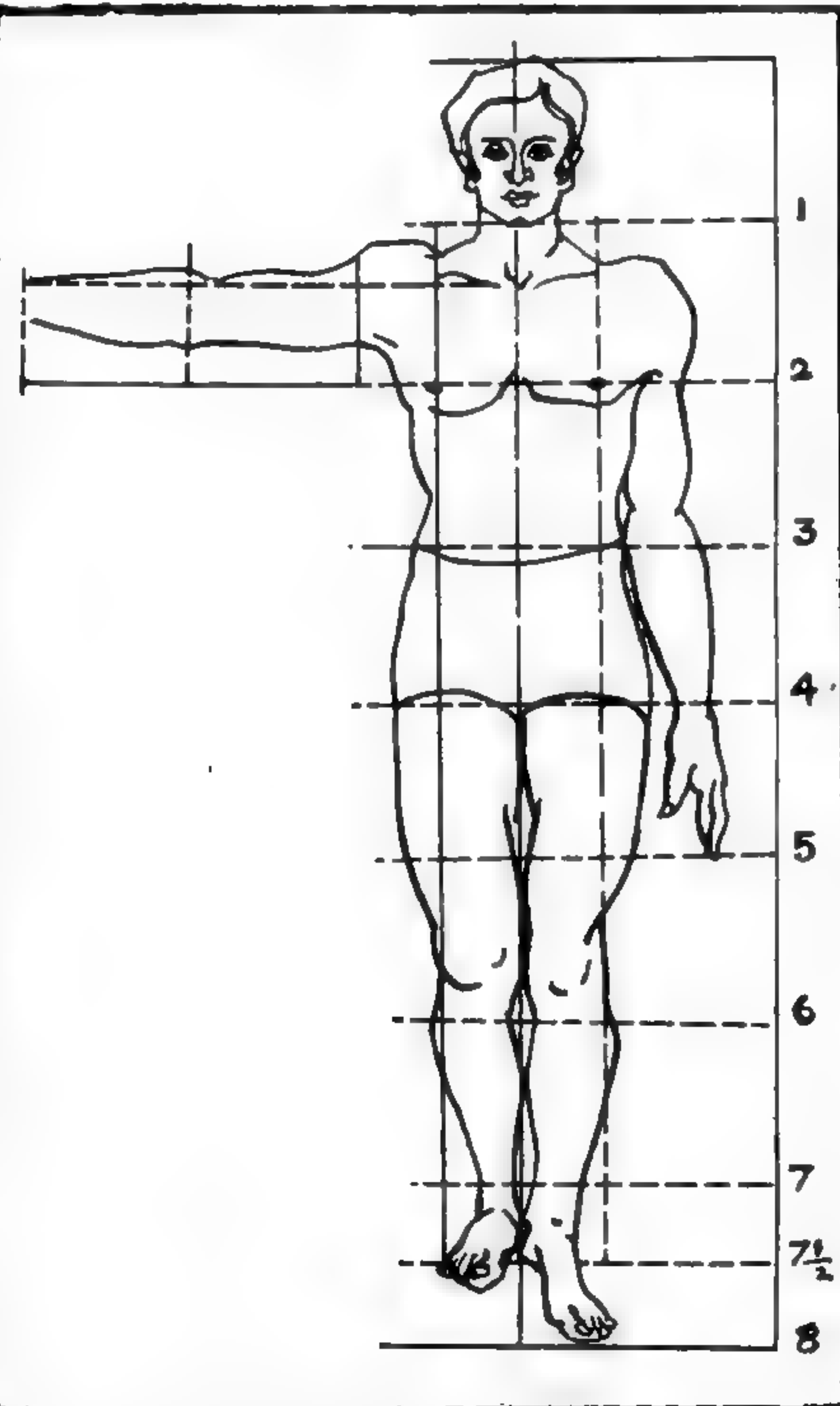
వనిత - డి.ఎ. కుట్టుపని బడి

[కుట్టుమెషిన్లు తయారు చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ 'ఉషా' వారి సౌజన్యంతో]

కొన్ని ఎముకలు-వెన్నెముక, మెడ ఎముక, మోచెయ్యి మొదలయినవి చర్మానికి మరీ దగ్గరగా ఉంటాయి. నడిమి వయస్సులో కండలు పెరిగే అవకాశం ఉన్నా, పై ఎముకల మీద మాత్రం కూడుకోవు. కనుక, నడుము పెరిగినకొద్దీ మొత్తం పెరుగుదలలో 2/3 భాగం ముందుకీ, 1/3 భాగం పక్కలకూ పోతుంది. ఈ కారణం చేత, కొంచెం పొట్ట పెరిగినవారికి వెనుక భాగంకంటే ముందు భాగానికి ఎక్కువ వెడిల్పు కత్తిరించాలి.

ఎనిమిది తలల సూత్రం

తలయొక్క ఎత్తు-అంటే జుత్తునుంచి గద్దం వరకూ గల పొడవు-దీన్ని కొలప్రమాణంగా

తీసుకుని శరీరం పొడవును విభాగిస్తే, అది 7½ సమాన భాగాలు ఉంటుంది. ఒక మనిషి కాలి బొటన వేలిమీద నిలుచున్నప్పుడు, ఎత్తు 8 సమాన భాగాలు. ఈ విధంగా ఊహించి విభజిస్తే, శరీరంమీద ఊహారేఖలు ఈ కిందిభాగాల మీదుగా వస్తాయి;

1. సరిగ్గా గద్దంకింద.
2. చనుమొసలమీదుగా
3. బొడ్డుమీదుగా.
4. మర్మాంగల మీదుగా.
5. నడి తొడ మీదుగా, చేతిచివరకు.
6. పిక్క కింద భాగంమీదుగా, మోకాలికింద.
7. పిక్కల మీదుగా.
8. కాలి మడమ దిగువని (7½తల).

9. కాలి బొటనవేలి మీద నిలబడినప్పుడు పాదం యొక్క బొటనవేలు వద్ద.

ముఖ్యమైన కొన్ని నిర్ణయాలు :

1. దండలు తలపైకంటా ఎత్తినప్పుడు ఎత్తు రెండు తలల ప్రమాణం పెరుగుతుంది.
  2. రెండుచేతులూ పక్కలకు-నేలకి సమాంతరంగా చావినప్పుడు, మధ్యదూరం మన ఎత్తుకి సమానం.
  3. మోచెయ్యి ముంజేతికీ, రెండుచేతుల వేళ్ళ కొనలకూ మధ్యగా తీసుకోవాలి.
  4. ముంజేతి పొడవు, సహజమైన నడుమూ కలసి రెండు తలలకు సమానం.
  5. చాతీ నాలుగు తలలకు సమానం.
  6. వీపులో సగం 1/5 చాతీ చుట్టుకొలతకు సమానం.
  7. భుజంవాలు 1/6 సహజమైన నడుం పొడవుకి సమానం.
  8. కిస్తానుంచి మోకాలు 2 అం. తక్కువగా కాలు పొడవుకి సమానం; పిక్క 2 అం. నుంచి 2½ అం; మోకాలుకీ పిక్కకీ దిగువని 3 అం. నుంచి 3½ అం. దిగువ పిక్కవరకు.
- పై నిర్ణయాలన్నీ స్టాండర్డ్ ఆ కాలి కే వర్తిస్తాయి.

పిల్లలు - స్త్రీలు - శరీర లక్షణాలు :

చిన్నపిల్లలకు కాళ్ళు - చేతులు చిన్నవిగా ఉంటాయి. అందువల్ల చూపులకు తల పెద్దదిగా అనిపిస్తుంది. ఐదేళ్ళు వచ్చేదాకా కాలు - చేతులు అలా పొట్టిగానేవుంటాయి; లొమ్మిచేళ్ళ వరకూ తల శరీరపు పొడవులో 1/6-వంతు ఉంటుంది. తరవాత పద్దెనిమిదేళ్ళు వచ్చేవరకు వాళ్ళు పొడుగు ఎదుగుతూనే వుంటారు.

ఆడవాళ్ళు సామాన్యంగా మగవాళ్ళకన్న 1/16-వంతు పొట్టిగా ఉంటాయి. వాళ్ళ కాళ్ళూ, చేతులూ పొట్టి. భుజాల పొడవు తక్కువ. సాధారణంగా చదరంగా ఉంటాయి. మెడ, నడుము చిన్నవి. కాని తుంట్లు, మోకాలివరకు కాళ్ళు పెద్దవి. మామూలుగా శరీర నిర్మాణం వృత్తంగా, నిలువుగా ఉంటుంది.

తరచు మనకి తారసపడే మానవాకృతులు :

1. మామూలు ఆకారం అంటే, ఎలాంటి అంగ వైకల్యమూలేక, పొడవు వెడల్పులు హెచ్చుతగ్గులు లేకుండా ఉంటుంది.

2. నిటారుగా ఉండే ఆకృతికి రెక్కగూళ్ళు చదునుగా వుంటాయి, చాతీ నిండుగా ఉంటుంది. భుజాలు కొంచెం చవరంగా ఉంటాయి. పిడుదులు తీర్చి దిద్దినట్టుంటాయి.

3. గూని, లేక ఎక్కువగా వీపు వంగిఉన్న ఆకారం మామూలు ఆకారానికి సరిగ్గా విరుద్ధం. అంటే-రెక్కగూళ్ళు ఎత్తుగా, చాతీ చదునుగా. భుజాలు వంగి ఉంటాయి.

4. కొంచెం పొట్ట పెరిగిన ఆకారం సామాన్యంగా తిన్నగా, నిటారుగా వుంటుంది.

5. మెడ పొట్టిగా ఉండేవారికి భుజాల వాలు మామూలుకంటే తక్కువ.

6. పొడవు మెడ కలవాళ్ళకి భుజాల వాలు మామూలుకంటే ఎక్కువగా ఉంటుంది.

7. పొట్టిగా, స్థూలంగా ఉండేవారి వెడల్పు పొడవుకన్న ఎక్కువగా ఉంటుంది.

8. ఎక్కువ పొడగరియొక్క పొడవు వెడల్పు కన్న ఎక్కువగా ఉంటుంది.

పన్నెండవ పాఠం

గుడ్డ-దుస్తు-కొలత

1. సాల్వార్ :-2½ గజాల స్టయిర్ [బట్ట పన్నా (వెడల్పు) 36".] కట్టింగు పొడవు= పొడవు+2" పై హెమ్మకు. అసాన్ (బాడీ రైజ్)= ½ నీటు+½ కి 2", పురుషునికి 3".

2. సాల్వార్ :-3½ గజాల స్టయిర్ 3 పొడవులు కట్టింగ్+11".

3. సాల్వార్ :-4½ గజాల స్టయిర్. 3 పొడవులు కట్టింగ్+2 అసాన్ పొడవులు+7" (బట్ట పన్నా 27"—36".)

4. ఉలెన్ సాల్వార్ :-బట్ట వెడల్పు 1½ నుంచి 1½ గజాలు. 2 పొడవులు. పై హెమ్మకు సింగిల్ పన్నాలో రైనింగు గుడ్డ ½ గజం తీసుకోవాలి.

5. వైజమా :-ఫ్లెయిన్ లేదా కింది భాగం వెడల్పుగా ఉండే ట్రోజర్సు (బట్ట పన్నా 32"—36". 2 పొడవులు+9".

6. వైజమా :-అరిమర్ ఫేషన్ (కింది భాగం సన్నగా) 1½ పొడవు+5".

7. చూరీదర్ వైజమా :-2 పొడవులు+11".

8. నిక్కర్ (హాప్ పాంట్సు):-2 పొడవులు+9" (సింగిల్ పన్నా 27".) 2 పొడవు+9" (దబుల్ పన్నా అంటే 1½ గజం)

9. ఫుల్ పాంట్సు :-2 పొడవులు+9" (గుడ్డ వెడల్పు 27"—29"). 1 పొడవు+5" (దబుల్ పన్నా ఊలుబట్ట అంటే 54").

10. బెంగరీ కుర్తా :-2 పొడవులు (బట్ట పన్నా 45"). 2 పొడవులు+1½ చేతి పొడవు+5" (వెడల్పు 27").

11. కాలీదర్ కుర్తా :-2 పొడవులు (బట్ట పన్నా 50"—54").

12. బ్లౌజ :-2 పొడవులు+2" (బట్ట పన్నా 36"). 2 పొడవులు+1 చేతి పొడవు (బట్ట పన్నా 28"—34").

13. మగవాళ్ళకు, మగపిల్లలకు చొక్కా :- పూర్తి. సగం చేతులు.

(ఎ) 2 పొడవులు+2 చేతులు (బట్ట పన్నా 27").

(బి) 2 పొడవులు+1½ చేతులు (బట్ట పన్నా 31"—33").

(సి) బట్ట వెడల్పు 45" వుంటే 2 పొడవులు.

(డి) బట్ట పన్నాలో గర్త కొలత సగం వుంటే 1 పొడవు+1 చేతి పొడవు.

[నగం చేతులు కూడా వైవిధంగానే అంచనా వేసుకోవాలి.]

14. బుష్ షర్టు :-3 పొడవులు చేతులు పొట్టి వైలే (బట్ట పన్నా 27"—32"). 3 పొడవులు+9" పొడుగు చేతులకు.

15. కోటు :-2 పొడవులు+2 చేతులు + 9" నూలు, నిల్కు (సింగిల్ పన్నా) బట్ట 27"—28". 1 పొడవు+1 చేతి పొడవు (ఊలు బట్ట పన్నా 1½ గజం).

16. ఆడవాళ్ళ టాప్ కోటు :-2 పొడవులు (దబుల్ పన్నా బట్ట 56"). 10 సం॥ రోపు-1 పొడవు+1 చేతి పొడవు.

17. ఆడవాళ్ళ జాకెట్ :-2 పొడవులు +1 స్టీపు (గుడ్డ పన్నా 56").

18. లేడీ కోట్ :-2 పొడవులు+1" (నూలు బట్ట 36"). 1 పొడవు+1" (ఊలు బట్ట)

19. గరరా పూర్తి వైజా :-3 పొడవులు (బట్ట పన్నా 36"). గర్త మరీ ఎక్కువ వెడల్పుయితే 4 పొడవులు-9" తీసుకోవాలి. 7 ఏళ్ళవరకు చిన్న పిల్లలకు:-1½ పొడవు+5".

20. స్లీపింగ్ సూట్ :-వైజమా పొడవులు 2+ జాకెట్ పొడవులు 3+8".

21. పోల్డర్ క్యాప్ :-3 పొడవులు+3" హెమ్మకు (బట్ట పన్నా 36").

22. కాంబినేషన్ లేదా రోంపర్స్ :- (5 ఏళ్ళ వయస్సు వరకు) 2 పొడవులు+2".

23. ప్రాక్ :-2 పొడవులు+4" ఫ్లెయిను లేదా యోక్ కలది. 3 పొడవులు స్లీవెడ్ లేదా గుండ్రని ప్రాక్కు.

ఉదాహరణలు

1. ఫుల్ పాంట్లు

కొలతలు:-పాంట్ పొడవు=40½". కాలు పొడవు=28½". నడుము=30". నీటు=36" కింది భాగం (బాటమ్)=19", బట్ట వెడల్పు=27". సూత్రం:-2 పొడవులు+9"=2½ గజాలు.

2. అరవిల్లం ప్రాక్

కొలతలు:-పొడవు=24". చాతీ=28". పొట్టి చెయ్యి=7". బట్ట పన్నా=30".

సూత్రం:-2 పొడవులు+8" (24"+8" హెమ్మ=పూర్తి పొడవు)-దీనిని రెట్టింపు చెయ్యాలి. 1½ గజం చేతులు ఒక వేపునించి అదే బట్టలో వస్తాయి.

3. వైజమా

కొలతలు :-పొడవు=36". నీటు=36". కింది భాగం=20". బట్ట పన్నా=36".

సూత్రం:-2 పొడవులు+8". పొడవు 36"+పై హెమ్మ 2"+కింది హెమ్మ=2"=2 గ. 8 అం.

ఆంగ్లేయబోధిని

ఈ పుస్తకము పిన్నలకు, పెద్దలకు ఆంగ్లములో అక్షరాభ్యాసము రానివారు కూడా మా ఆంగ్లేయబోధిని సహాయంతో అందరు 60 దినములలో నేర్చుకొనవచ్చును. వెల రు. 10.

తమిళ-తెలుగు స్వబోధిని

ఈ పుస్తకము తమిళ భాషరానివారు 35 దినములలో తమిళ భాషను సులభముగా నేర్చుకొనవచ్చును. ఇందులో గ్రామరు, Essays, Letter Writing వున్నవి. వెల రు. 3.

హిందీ-తెలుగు స్వబోధిని

హిందీ భాషను అతి సులభముగా 30 దినములలో నేర్చుకొనవచ్చును. వెల రు. 4.

పై వాటికి పోస్టేజి అదనము

బాలసరస్వతి బుక్ డిపో

విద్యావిషయక ప్రచారకులు

6, నుంకురామ చెట్టి వీధి, మద్రాసు - 600 001 ఫోన్, 29868

V

“లోధ్ర” టానిక్ వనితలకు మాత్రం!

ప్రకృతి నిద్రమైన పద్ధతి ద్వారా ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి నెలలో ప్రతిరోజూ బాధలేని రోజుగా గడపడానికి “లోధ్ర” టానిక్ తీసుకోండి! ఏ బాధా లేకుండా ఆరోగ్య మయమైన జీవితాన్ని గడపండి.

75 సంవత్సరాల నుంచి స్త్రీల విశ్వాసానికి పాత్రమైన టానిక్.

“లోధ్ర” మందుల పాపులర్ దొరుకుతుంది.

Sistas

ఉచితమైన వైద్య నలహాలకు క్రింది చిరునామాకు ఈ కూపనును పూర్తిచేసి, మీ ఉత్తరంతోబాటు జతచేసి పంపండి.

కేసరి కుటీరం (ప్రై) లిమిటెడ్

15, వెస్ట్ కాట్ రోడ్, రాయపేట, మద్రాసు-600 014

విజయవాడ, శ్రీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు, బెంగళూరు

పేరు : _____

చిరునామా : _____

PIN _____

తెలుగుభాషలో ప్రావీణ్యం సంపాదించు రష్యన్ వనిత

స్వెత్లానా జనిక్

“నేను భారతదేశం సందర్శించినప్పుడు ‘దేశమంటే మట్టి కాదోయ్ - దేశమంటే మనుషులోయ్’ అని గురజాడ అప్పారావు వ్రాసిన మాటల్లోని భావం ఎంత లోతైనదో నాకు అర్థమయింది. భారత దేశపు ప్రకృతి నాకు చాలా నచ్చింది. అది ఎంతో మనోహరమైనది. కానీ భారత ప్రజలు అంతకంటే ఎక్కువగా నన్ను ఆకర్షించారు. వారు కరుణార్థ హృదయులు, ప్రతిభావంతులు. మనసులో ఏ దావరికం లేకుండా మాట్లాడుతారు. మంచి స్నేహితులు” అంటారు స్వెత్లానా జనిక్.

రష్యన్ వనిత శ్రీమతి స్వెత్లానా తెలుగువారికి కొత్తగాదు. ముఖ్యంగా ఇటీవల జరిగిన ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్న వారికి, వాటి గురించి పత్రికల్లో చదివిన వారికి స్వెత్లానా పరిచితురాలే!

ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలలో పాల్గొన్న విదేశీ ప్రముఖులలో తెలుగు గురించి, తెలుగు ప్రజల గురించి అసక్తికరమైన విషయాలను పరిశీలించి విఫలంగా చెప్పిన ఏకైక విదేశీ వ్యక్తిగా రష్యన్ వనిత స్వెత్లానా గురించి చాలామంది చెబుతారు.

చక్కటి తెలుగులో సాగిన ఆమె ప్రవంగం శ్రోతలను ఆశ్చర్యపరిచింది.

ఆమె భారతదేశాన్ని పలుమార్లు సందర్శించి ప్రత్యేకంగా ఆంధ్రలో మూడు వెలలు గడిపి అన్ని మారుమూల ప్రాంతాలనూ పర్యటించి ఆయా ప్రాంతాలలోని తెలుగు ఉచ్చారణను, ఆచార వ్యవహారాలనూ పరిశీలించి తన తెలుగు భాషాజ్ఞానాన్ని పెంపొందించుకుంది.

ఆమెకు భారతదేశమన్నా, ఆంధ్ర ప్రజలన్నా ఎంత అభిమానమో మాస్కోలోని ఆమె యింటికి వెళ్తే మనకు కళ్ళకు కట్టినట్లు కన్పిస్తుంది. ఆ యింట్లో ఒక రాత్రి కొద్దిలో ఆమె పెంచుకున్న ఒక మామిడి మొక్కను తన అతిథులందరికీ సగర్వంగా చూపిస్తుంది. ఆ మామిడి బెంకను ఆవిడ భారత దేశం నుండి తెచ్చారు. ఆమె గదిలోని బీరువాల నిండా భారతీయ వైపుణ్యాన్ని చాటి చెప్పే ఎన్నో రకాల వస్తువులు కనిపిస్తాయి. ఆవిడ బీబీర్ మీద భారత రచయితల కథా సంపుటలు చాలా ఉన్నాయి. వాటి ప్రక్కనే తెలుగు రచయితల పుస్తకాలకోపాటు ఆమె అనువదించిన పుస్తక సంగ్రహాలూ ఉన్నాయి.

స్వెత్లానా 1958లో మాస్కో విశ్వవిద్యాలయం భాషా శాస్త్ర విభాగంలో పట్ట భద్రురాలయింది. తరువాత మాస్కో ప్రగతి ప్రచురణాలయం తెలుగు భాషా విభాగంలో చేరింది. ఈ సంస్థ వివిధ విదేశ భాషల్లో పుస్తకాలు ప్రచురిస్తుంది.

స్వెత్లానా మొట్టమొదట శ్రీ కొలచల సీతారామయ్య వద్ద తెలుగు భాష వేర్చుకోవడం ఆరంభించింది. ఆయన సోవియట్ యూనియన్ పౌర సత్వం స్వీకరించారు. అక్కడి ప్రముఖ రసాయనిక శాస్త్రవేత్తలలో ఒకరు.

ఆమె తెలుగు భాష పట్ల ఎంతో మమకారం పెంచుకుంది. కొంత పాండిత్యం కూడా సంపాదించింది. ప్రగతి ప్రచురణాలయంలో పనిచేసిన కొద్ది సంవత్సరాలలో స్వెత్లానా మాటికి వైగా తెలుగు పుస్తకాలను తన సంపాదకత్వంలో ప్రచురించింది. అదే సమయంలో తెలుగు సాహిత్యాన్ని సోవియట్ పాఠకుల కందించింది.

తనకోటి రష్యన్ రచయితలు శ్రీమతి పెట్రూనిచేవా, శ్రీ గురొవ్కో కలసి 1972 లో తెలుగు-రష్యన్ నిఘంటువును ప్రచురించింది ఆమె! ఆ నిఘంటువు బాగా అమ్ముడయింది. ప్రస్తుతం రష్యన్-తెలుగు నిఘంటువును తయారు చేయడంలో ఆమె నిమగ్నురాలయి ఉన్నది.

ఆధునిక తెలుగు రచయితల గురించి ఆమెను అడిగినపుడు, బుచ్చిబాబు, మువిమాణిక్యాలను తన అభిమాన రచయితలుగా పేర్కొన్నది.

ఈమె రష్యన్లోకి అనువదించిన ఎనిమిది తెలుగు కథలు వివిధ కథా సంపుటలలో ప్రచురించారు. మరో నాలుగు తెలుగు కథలు ప్రచురణకు సిద్ధంగా ఉన్నాయి.

ప్రచురణాలయంలో పని ఒత్తిడి తలమునకలుగా ఉన్నప్పటికీ, కొత్తగా వచ్చేవారికి ఆమె తెలుగు భాష వేర్చుకూపే వుంటుంది. తరచు ఆంధ్ర దేశంలోని పలు ప్రాంతాల నుంచి తనకొచ్చే ఉత్తరాలకు శ్రద్ధగా ప్రత్యుత్తరాలు ఇస్తుంది.

రష్యన్ ఆదవడుచు స్వెత్లానా జనిక్కు తెలుగు భాషమీద ఉన్న అభిమానం చూస్తే మనందరికీ ఎంతో ఆశ్చర్యంగా వుంటుంది! — రేఖ

మంచి రంగు, ఆకర్షించే వాసన తొమాటోల ప్రత్యేకతలు. అవి పోషక పదార్థాలతో నిండి ఉంటాయి. ఆకలిని కలుగజేస్తాయి. వాటితో కూరలూ వండుకోవచ్చు; ఊరగాయలు, పచ్చళ్ళు పెట్టవచ్చు. చౌకగా దొరుకుతున్న ఈ రోజుల్లో వాటిని ఇంటివద్ద సిద్ధం చేసుకొని జాగ్రత్త పరచ వచ్చు. తొమాటాలతో సాస్, తీపి ఊరగాయ, తొమాటో మహోష్ చేసే పద్ధతుల గురించి ఇక్కడ వివరిస్తున్నాను.

టొమాటో సాస్

ఇది తయారు చెయ్యడానికి 2½ కిలోల తొమాటోలు, 3/4 కిలో ఆపిల్ పళ్ళు, ½ కిలో పంచదార, చిన్న ఉల్లిపాయలు మూడు కావాలి. ఇవిగాక మిరియాల పొడి 1 టీ స్పూను, ఆవాల పొడి 1 టీ స్పూను, ఉప్పు 1½ టీ స్పూను, వినిగర్ లేదా గాసియర్ అసిటిక్ ఏసిడ్ 20 గ్రా; లవంగాలు, దాల్చినచెక్క, ఏలకులు మూడూ కలిపి నూరగా వచ్చిన పొడి ఒక 1 టీ స్పూను సిద్ధం చేసుకోవాలి.

తొమాటోలు, ఆపిళ్ళు శుభ్రంగా కడిగి ముక్కలుగా తరిగి ఒక పెద్ద పాత్రలో తీసుకోవాలి. ఉల్లిపాయలు కూడా ముక్కలుగా తరిగి అందులో వెయ్యాలి. తరువాత పైన చెప్పిన కొలతల ప్రకారం పంచదార, మిరియాలపొడి, ఆవాలపొడి, ఉప్పు, వినిగర్ లేదా గ్లాసియర్ అసిటిక్ ఏసిడ్, నూరిన సుగంధ ద్రవ్యాలు— పాత్రలో తీసుకొనిన తొమాటో, ఆపిళ్ళు, ఉల్లిపాయల ముక్కలతో కలిపి అప్పుడప్పుడూ కలియబెడుతూ దాదాపు ఒక గంట సేపు వేడి

చెయ్యాలి. తరువాత వలలాంటి గుడ్డ మీద వడపోసి, సాస్ను మరల ఉడికించాలి; ఇంకా వేడిగా ఉండగానే, శుభ్రంగా పొడిగా ఉన్న సీసాలలో నింపాలి. వాటికి బిరడాలు వెంటనే బిగించాలి. ఆ తర్వాత సీసాలను చల్లగా ఉన్న ప్రదేశంలో జాగ్రత్తపరచాలి. సాస్ను ముఖ్యంగా ఉత్తర భారత దేశంలో సమోసాలు, కవోరీలు, చపాతీలతో కలిపి తింటారు. దీనికి తడి తగల కుండా ఉంటే ఎన్ని రోజులైనా నిలువ ఉంటుంది.

టొమాటోతో తీపి ఊరగాయ

పచ్చి తొమాటోలు 2½ కిలోలు, 1½ కిలోల పంచదార, 30 గ్రాముల ఉప్పు, 5 గ్రాముల నూరిన దాల్చిన చెక్క, 20 గ్రాముల వినిగర్ లేదా గ్లాసియర్ అసిటిక్ ఏసిడ్ సిద్ధం చేసుకుంటే ఈ ఊరగాయ పెట్టుకోవచ్చు.

మొదట 30 గ్రాముల ఉప్పును ½ లీటరు నీటిలో వేసి నీటిని మరగనివ్వాలి. తొమాటోలను శుభ్రంగా కడిగి మరుగుతున్న ఉప్పు నీటిలో వేసి 10 నిమిషాలు ఉడికించి తీసి, పడునయిన కత్తితో తొమాటోల తొక్కలు తియ్యాలి. ఒక పెద్ద పాత్రలో వినిగరు, పంచదార, సువాసన ద్రవ్యాలు మరగనిచ్చి తొక్కలు తీసి ఉంచిన తొమాటోలు కలిపి 5 నిమిషాలు ఉడికించాలి. ఉడికిన తర్వాత ఎనామెల్ బేసిన్లో పోసి మూతపెట్టి ఒక వారం రోజులు ఉంచాలి. ఆ తర్వాత దాన్ని తీసి 10 నిమిషాలు మరగబెట్టి, తొమాటోలు వేసి మరో అయిదు నిమిషాలు మరగనివ్వాలి.

తరువాత శుభ్రంగా, పొడిగా ఉన్న జాడీల్లో ఉంచి వేడిగా ఉండగానే మూత పెట్టెయ్యాలి. అది తడి తగలలంత కాలం ఎన్ని రోజులైనా ఉంటుంది.

టొమాటో మహోష్

ఇది చెయ్యడానికి తొమాటోలు (ఒకే నైజావి, దోరకాయలు) 250 గ్రాములు, 50 గ్రాముల ఉల్లిపాయలు, 50 గ్రాముల పెసరపప్పు, పచ్చి మిరపకాయ ఒకటి, రెండు మూడు బంగాళా దుంపలు, 25 గ్రాముల వనస్పతి, కొద్దిగా నెనగ పిండి, ఉప్పు కావాలి.

తొమాటోలను శుభ్రంగా కడిగి ముచిక దగ్గర కోసి, రోపరి గుఱ్ఱనంతా తీసివేసి ఒక పాత్రలో పెట్టాలి; వాటి మీద కొద్దిగా ఉప్పును చల్లి తల క్రిందులుగా పెట్టాలి. ఉల్లిపాయలు, పచ్చిమిరప కాయలు తరిగి వేరుగా ఉంచుకోవాలి. పప్పు, బంగాళాదుంపలు మెత్తగా ఉడికించి కలియదుద్దాలి. (వీలైతే 'ప్రెషర్ కుక్కర్'లో ఉడికించండి). ఒక పాత్రలో వనస్పతి కొంచెం వేసి తరిగి పెట్టుకున్న ఉల్లిపాయలు వేయించాలి. తరువాత అందులో వుడికించిన పప్పు, బంగాళాదుంపలు తరిగిన పచ్చిమిరపకాయ ముక్కలు, ఉప్పువేసి కలపాలి. చల్లారిన తరువాత ఈ మిశ్రమాన్ని తొమాటాల్లో కూరాలి. అన్నింటిలో కూరిన తరువాత యీ తొమాటోల మీద నెనగపిండితో మూసి, నీల్ చెయ్యాలి; వనస్పతి కాగనిచ్చి, మూసిన వైపున ముందు వేయించి, ఎర్రగా కాలినప్పుడు తిరగబెట్టి పూర్తిగా వేగనివ్వాలి. తొమాటో మెత్తబడేదాకా మూత పెట్టి ఉడక నివ్వాలి. మహారాష్ట్ర, గుజరాత్ లలో 'మహోష్'ను ఎక్కువగా చేస్తారు. — జి. సుజన

మొదటి దశాబ్దంలో జీవనవక్రం

విద్వత్తు ఎంతో అప్యాయంగా, అనందంగా ఆహ్వానిస్తారు.

రామారావుకి తను ప్రాణస్నేహితుడు. తను ఉద్యోగంలో చేరిన కొద్ది రోజులకే అతను చేరాడు. పక్క పక్క నీట్లు కావడంతో ఇద్దరకూ పరిచయం పెరిగింది. ఇద్దరి అభిరుచులూ చాలా వరకూ ఏకీభవించడంతో ఆ పరిచయం ప్రాణ స్నేహంగానూ మారింది.

ఇద్దరకూ ఇంచుమించుగా సంవత్సరం క్రితమే వివాహం కూడా అయింది. అప్పుడప్పుడు వారింటికి వీరు - వీరింటికి వారూ ఆహ్వానింప బడటం కూడా కద్దు. రామారావు భార్య రాధాదేవి దగ్గర శ్రీధరానికి చాలా చనువుంది. భర్తకి ప్రాణ స్నేహితుడన్న అభిమానంకొద్దీ - స్వంత సోదరు నిలా భావించుకొంటూ వుండేది.

“ఏమిటో ఆలోచిస్తున్నట్లున్నావ్?” అన్నాడు పడక్కుర్చీలో కూర్చుంటూ శ్రీధరం.

లోపల గోడకానుకుని ముఖం చేతుల్లో దాచుకొని ఏడుస్తోన్న రాధ శ్రీధరాన్ని చూడగానే ముఖం చీర చెంగుతో తుడుచుకొని లోపలికెళ్ళి పోయింది.

“ఏమిట్రా? ఏమిటి గొడవ?” అర్థం చేసు కోడానికి ప్రయత్నిస్తూ అడిగాడు శ్రీధరం.

“దాన్నే అడుగు!” కోపంగానే అన్నాడు రామారావు.

ఇక ఇలా లాభంలేదని లోపలకు నడిచాడు శ్రీధరం. పడగ్గడిలో మంచంకింద నుంచి సూట్ కేస్ బయటకు లాగి తన బట్టలు సర్దుకొంటోంది రాధ.

‘అంటే బహుశా ప్రయాణ సన్నాహాలు చేస్తోందన్నమాట!’ అనుకొన్నాడతను.

“చూడమ్మా రాధా! ఏమయింది-ఇద్దరూ కోపాల్తో ఉన్నారు?” నెమ్మదిగా అడిగాడు గడపలో నుంచుని.

“జరిగిందేమీలేదు! ఇలాంటి అనుమానపు మనుష్యుల దగ్గర ఉండటం నాకిష్టం లేదు! సంవత్సరం నుంచీ సంసారం చేస్తూ-భార్య మననెలాంటిదో గ్రహించలేని మొగుడితో కాపురం చేయడం కంటే పుట్టింట్లో పడి ఉండడం మంచిది....” అంది సూట్ కేస్ సర్దటం ముగిస్తూ.

ఇదేదో చాలా దూరం పోయిందనిపించింది శ్రీధరానికి. ఇవే చిన్న సంఘటనలు పెరిగి-

శ్రీధరం వెళ్ళేసరికి రామారావు హాల్లోనే అటూ పొడిగా.

ఇటూ పచార్లు చేస్తున్నాడు సీరియస్ గా!

శ్రీధరాన్ని చూడగానే ముఖంలో ఎలాంటి శ్రీధరానికి.

మార్పు లేకుండానే “రా! కూర్చో!” అన్నాడు

ఇది చాలా ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిజేసింది

తనెప్పుడు అతనింటికి వచ్చినా భార్యభర్త

పెద్దవయ - కాళ్ళతంగా సంసారాన్ని నాశనం చేస్తాయి. తనకున్న పరిజ్ఞానం-తెలివీ-అంశ ఉపయోగించి తన స్నేహితుడి సంసారాన్ని చక్కబెట్టాలనుకొన్నాడు శ్రీధరం.

“మాడమ్మా : జరిగిందేమిటో చెప్పకూడదు : వాడి తప్పుయితే ఇద్దరం కలిసి నాలుగూ దులిపేద్దాం వాడిని....” బ్రతిమాలుతో న్నట్లు అన్నాడు శ్రీధరం.

రాధ కొంచెం మెత్తబడింది.

“శంకరం అనీ - అతను మా స్నేహితురాలు పద్మ తమ్ముడండీ : నా దగ్గర అతనికి బాగా చనువు మొదట్నుంచీ : ఆ అభిమానం కొద్ది ఎక్కడ కనబడినా పలకరించి పోతుంటాడు. అదేమో ఈయనగారికి కోపం : అతనికి నాకూ-లేనిపోని సంబంధం అంటగట్టి ఇష్ట మొచ్చినట్లు మాట్లాడుతూంటే సహించలేకపోయాను. ఎదురు తిరిగి సమాధానం చెప్పేసరికి నా మీద చెయ్యి చేసుకున్నారు. మీరెన్నయినా చెప్పండి-నాకు మనసు విరిగిపోయింది. ఇంక ఈ మనిషితో కాపురం చేయడం నావల్లకాదు. నేనూ ఏ.యూ.సి చదువుకొన్నాను. ఎక్కడో చోట నా పొట్ట పోషించుకునే ఉద్యోగం దొరక్కపోదు....”

ఎప్పుడు వచ్చాడో రామారావు శ్రీధరం పక్కనే నిలబడి ఉన్నాడు.

“పో : ఉద్యోగం చేసుకుంటావో-అడుక్కుంటావో-ముందు ఈ ఇంట్లోంచి బయటకు నడు....” తీవ్రంగా అన్నాడతను.

“ఒరేయ్ రామారావ్ : అలా ఇష్టమొచ్చినట్లు మాట్లాడకు : నన్నడిగితే ఆ అమ్మాయిదేమీ తప్పు లేదంటాను :” అన్నాడు శ్రీధరం మందలింపు దోరణితో.

“నీకు తెలీదురా : ఇప్పుడు కాదు : మొదట్నుంచీ చెప్తూనే ఉన్నాను. ఆ కుర్రాడితో మాట్లాడొద్దని. సరేనని-మళ్ళీ తను చేసే పని చేస్తూనే ఉంటుంది. ఆ కుర్రాడితో ఏ సంబంధం లేకుండానే ఇవాళ నేను ఆపీసుకెళ్ళినప్పుడు ఇంట్లోకి పిలిపించుకొందా ?”

“చూశారా : చూశారా : మళ్ళీ అదేమాట!.... ఇవాళ శంకరం ఇక్కడికి దగ్గర్లోనే ఉన్నవాళ్ళ స్నేహితుడింటికి వచ్చాట్టండీ : అందుకని కొద్ది వేపు మా ఇంట్లో కూడా కూర్చుని వెళ్ళాడు. ఇందులో నా తప్పేముందండీ : వచ్చిన వాళ్ళని. “రావద్దు-మా ఆయన మనిద్దరి మీద అనుమాన పడుతున్నాడని” చెప్పమంటారా - నిగ్గులేకుండా : నావల్లకాదు అలా సంస్కారంలేని మాటలు మాట్లాడడం :....” అందుకొంది రాధ.

“నోర్యూసుకో - నీతిలేని వాళ్ళకి సంస్కారం కూడానా ఏమిటి ?” ఆమె మీదకి వెళ్ళడోయాడు రామారావ్.

శ్రీధరం అతనిని గట్టిగా పట్టుకుని బయటకు లాక్కెళ్ళాడు.

“ఒరేయ్ రామారావ్ : ఆవేశంలో ఏంమాట్లాడుతున్నావో. ఏం చేస్తున్నావో నీకు తెలీటం లేదు. కాసేపు దయచేసి ఉరుకో-మనం అలా పార్కు వేపు వెళ్ళి అన్నీ మాట్లాడుకుందాం : ....ఇప్పుడే వస్తానుండు....” అనేసి రోపరికి నడిచాడు.

రాధ సూట్ కేస్ తీసుకుని బయటకు రాబోతోంది అప్పుడే :

“చూడు రాధా : ఆవేశంలో మనిషి వివేకాన్ని కోల్పోతాడు : పశువులా మారిపోతాడు. తర్వాత ఎంత పశ్చాత్తాప పడితే మాత్రం ఏం లాభం : దయచేసి నువ్విప్పుడు ఎక్కడికి వెళ్ళకు : ఊరికావేశంలో ఇద్దరూ పచ్చని సంసారాన్ని పాడు చేసుకోకండి : రామారావుకి నేను నచ్చ చెప్తాను : అతనెంత తప్పు పని చేస్తున్నాడో విశదీకరిస్తాను : ఏం ?”

మౌనంగా వుండి పోయింది రాధ.

తనే ఆమె చేతిలోని సూట్ కేస్ అందుకొని రోపల పెద్దేళాడు శ్రీధరం.

“నువ్ కాసేపు విశ్రాంతిగా కూర్చో : నేనీ రోపల వాడికి బ్రెయిన్ వాష్ చేస్తాను....” అంటూ బయటకు నడిచాడు.

ఇద్దరూ పార్కుకి చేరుకొన్నారు.

“ఒరేయ్ : కట్టుకొన్న భార్య మీద అలా కచ్చితమైన ఆధారం లేకుండా అనుమాన పడ్డానికి నీకే మయినా మతుండా ? ఆ అమ్మాయి కల్లాకపటం తెలీని ఉత్తమురాలన్న సంగతి నువ్వు కూడా

చాలాసార్లు అన్నావ్ నాలో : గుర్తులేదా ?” అన్నాడు. శ్రీధరం కొద్దిక్షణాలు మౌనంగా కూర్చున్నాక.

రామారావ్ తల వంచుకున్నాడు.

“అదికాదురా : అనేకసార్లు చెప్పాను : అది వరకు ఓసారి ఆ కుర్రాడితో ఇలాగే మార్కెట్లో తిరుగుతూ కనబడింది. అలా చేయటం నా కిష్టం లేదని చెప్పాను. సరేనంది. తరువాత ఒకటి. రెండుసార్లు మళ్ళీ అతను కనిపించినప్పుడు. తన దారిన తను రాకుండా, పలకరించి మాట్లాడి మరీ వచ్చింది. మళ్ళీ కోప్పడ్తాను. మరోసారి అతనిని పలకరించడంగాని, మాట్లాడడంగాని చేస్తే నేను సహించనని చెప్పాను. తీరా నిన్న అతగాడిని ఇంట్లోకి రప్పించుకొంది. ఎప్పుడో చచ్చాడో తెలీదు. నేను ఆపీస్ నించి వచ్చేసరికి అప్పుడే అతను బయటకు వెళ్ళిపోతూ కనిపించాడు : కళ్ళకు కనబడిన నిజాన్ని ఎలా కాదనుకొనేది : వాడంటే రోపల ఆ భావం లేకపోతే, నేను మందలించినా ఇంకా వాడితోనే ఎందుకు సంబంధం పెట్టుకొంటోంది? నేను అడిగితే ‘నాకేం తెలీదు? ఆ కుర్రాడే వచ్చాడం’ది : రానీయవద్దని చెప్పానుగదా అంటే, ఇష్టమొచ్చినట్లు సమాధానాలు చెప్పింది : దాంతో నా అనుమానం బలపడింది....”

“నోర్యూసుకోరా : నిగ్గుండాలి - రాధ మీద అనుమానపడడానికి : పాపం : ఓ పక్కన చెప్తూనే ఉంది-ఆ కుర్రాడు తన స్నేహితురాలి తమ్ముడని : నువ్వు శాసించావని హఠాత్తుగా ఆ కుర్రాడిని ‘మాయంటికి రావద్దని’ ఎలా చెప్పగలదు : తన స్నేహితురాలి దగ్గర-ఇంకా మిగతా వాళ్ళ దగ్గర ఎంత ఆవమానం ఆ అమ్మాయికి :”

“నీకు తెలీదురా : ఆ కుర్రాడంటే దానికి లైకింగ్ ఉంది....”

“ఉంటే ఉండనీ : తప్పేముంది : మనం చదువుకొన్న వాళ్ళం : సంస్కారం గలవాళ్ళం : మనకూ, సంస్కార హీనుడికి లేదా ఏమిటి : మనం మాత్రం ఆరాధించిన అమ్మాయిలు లేరూ : కాలేజీలో శాంతి అనే అమ్మాయిని ప్రేమించినట్లు ఎన్నిసార్లు నువ్ నాకు చెప్పలేదు? మనాపీసులో పని

చేసి ట్రాన్స్ఫరయి పోయిన విజయభారతి కనబడితే నువ్వు మాత్రం మాట్లాడవూ? మాట్లాడవని చెప్పి నిన్ను-ఆ అమ్మాయిని రాధ అనుమానిస్తే నీ తెలా ఉంటుంది? అంచేత నేను చెప్పేదేమిటంటే-రాధని పూర్తిగా అర్థంచేసుకొని కూడా మళ్ళీ ఆ అమ్మాయి మీదిలా అనుమానపడటం భావ్యంకాదు!”

రామారావు కళ్ళ వెంటిది నీళ్ళు తిరిగినయ్యే :

“నిజమేరా : ఏదో నా మాట వినలేదన్న ఉద్దేశంలో - అలాంటి అనుమానాలొచ్చినయ్యేగాని.... రాధ మీద అలా-కేకలేయడం నాదే తప్పు :....”

తలవంచుకొనే అన్నాడతను.

“చాలు : ఈ మాత్రం రాధతో చెప్పేవంటే పాలు-నీళ్ళలాగా కలసిపోతారు ఇద్దరూ మళ్ళీ : పద : త్వరగా ఇంటికెళ్దాం!”

ఇద్దరూ లేచి ఇంటి వేపు నడువసాగేరు.

రాధ వారి కోసమే అత్రుతగా ఎదురు చూస్తూ నుంచుంది బయట :

శ్రీధరం తోపాటు తనూ లోపలికి నడిచింది.

“చూడు రాధా : వాడు తన తప్పు తెలుసుకున్నాడు : నువ్వు కూడా ఇకముందు వాడికిష్టమైన పనులే చేస్తే ఈ గొడవలే రావు :....” అన్నాడు నెమ్మదిగా.

“నేనూ ఇప్పటివరకూ ఆలోచించానండీ : నాది కూడా తప్పుంది : ఆయన వద్దన్న పని చేయ బట్టేగా ఇంత గొడవ : నేను వద్దన్న పనులు-ఆయనెన్ని మానివేయడం లేదు : సిగిరెట్లు నా కోరికపైనే మానేశారు. పేకాట మానేశారు....!”

“సరే : నేనిక వెళ్తాను....” అంటూ ఇద్దరకూ చెప్పి బయటపడ్డాడు శ్రీధరం : తర్వాతేం జరుగుతుందో శ్రీధరం తేలిగ్గా ఊహించుకొన్నాడు.

“నాదే తప్పుంటే, నాదే తప్పని” ఇద్దరూ ఊగిట్లో కలిగిపోతారు :

చాలా గర్వం కలిగింది శ్రీధరానికి. తను ఓ సంసారాన్ని నిలబెట్టాడు. “భార్య మీద అనుమానం” అనే జబ్బును నివారణ చేశాడు : ఎవరు చేయగలరలాంటి పవిత్రమైన కార్యాన్ని? నిజానికి ఆ మాత్రం విశాలభావాలు లేకపోతే సంసారాలేం నిలబడతాయ్ : ‘అడది’ అనగానే నీతిలేనిదానిగా,

నాట్రేమను సందోహిస్తున్నావురాణి!
నాట్రేమ ఎంత గాఢమైందో సుశీలను
అతుగు లోదా కమల నడుగు కాకపోతే
సరోజ నడిగి కనుక్కో!

వ్యక్తిత్వం, సంస్కారం తెలివి దాన్నిగా కొట్టి పారేయడమేనా మగాడి నాగరికత? అలాంటి మగాళ్ళ సంకుచిత దృష్టి ఎప్పటికీ మారుతుందో ఏమో :—

ఇట్లు చేరుకున్నాడతను సంతోషంగా : ఇంట్లో నుంచి అతని భార్య సుభద్ర కిరికిలా నవ్వుటం వినిపించింది.

“ఏమిటో అంత సంతోషానికి కారణం?” అనుకొంటూ తలుపు తట్టాడతను.

కొద్ది క్షణాల తర్వాత తలుపులు తెరిచిందామె.

లోపల కుర్చీలో తీరిగ్గా కూర్చుని కనిపించాడు బాబూరావు.

“నమస్కారమండీ!” అన్నాడు శ్రీధరాన్ని చూడగానే : ప్రతినమస్కారం చేసి, మౌనంగా తన గదిలోకి నడిచాడు శ్రీధరం. అతడి ముఖం మారిపోయింది :

ఆ బాబూరావు సుభద్రకి దూరపు బంధువు. ఇద్దరూ కలిసి చదువుకొన్నారుట! అతను సుభద్రని ప్రేమించాడట : పెళ్ళి కూడా చేసుకొందామనుకొన్నాడటగానీ పెద్దవాళ్ళమధ్య పేచీలు రావడంతో వివాహం జరగలేదుట :

ఇవన్నీ వివాహమయిం తర్వాత ఎవరో తనకి చెప్పారు. ఆ రోజు నుంచీ వీలయినంతవరకూ సుభద్ర అతనిని కలుసుకోకుండా చూస్తూ వచ్చాడు. అయినాగాని వాళ్ళేమయినా ఉత్తరాలు రాసుకొంటున్నారేమో అన్న అనుమానం బాదిస్తూనే

ఉండేది. ఇప్పుడలా అకస్మాత్తుగా అతను రావడం, సుభద్ర అంత సంతోషంగా కిరికిలా నవ్వుడం ఇవన్నీ అతని అనుమానాన్ని బలపరచినయ్యే.

“నేను వెళ్తానండీ. ఇంకో అరగంటలో బస్సుంది : అర్థంటుగా ఈ ఊళ్ళో పనుండి ఉదయం వచ్చాను :— వెళ్తూ వెళ్తూ ఓ సారి మిమ్మల్ని చూచిపోదామని...వచ్చాను....” అతను వెళ్లిపోయాడు.

“ఏమిటలా ఉన్నారు?” అంది సుభద్ర శ్రీధరం దగ్గరకొస్తూ.

“నిజం చెప్పు : వాడెందుకొచ్చాడు?”

నివ్వేరపోయింది సుభద్ర :

“బావ గురించేనా మీరు మాట్లాడేది?” అంది అశ్చర్యంగా.

“అవును....నీ పాత ప్రിയుడు.”

“ఏమిటా పాడు మాటలు....” అంటుండగానే ఆమె చెంప చెక్కుమంది.

కళ్ళు బైర్లు కమ్మినయ్యే :

“నాకేం తెలీదండీ. నా మాట నమ్మండి....”

స్పృహ తప్పేవరకూ దెబ్బలు తింటూనే ఉందామె.

“మరొక్క క్షణం కూడా ఈ ఇంట్లో ఉండడానికి వీలేదు : పో...మీ ఇంటికి....” క్రూరంగా అరచాడు శ్రీధరం.

మహిళా దళాల్లంలో మళ్ళీ ఓ మగువ కథ ప్రారంభమయింది....

ప్రధానమంత్రి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ

గాంధీజీ - కస్తూరిబా

రంగారావు
చిత్రాల ప్రదర్శన

శీబియాబాయి - శివాజీ

అసీబెసంట్

'ముగ్గు పెట్టడం ఒక కళ' అని చాలా మంది అభిప్రాయం. ఇటీవల బొంబాయిలో జరిగిన "రంగోలీ ప్రదర్శన" చూసినవారు ఆ అభిప్రాయంతో ఏకీభవిస్తారు. 'రంగోలీ' అనే పదం — ముగ్గు అనే అర్థాన్నే సూచించే 'రంగవల్లి' అనే పదం నుంచి రూపొంది

బాటుగా బొంబాయి శివాజీపార్కులో ఒక ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేశారు. శ్రీమతి సరయూ రాకూర్ ఆ ప్రదర్శనను నిర్వహించారు.

ఈ పేజీలలో కనిపించే చిత్రాలు ఆ ప్రదర్శనలో చోటు చేసుకున్నవే. ఈ చిత్రాలన్నీ

మేధంకామా

అశ్వర్యం కలుగుతుంది. దీన్నిబట్టి మహారాష్ట్ర ప్రీలకు రంగోలీ కళకల్ల గల అసక్తి ఎంతటిదో తెలియవస్తుంది.

జాతిపిత గాంధీజీ, చక్రవతి శివాజీవంటి వారు కూడా ఆదర్శప్రాయులు కావడానికి ప్రోత్సాహం కలిగించినవారు — వారికి సన్నిహితులైన ప్రీలే. అందుకే కస్తూరిబాయితో బాటు గాంధీజీ, జీజీయాబాయితోబాటు శివాజీ కనిపిస్తున్నారు. అలాగే ఎన్నోవిధాలుగా ఆదర్శాలు కాగల ఆదర్శననితలు ఈ పేజీలలో కనిపిస్తారు.

ఈ రంగోలీ చిత్రాలు చిత్రించినవారు :— గుణవంతు మాంజ్రేకర్, మనప్పిని పరబ్, శకుంతలా రావుత్, ఆకాలతా దాందేకర్, జానకిదాంగీ, అరుంధతీ వర్తక్, కమలాకర్ గోంజీ, ప్రభాకులకర్ణి, శ్యామలా విజేకర్, సులభా కాంబళి, సునందాభగత్ మొదలైనవారు.

శ్రీమతి విజయలక్ష్మి వండిట్, ప్రేమలీలా ఠాకరే, తంగం ఫిలిప్

రూప్యి లక్ష్మీబాయి

రంగోలీ పద్ధతిని ఉపయోగించి రకరకాల రంగులతో తీర్చిదిద్దినవే కావడం ఒక విశేషం! ఈ చిత్రాలను చిత్రించిన ప్రీలం ధరూ రంగోలీ కళలో ఆరితేరినవారు కూడా కాదు. వారు కేవలం ఉత్సాహం కొద్దీ ఈ చిత్రాలు చిత్రీకరించారని తెలిసినప్పుడు

శ్రీమతి సుమతిమొరార్జీ

లతామంగేష్కర్

ఉంటుందని అంటారు. రంగు రంగుల రంగవల్లులు అందంగా, ఆకర్షణీయంగా తీర్చిదిద్దడం మన దేశంలో తరతరాలుగా సాగుతున్నదే.

ఇటీవల బొంబాయి ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీవారు శ్రీ రజనీపటేల్ అధ్యక్షతన అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరాన్ని పురస్కరించుకుని 'దేశాభివృద్ధిలో ప్రీల పాత్ర' గురించిన సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ఆ సమావేశాన్ని రాష్ట్రపతి శ్రీ ఫక్రుద్దీన్ అలీ అహమద్ ప్రారంభించారు. ఆ సమావేశంతో

నిర్వహణ: డాక్టర్ ఆర్. సత్యభామారెడ్డి యమ్. డి., డి. జి. ఓ.

వైద్య సలహాలు

శ్రీమతి వి. ఎల్.

నా వయసు 22 సంవత్సరాలు. గత సంవత్సరం. మే నెలలో నాకు వివాహం జరిగింది. వివాహానికి సంవత్సరం ముందుగా జ్వరం వచ్చి, ఆ స్థితిలోనే 'ఫిట్స్' ప్రారంభం అయ్యాయి. అప్పట్లోనే ఆస్పత్రిలో నెలరోజులుండి. చికిత్స పొంది నయం చేయించుకున్నాను. ఆ జబ్బు రావడం నాకదే ప్రథమం. అప్పటి నుంచి నేనేదైనా మానసిక వ్యధను అనుభవించినా, బాజా భజంత్రాలు విన్నా, ఏదైనా భయంకర సన్నివేశాన్ని చూసినా, స్వప్నంలో కలవరపరిచే సంఘటన కనిపించినా - మళ్ళా నాకు 'ఫిట్స్' వస్తున్నాయి. ఆ సమయంలో నాకు స్పృహ ఉన్నా మాట్లాడలేను. స్వర్పజ్ఞానం వుండదు. కాళ్ళు చేతులు వంకరలు పోతుంటాయి. ఇప్పుడు నేను ఏడవనెల గర్భం ధరించి వున్నాను. నాకు సుఖప్రసవం జరుగుతుందంటారా? ఈ వివరీతం నుంచి నేనెలా బయటపడగలను?

'హిస్టరికల్ ఫిట్స్' వల్ల కానీ, 'ఎపిలెప్సీ' వల్ల కానీ ఇలా జరుగుతుంది. ఐతే ఇందువల్ల ప్రసవం జరగడానికి ఏ ఇబ్బంది వుండదు. వ్యాధి నయం కావడానికి మీ పూర్వ వత్త 'స్పెషలిస్టు' ను సంప్రదించండి.

శ్రీమతి సి. హెచ్. వి.

నా వయసు 29 సంవత్సరాలు. ఐదారు సంవత్సరాలుగా నా నాలుక మీద ఒక మచ్చ వంటిది

నల్లగా ఏర్పడి - అది క్రమేణా సగభాగం వరకూ ప్రాకింది. మాట్లాడుతూ వుంటే మచ్చ కనిపిస్తూ వుంటుంది. దీనికి నివారణోపాయం చెబుతారా?

కాంధరికి దేహంలోని కొన్ని భాగాలలో ఈ విధంగా మచ్చలుగా ఏర్పడి-అవి పెద్దవవుతూ వుండడాన్ని 'మెలనోమా' అంటారు. మీరు ఆలస్యం చేయకుండా వైద్య చికిత్స పొందడం మంచిది.

శ్రీమతి డి. ప్రభావతి

ప్రసవం అయిన తర్వాత తగిన శ్రద్ధ తీసుకుని కట్టు కట్టనందువల్ల - నా పొట్ట కొంచెం పెద్దదిగా వుంది. ఇప్పుడది తగ్గించడానికి వీలవుతుందా? ఇప్పుడు కాని ప్రసవ బెట్టు ఉపయోగిస్తే - ఏమైనా పలితం వుంటుందంటారా? దయచేసి సలహా చెప్పండి.

ఇప్పుడు ప్రసవ బెట్టు ఉపయోగిస్తే వస్త్రం ఏమీ లేకపోయినప్పటికీ - మీరు 'ఎక్సర్ సైజెస్' చేయడమే మంచిది.

శ్రీమతి వి. కల్యాణిసాయి

మా చెల్లికి 10వ సంవత్సరంలో జ్వరం తగిలి ఆ తర్వాత ఉన్నట్టుండి ఎడమచేయి స్వాదీనం తప్పిపోయింది. గుంటూరులో 'స్పెషలిస్టు' కు చూపించాము. ఇది పోలియోకు సంబంధించినదనీ, చెయ్యి వచ్చే అవకాశం లేదనీ చెప్పారు.

ఆ తర్వాత ప్రకృతి చికిత్సలు కూడా చేయించాము. ఎన్ని మందులు వాడినా అయిదు సంవత్సరాలుగా ఎటువంటి పలితమూ కనిపించలేదు. ఈ విషయంగా మీ సలహా ఏమిటి?

మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా వంటి ప్రముఖ నగరాలలో Physiotherapy ద్వారా క్రమక్రమంగా చెయ్యి మామూలుగా వచ్చేలా నయం చేయించడానికి అవకాశాలు వున్నాయి. ప్రయత్నించండి.

కుమారి కె. ఎస్. డి.

నా వయస్సు 25 సంవత్సరాలు. చిన్నవయసులో మా పెద్దవాళ్ళు నా ఎడమ బుగ్గపై పచ్చ పొడి పించారు. నాకు ఊహ తెలిసిన దగ్గర్నుంచి ఆ మచ్చ నన్ను ఎంతగానో బాధపెడుతూ వుంది. అది పోవడానికి ఎన్ని మందులు వాడినా పలితం ఉండటం లేదు. దయచేసి మీ సలహా చెప్పారా?

మీ సమస్య పరిష్కారం కావడం కష్టమే అయినా 'ప్లాస్టిక్ సర్జరీ' ద్వారా మచ్చ తొలగించడానికి ప్రయత్నాలు చేయవచ్చు. ఐతే 'సర్జరీ' వల్ల ఏర్పడిన మచ్చ మాత్రం లీలగా కనిపిస్తుంది!

శ్రీమతి వి. వి.

మా పెద్ద బాబును ప్రసవించినప్పుడు తలనిండా వెంట్రుకలున్నాయి. కానీ ఆ తర్వాత-ఒకటిన్నర సంవత్సరం తేడాతో రెండవ బాబును ప్రసవించినప్పుడు వాడికి తలమీద ఆసలు వెంట్రుకలులేవు. గర్భవతిగా వున్నప్పుడు ఏదైనా లోపం వల్ల - ఇలా జరిగిందంటారా? నేనేమైనా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలా?

అలా జరగడం సహజమే. అందుకు ఏ లోపమూ కారణం కాదు. మీరే జాగ్రత్త తీసుకోవవసరం లేదు.

శ్రీమతి ఎస్. డి.

మా ఇంటి దగ్గర ఇద్దరికి సరిగ్గా కాన్పు సమయంలో స్పృహ లేకపోవడం, పుట్టిన దిద్ద చనిపోవడం, తల్లికి రక్తం ఎక్కించడం - ఇలా చాలా అపాయకరమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. దీన్ని గుర్రపువాతం అంటారని విన్నాను. ఇది ఎందుకని వస్తుంది? ఇది రాకుండా ముందే ఏమైనా జాగ్రత్తలు తీసుకోవచ్చునంటారా?

గుర్రపు వాతం అన్నది పాఠారణంగా తొలి ప్రసవానికి సంబంధించిన కొన్ని కేసుల్లో వస్తుంది. అటువంటి ప్రమాదం రాకుండా గర్భవతులు ముందుగానే

ఎవ్వరికప్పుడు వైద్య పరీక్షలు జరిపించుకుంటూ వుండాలి. వైద్య పరీక్షలో ఒళ్ళువాపు, రక్తపు పాటు మొదలైనవి ఏమైనా వున్నట్లు తెలిసిన తర్వాత వాటికి చికిత్సలు పొందితే-ఏ ప్రమాదమూ వుండదు.

కుమారి పి. నుకన్య

దగ్గర వాళ్ళను - అంటే ఓ యువతి తన బావను కాని వివాహం చేసుకుంటే పిల్లలు సరిగ్గా పుట్టరని విన్నాను. ఇది నిజమేనా? మీ సలహా ఏమిటి?

సాధారణంగా దగ్గర సంబంధాలు చేసుకోకుండా వుండడమే మంచిది. ఇతే మీ ఉదాహరణ ప్రకారం బావలను చేసుకున్న యువకులు అందరికీ పిల్లలు సరిగ్గా పుట్టరని చెప్పలేము!

శ్రీమతి జగదాంబ

నేను బహిష్టు ఆవుతాననగా మూడు రోజులు ముందు నుంచీ నడుము నొప్పి వస్తుంది. బహిష్టు అయిన రోజు కడుపునొప్పి విపరీతంగా వస్తుంది. కొన్ని మందులు వాడిన తర్వాత సంవత్సరం వరకు బాగానే వుంది. మళ్ళా ఇప్పుడు నొప్పి వస్తూ వుంది. ఇది తగ్గడానికి ఏం చేయాలో చెప్పండి.

బహిష్టు నొప్పులు ఎక్కువగా వుండి-మందులవల్ల కాక్కాలికంగా ఉపశమనం జరుగుతున్నప్పుడు 'డి అండ్ సి' ఆపరేషన్ చేయించుకోవడమే శ్రేయస్కరం.

పి. జి. మద్రాసు

మా నాన్నగారు నిద్రలో-వుండి, వుండి పెద్దగా, భయంగా కేకవేస్తూ వుంటారు. వెంటనే లేపితే ఏదో కల వచ్చిందని చెబుతారు. ఆ సమయంలో ఆయన ఒళ్ళు చాలా వణుకుతూ వుంటుంది కూడా. ఆ మధ్య ఈ విషయాన్ని డాక్టర్స్ తో సంప్రదించాము. "నెర్వస్ నెస్ - అంతకంటే ఏం కాదు" అన్నారు. దానికి ఏం చెయ్యాలో - అలా కేకలు వెయ్యకుండా వుండడానికి ఏం చెయ్యాలో - వారెవరూ తెలుపలేదు. మీరు వివరించగలరా?

సరిగ్గా నిద్రపోకపోవడం, కాళ్ళ నొప్పులు మొదలైన కారణాలవల్ల 'నెర్వస్ నెస్' తో కొందరికి అలా అవుతుంది. అందోళన వడవలసిన విషయమేమీ కాదు 'కాంపోజ్' మాత్ర-రోజూ వదుకునే ముందు ఒకటి చేసుకుంటే సరిపోతుంది.

పెదవులు: మనుషులు

కె. సత్యవతి

"పెదవులు" అని అనగానే మగువలకేనా పెదవులు, మగవాళ్ళకి లేవా? అనుకోవచ్చు. మగవాళ్ళవి కొంచెం 'టైట్-లిప్స్' అందాము. ఆడవాళ్ళవి కొంచెం 'లాజ్-లిప్స్' అనుకొందాము. "పెదవి దాటితే బెజవాడ...." అని మన పూర్వీకులు చెప్పిన సూక్తి చాలా మందికి తెలుసు.

ఇంటికి తలుపులు, కంటికి రెప్పలు ఎంత అవసరమో వంటికి పెదవులూ అంత అవసరం. దైవందిన జీవితంలో ఎంతోమంది మనకు తారన వదుతూ ఉంటారు. వారిని చూచినపుడు మనము "పైర్స్" అవే సిగ్నల్ మన పెదవులపైన చూపించామంటే ఎదుటివారి మనస్సు ఎంతో అహ్లాద కరంగా ఉంటుంది! కొందరు ఇరుగుపొరుగున ఉన్నవారినిగాని, ఇష్టం లేని వ్యక్తులను చూచినపుడు గాని పెదవులతో మూతని సాధ్యమైనంత "టైట్"గా బిగిస్తారు. మనముండే పరిసరప్రాంతాల్లో మనకు కిట్టని మనుష్యులున్నారనుకోండి. అది సరక ప్రాయం. వాళ్ళతో మనకు పొత్తు కుదురదు. అలాంటప్పుడు వారికో మృదువుగా మాట్లాడి, వారంటే మనకు ఇష్టమే అన్నట్టుగా మాటల్లో వారికి చూపించాలి. వారు మన కంటవడినపుడల్లా చూచి చూడనట్టు ముఖం ప్రక్కకు త్రిప్పకోకుండా నిష్కల్మషమైన ఒక దరహాసం మన పెదవులపైన చిందిస్తే ఆ వాతావరణం మనకు సుసాధ్య మౌతుంది.

కొన్ని పెదవులు ఉరిస్తంభమెక్కిస్తాయి. కొన్ని పెదవులు సింహాసనమెక్కిస్తాయి.

ముత్తయిదువులందరూ రంగురంగుల చీరల్లో సీతా కోక చిలుకల్లా ఉన్నారు. జంట జంటలుగా గుంపులుగా పేరంటానికి హాజరౌతున్నారు. భారతి కొత్తచీర కట్టుకొని పేరంటానికి వెళ్ళింది. ఆ చీర మీద వ్యాఖ్యానాలు:

అమె :—ఈ చీర ఎక్కడ కొన్నారు? ఎంతకు కొన్నారు?

భారతి :—ఫలానాచోటులో కొన్నాము. సిక్టీ. కుతూహలం కురిపించాయి భారతి పెదవులు.

అమె :—ఇట్స్ టూ మచ్ అబ్బా!

ఇంకాకామె :—కలర్ ఈజ్ లవ్లీ! బట్ బోర్డర్ ఈజ్ నాట్ సూటబుల్ టు ది సారీ.

మరొక అమె :—అసలే అమె నలుపుగదా! నై పెచ్చు చీర రంగేమిటి అంత ఆర్పాటంగా?

అప్పుడే జ్యోతి రెక్కలు కట్టుకొని వచ్చినట్టు రివ్వన వారింది వాళ్ళ ముందు—సరిగ్గా బైముకి. అమె కమ్మలు భారతి చీరపై వడ్డాయి. "హల్లో! భారతి, యు ఆర్ వెరీ బ్యూటిఫుల్ ఇన్ యువర్ న్యూ సారీ, పైస్, పైస్" అంటూ ఖుషీగా భారతి చేయి గిల్లింది. భారతి పెదవులపై మందహాసం నాట్యం చేసింది. రెండు నిమిషాలు. అంటే ఎనిమిది పెదవులు అంటించిన నివ్వమ రెండు పెదవులు ఆర్పేకాయన్నమాట! మనసులో ఎలా ఉన్నా కనీసం పెదవులతోవైనా ఇతరులను అప్రిషియేట్ చేయడం అలవరచుకోవడంలో తప్ప లేదమకుంటాను.

కొందరి పెదవులు మాట్లాడుతుంటే ఇంకా వినాలనిపిస్తుంది. కొందరు మాట్లాడుతుంటే భలే బోర్. చక్కగా మాట్లాడడం కూడా ఒక కళ అంటారు. పెదవులు మన హృదయ సౌధానికి ద్వారపాలకులు. మన పెదవుల ద్వారానికి కాపు లేకపోతే తలుపులు లేని ఇల్లుకో సమానం.

కొందరి ఆడవాళ్ళ పెదవులు అడకతైరలు కొన్ని పెదవులు మంచిగాని, చెడుగాని బైవు మిషనులా టకటక మాట్లాడేస్తాయి. ఎదుటివారి మనస్సును కత్తెరలాంటివారి పెదవుల మధ్య తునకలుగా కత్తిరిస్తాయి. కొన్ని పెదవులు తేనెలారించే మాటలు పలుకుతాయి. కాని చివరికవి సరకకూవంలో కూల ద్రోస్తాయి. ఆలోచించగా ఇది ఎంతటి చోద్యం!

మనం సాధ్యమైనంతవరకు ఎదుట వారికో సమాధానంగా మాట్లాడడం, ఇతరులమనస్సు నొప్పించే మాటలు తగ్గించడం ఎంతో మంచిది. మన పెదవులతో ఒకరిని సంతోషపెట్టకపోగా నొప్పించడం దేనికి? మన పెదవులతో ఒకరిని సంతోషపెట్టామంటే అందులో మనకు కూడా భాగం వున్నదన్న మాటేగా!

త్రదేకంగా చదువుతున్న మీర నరహరి రాకను గమనించలేదు.

అమెనే ముచ్చటగా తిలకిస్తూ అయిదు నిమిషాల కాలం అలాగే నిలబడ్డాడతడు.

అంతలో పెలిపోన్ మ్రోగడంతో ద్యానభంగం కలిగినట్లుగా లేచిన మీర భర్తను గమనించింది.

“దన్యులం. ఇప్పటికైనా దేవివా రనుగ్రహించారు. ఏమిటంతగా మమ్మల్ని కూడా మరపించిన కావ్యం?”

“మా శ్రీవారి విరచితం!”

“అబ్బ! మా మీద తమ విమర్శలు ఎక్కువైనాయే!”

“మీకు కాఫీ తెస్తాను” అని లోనికి వెళ్ళిపోయింది మీర.

అమె కాఫీ ఫలహారాల క్రేతో తిరిగి వచ్చేసరికి నరహరి దుస్తులైనా మార్పుకోకుండా అలాగే కాగితాలు చేతబట్టుకొని ఆశ్చర్య విస్ఫూరిత నేత్రాలతో చూస్తున్నాడు.

“ఎవరొచ్చారీ రోజు మనింటికి?”

“ఎవరూ రాలేదే?”

“రాకపోవడమేమిటి? మన డైరెక్టర్ గానీ, ఎవరైనా రచయిత గానీ వచ్చివుండాలి. నువ్వు చూడలేదేమో?”

“నేను చూడక పోవడ మేమిటి? ఏం, ఎందుకలా అడుగుతున్నారనలు?”

“ఎవరూ రానిదే ఇదెవరు రాకారు మరి?” కాగితాలు మీరకు చూపించుతూ అన్నాడు: “ఈ కథకు నేను నిర్ణయించిన పేరు బాగుండలేదనీ మార్చాలనీ తర్జన భర్జనలు జరిగాయి ఈ రోజు కూడా. ‘పూజారిణి!’ ఇంత గొప్ప పేరు ఎవరు నిర్ణయించారబ్బా ఎవరూ రానిదే? బహుశా: కాంతారావు వచ్చాడనుకుంటాను. అతడే ఇంత బాగా వ్రాయగలడు.”

“కానీ ఎవరూ రాలేదు మరి” చాలా గంభీరంగా వున్నది మీర సమాధానం. అమె ఇటు చూడటం లేదు. తన పనిలో తాను నిమగ్నమై వున్నది.

“మరి? ఇదెవరు వ్రాశారు?” కనుబొమలు ముడివేస్తూ మీర దెస చూచాడు.

పూజారిణి

ఆరెక్కొడి(కొడూరి) కృష్ణాదేవి

తనను అవమానించడానికి ప్రయత్నించిన కస్తూరికి, రజనీకి సరిగ్గా గుణపాఠం చెప్పింది మిర. అవుట్‌డోర్ మాడింగ్‌కు వెడతానన్న వరహరితోబాటు తానూ వస్తానన్నది ఆమె. కాత్యాయనీ, వరహరి రహస్యంగా ఏదో మాట్లాడడం మిరను అశాంతికి గురిచేసింది. ఆమె ప్రవర్తన వరహరిలో కూడా ఆలోచనలు రేకెత్తించింది.

“చెప్పనా?”

“ఊ..”

“పోతనగారు ఒక ముట్టం పూరించలేక సత మత మౌతుండగా, ఆయన సాయంత్రం బయటకు వెళ్ళిన సమయంలో శారదాదేవే స్వయంగా వచ్చి పూరించినదట! అలాగే....”

ఆమె నవ్వుకున్నా ఆ కనులలోని కొంతెతనం అతడికి నిజాన్ని చెప్పింది.

గ్రహించినట్లుగా సంతోషంగా నవ్వుతూ, “ఓహ్! అయితే ఈనాడు ఆ వాటి ఈ మీరా రాణిగా నన్నను గ్రహించిందన్న మాట!” అన్నాడు.

మీర మాట్లాడలేదు.

“నేనెంత అడిగినా చెప్పవేం మరి, నేనే వ్రాశానని?”

“మీకు బొత్తిగా నా తెలివి మీద నమ్మకం లేనప్పుడు ఏం చెప్పను?”

“ఛ, తెలివి లేదనికాదు, నాకు వెంటనే స్ఫురించలేదంతే....! ‘పూజారిణి’ పేరు చాలా బహిష్కరించే వున్నది. అయితే, అది ఈ కథ కెలా నప్పిందీ అన్నదే నా సందేహం.” కానీ తీసుకుంటూ తీరికగా చర్చలోకి దిగాడు నరహరి.

“అలోచించండి, మీరే గ్రహించగలరు.”

“కాదు, నీవే చెప్పాలి.”

కొద్దినేపు క్రిందికి చూస్తూ మానంగా వున్న మీర మెల్లగా తలెత్తి ప్రకాశంగా అన్నది: “ఆ రోజు రాత్రి—మీరు అన్నారు—భార్య, ప్రీయ, ప్రీయ బాంధవి—ఏ పదమూ కూడా పూర్తిన్యాయం చేకూర్చవని.”

“ఔను!”

“మీ మాటలు నన్ను ఆలోచింపజేశాయి. ‘భార్య’ అనే పదం న్యాయం చేకూర్చక పోవడమేకాదు—అర్థ రహిత మైనది కూడా.”

“ఏమిటి?” నరహరి కనుబొమ్మలు ఆశ్చర్యంతో వైకెగళాయి.

“ఔను. తనువునూ మనసునూ అర్పించి సకల సపర్యలు చేసే ఉత్తమురాలైన భార్య ఒక వరం వంటిది పురుషునికి. ఒక బాధనుగానీ, లేక భారాన్నిగానీ తప్పనిసరిగా సహించటాన్ని భరించటం అంటారు. సుఖాలకంటే బదువు బాధ్యత లనే అధికంగా పంచుకొనే అర్థాంగిని ఇటువంటి పదంతో పూర్వీకులు ఎలా సత్కరించారో అర్థం కాదు.”

అత్యాశ్చర్యకరమైన విషయాన్ని వింటున్నట్లుగా కొద్ది క్షణాలు అలా నిశ్చలంగా నిలబడి పోయిన నరహరి, నెమ్మదిగా తేరుకొని అన్నాడు: “నీ తర్కవాదం చాలా బాగున్నది కానీ, సనాతనులవద్ద ఈ మాట అన్నావంటే ఆ గ్రహ పదతారు సుమా!”

మీర నిర్లక్ష్యంగా నవ్వింది. “ఎవరాగ్రహం చెందినా నిజం నిజమే!”

మీర మనస్తత్వాన్నీ, తెలివినీ అంచనా వేస్తూన్న నరహరి గంభీరంగా వుండిపోయాడు.

మీర తన మనస్సులోని భావాలను వివరిస్తూనే వున్నది: “మందిరంలోని దైవాన్ని పూజారి పుష్పాలతో పూజిస్తాడు. భర్తను హైందవత్రీ మనస్సుతో పూజిస్తుంది. అలయంలో జరిగే అర్చన అభిషేకాదుల రూపంలో. సంస్కారిణి

అప్పున స్వీయార్పణతో : అక్కడ జరిగే ఆరాధన
క్షోక పఠనతో, వేద పారాయణలతో : అది నిర్దిష్ట
సమయాలలో మాత్రమే : ఇక్కడి ఆరాధన
అహర్నిశలూ : అనేక రూపాలలో : భర్తను
అలరింపజేయాలి. అతడి యింటిని తీర్చి దిద్దాలి :
అతడి వంశవృద్ధికై మాతృత్వంలోని కష్టనిష్ఠుర
లన్నీ భరించాలి : ఇంత చేసి, శ్రమించి కూడా
ఆమె పొందేది ఏమిటి? ఆ పిల్లలు భర్త పిల్లలు;
ఆ ఇల్లు భర్తది : ఆమె విలువవలసినది భర్త
పరివారపు కినుసన్నలలో. తనదంటూ ఒక అది
కారమా? తనదంటూ ఒక యిల్లా? తనదంటూ
ఒక యింటిపేరా?''

దిగ్భ్రమ చెందినట్లుగా చూస్తూన్న నరహరి
మెల్లని స్వరాన అన్నాడు : ''తార్కికంగా
నీ వాదన సబబే అయినా, అనాదిగా వస్తూన్న
వ్యవస్థరూపం మారడం అసాధ్యం కదా?''

విరక్తిగా నవ్వి నట్లు నవ్వింది మీర. ''వ్యవస్థను
మార్చమనలేదు నేను; అది మారదు కూడా : తన
దంటూ ఒక స్వార్థం, ఒక కోరిక లేక అను
నిత్యం భర్త, భర్త యిల్లా, సంతానమే
లోకమూ, సర్వమూ నని ఆ నేవలలోనే
తీనమైపోయే ఆ నిస్వార్థమూర్తిని కనీసం ఒక
సవ్యమైన పదంతో సత్కరించమంటున్నాను.....
పూజారి దైవాన్ని కొలవడంలో కొన్ని కోరికలూ,
మనుగడగడిచే స్వార్థమూ వుంటాయి. కానీ పతి
పచ్చదనాన్నే కోరే ఈ పూజారిణికి ఏమి స్వార్థ
ముంటుంది, పసుపు కుంకుమలతోనే తరలిపోవాలనే
అల్పమైన కోరిక మినహా?'' ఆవేశంలో మీర
కనులు చెమర్చాయి.

ఏ వ్యాఖ్యానమూ చేయకుండా వింటూన్న
నరహరి చిరునవ్వుతో ఏదో వెలితిదనం గోచ
రించింది మీరకు.

అభిమానంగా అడిగింది : ''ఏం నవ్వుతు
న్నారు? తమ గురించి తామే ఈ ప్రీతి ఇలా
క్లామవచనాలు పలకడమేమిటా?—అనా? మీరు
గుర్తించనప్పుడు వివరణ చేయక తప్పదు కదా?''

''నేనందుకు పవ్వలేదు. ఈ విజ్ఞానానికి తోడు
మరి కొంత విద్యవుంటే నీవు శాస్త్రాలన్నీ తిరగ
వ్రాయించాలనే విప్లవం లేవదీసే దానవేమోనని!''

మాట్లాడుతూనే కానీ, అతడి వదనంలో
అంతకు ముందెన్నడూ దృగ్గోచరం కాని
అతిగాంభీర్యత గమనించిన మీర తన వాదనను

ఆపుజేసింది. తన దోరణి అతడికి అప్రియంగా
వున్నదేమోననే అనుమానం కలిగింది ఆమెకు.

''ఇంతకూ ఈ ప్రసంగమంతా 'పూజారిణి'
వల్ల. ఏదో నాకు తోచింది—మిమ్మల్ని ఆశ్చర్య
పరచవలెననే ఉద్దేశంతో సరదాగా వ్రాశానంతే!
కొట్టివేసి మీకు నచ్చినపేరు వ్రాసుకోండి.''

''లేదు లేదు, చాలా బాగున్నది ఆ పేరు.''

''మనస్ఫూర్తిగా అంటున్నారా?'' మెరిసే
కనులతో అడిగింది మీర.

''నిజం మీరా : నీ వాదన అంతా పురుష
ప్రపంచానికి వినిపించితే, ఈ 'పూజారిణి' పేరు
కూడా పూర్తి న్యాయం చేకూర్చలేక పోయిందని
అంగీకరిస్తారు.' అంతలోనే నవ్వేస్తూ,
''ఈ టైటిల్ నిర్ణయించినందుకు ఏ బహుమానం
కావాలో అడుగు!'' అన్నాడు.

బరువైన వాతావరణం తేలికైనట్లునిపించింది.

''ఏమీ చదువుకోని నా అభిప్రాయాలకు
మీరంత విలువనీయడంకన్న బహుమానం
ఏమున్నది నాకు?''

''నువ్వు చదువు లేవిదానవని ఎవరనగలరు?
ఆ.....మంచి విషయమే గుర్తు చేశావ్. పోనీ
ఇప్పుడు చదువుకుంటావా? బ్యూటీర్ని ఏర్పాటు
చేయనా?''

అనంగీకారంగా తల వూపుతూ నవ్వేసింది
మీర.

''తోచనట్లుగా పగలంతా తీరికగా కూర్చునే
కంటే ఏదో ఓ వ్యాపకం వుండడం మంచిదేగదా!
పోనీ—ఇన్ని ఆలోచనలున్నదానవు—నీఅంతట నీవు
స్వంతంగా ఓ కథ వ్రాయి చూద్దాం ఎలా
వుంటుందో!''

''చాలిద్దురా ఇక యిటువంటి మాటలు!''
అసహనం ధ్వనించింది మీరా స్వరంలో.

''హాస్యం కాదు మీరా, నిజంగానే అంటు
న్నాను.''

''మీరనుకున్నంత తెలివి నాకెక్కడిది?
ఏమైనా వుంటే అది మీ సాంగత్యం వల్ల అభివృద్ధి
అదృష్టమే. మీకు అన్ని విధాలా నాకు చేతనైనంత
సహకారం ఇవ్వగలనే కానీ, మీ నుంచి విడిగా
ఏమీ సాధించాలనిగానీ, ప్రకాశించాలనిగానీ నాకు
లేదు.''

''పురాణ కాలంలో పుట్టవలసిన దానవ్!''

హోయలో నరహరి ప్రభృతుల సంభాషణం లోపలి
గదిలోనున్న మీరకు స్పష్టంగా విసవస్తున్నది.

''నిజంగా 'పూజారిణి' పేరు అతికినట్లు
సరిపోయింది మన కథకు. మీ శ్రీమతిగారిని
ఆలీనందించాల్సిందే!'' అది సంజీవరావు కథం.

''ఎంత అద్భుతంగా ఆలోచించారామె!
మనం మరెన్ని రోజులూ, నెలలూ ఆలోచించినా
యింతటి ఘనమైన పేరును మాత్రం నిర్ణ
యించలేం!'' కాంతారావు అంటున్నాడు.

''ఇంతకూ వారేం చదవారు? రచయిత్రా?''
మరోవ్యక్తి కంఠం అడి.

''ఏమీ లేదు.' నవ్వేశాడు నరహరి.
''ఇంటిపట్టున చదివిన చదివే.''

''అన్నట్లు....'' ఏదో జ్ఞప్తికి వచ్చినట్లు కాంతా
రావు అన్నాడు : ''ఆమెగారి పాట విషయం ఏం
చేశావ్ నరహరి?''

''నేనెవర్ని నిర్ణయించటానికి?'' నరహరి
నిర్లిప్తంగా అన్నాడు.

''అదేమిటి?''

''అంతకంటే ఏం చెప్పను? మన ఆదర్శాన్ని
విషయం అందరికీ తెలిపిందేగా? ఎంత ప్రతిభ
వున్నా అణచివేసి నాలుగోదల నడుమా ముక్కు
మూసు క్కూర్చోవడమే మహా వరంగా
భావిస్తారు.''

''మరి మీరు నచ్చజెప్పలేదా? ఎవరి ప్రతిభ
వారికి తెలియదు. మనం ప్రోత్సహించాలి.''

''ప్రతిభ లేకున్నా ఎగబడే వాళ్ళుంటారు.
ఈమెకు తన ప్రతిభ తెలుసు; తన విలువ
తెలుసు; కానీ యింటి కంటే ఆమెకు లోకం
లేదు; బలవంతంగా ఒప్పించడం నా అభిమతం
కాదు.' అంతలోనే నవ్వేస్తూ అన్నాడు మరలా :
''మా మాష్టరు కూడ అంతేలేండి. అంతటి
ప్రతిభావంతులు అరుదు; అయినా వారికి ఈనాటి
వ్యామోహాలేం లేవు. ఈవిడా అంతే—బాబయ్య
గారిని మించిన దైవమూ, ఆదర్శమూ
లేవామెకు.''

''ఐనీ!''

అంతా వింటూన్న మీర మనసు అనంద
తరంగితమైంది : భర్తకు ఎంత గౌరవం, ఎంత
మన్నన తనపై, తన బాబయ్యగారిపై!

“అబ్బ, వారంతా వెళ్ళిపోయాక మరలా ఒక ఉపన్యాసమిస్తారు లోనికి వచ్చి: ‘చూచావా అందరూ ఏంత గొప్పగా చెప్పుకుంటున్నారో నీ గురించి’ అని గర్వంగా అంటారు. కానీ.... కానీ నేనేం చేయను? వారి సరదా తీర్చలేని నిస్సహాయురాలిని....” అనుకుంది ఆమె.

“ఏమిటి అలోచిస్తున్నావు?” రానే వచ్చాడు నరహరి.

“ఏమీ లేనిదే?”

“చూచావా అందరూ ఏమంటున్నారో?”

“ఊ..”

పరధ్యానంగా వున్న ఆ దోరణిని గమనించిన నరహరి ఆమె దృష్టి ఎటు వున్నదా అని చూచాడు.

కిటికీలోనుండి ఆవరణలోనికి చూస్తూన్న ఆమె దృష్టుల ననుసరించింది అతడి చూపు.

సంజీవరావు, మరో యువకుడూ ఆవరణ దాటి వీధి గేటుదాటి పోతున్నారు. ఆ యువకుడు థాస్కర్: రామదాసు శిష్యుడు. గుర్తుపట్టిన మీర అదరిపడింది.

“అన్నట్టు....అతడు నీకు తెలుసా? మీ బాబయ్యగారి వద్దనే సంగీతం నేర్చుకున్నాడట.”

అదరి పడ్డ మీర అంతలోనే పర్థుకుని “తెలియదు,” అన్నది.

“సంజీవరావుకు మేనల్లుడట. మన క్రొత్త విక్టర్లో థాన్సు ఇమ్మని, ఎలాగైనా పైకి తేవాలని తాపత్రయపడుతున్నాడు.”

“ఊహ..”

“పాపం, ఇప్పటికి రెండు నెలలుగా అడుగు తున్నాడు. నాకు ఎక్కడా తీరికే వుండటం లేదు పాట వినటానికి—రేపో ఎల్లండో రమ్మన్నాను.”

“.....”

“చూచావా, పైకి వచ్చే అవకాశాలేక ఎలా అందరి చుట్టూ ప్రారేయపడుతూ తిరుగుతారో? నీవు అవకాశాలు నీ పాదాలపై పడివున్నా లెక్క లేకుండా వున్నావ్?”

సమాధాన మీయకుండా తన అల్లిక పని సాగించుతూన్న మీరను పరిశీలనగా చూచాడు నరహరి. ‘నిండు కుండ! తన నిర్ణయమే తనది కానీ ఎవరి పొగడ్తలకూ పొంగిపోదు’ అనుకున్నాడు అతడు.

గేయం

వెళ్ళి చూపులు

పశువుల బేరాలు

కన్నె మనసున

అవి అగ్నిగోళాలు

కొటి కట్నాలు

శతకొటి కానుకలు

యువతి గుండెలలో

నాటే గునపాలు

హెచ్చు తగ్గుల భేదాలు

కలిమి లేముల తేడాలు

కలిసి కటిక నిజం చెప్పి

కలికి గుండెలో కలత నింప

పెళ్ళి చూపులు

ఆరని శోకం రగిలిస్తాయి

పడతి మది రగిలి

సెగలు పొగలై పెరిగే

అప్పుచేసి చేసే ఆ పెళ్ళి సంబరాలు

అతివ మనసులో రేపుతాయి

అగ్ని కణాలు

అవి అర్పేందుకు ఆమె

కన్నులోలికిస్తాయి

భాషలేని కన్నీరు —

అదే పెళ్ళి పందిట్లోని పన్నీరు

—పి. స్వప్న

33

సుడిగాలిలా ప్రవేశించిన రజనిని చూచిన మీర మనస్సు అలజడి చెందింది.

భార్యతో చదరంగం ఆడుతూన్న నరహరి రజని దెస చూడకుండానే అడిగాడు: “ఏం సంగతి ఒక్కతివే వచ్చావ్?”

“జరిగిన విశేషమేమీ తెలియదా నీకు?” నరహరి ఎదురుగా కూర్చున్నది. తనకేదో పెద్ద అన్యాయం జరిగినట్లు ముఖం పెట్టుకుని. ఆమె మీర వైపు చూడను కూడా లేదు.

ఆ నిర్లక్ష్యాన్ని భరించలేని మీర లోనికి నిష్క్రమించింది. అట ఆపుజేసి. రజని ఏమి మాట్లాడ బోతున్నదోననే భయం కూడా కలిగింది ఆమెకు.

“ఏమిటి సంగతి? అలా వున్నావే?” రజనిని అడిగాడు నరహరి.

“అమ్మ ఎవడో పెళ్ళిళ్ళ పేరయ్యను రప్పించి మంతనాలాడుస్తూన్నదీమధ్య!”

“ఊహ..”

“ఏమిటి ఊహ.. నేను పెళ్ళి చేసుకోను.” ఎదుటనున్న కుర్చీని తన్నిపారేసి మరీ చెప్పింది రజని.

“.....”

“మాట్లాడవే?”

“ఏం మాట్లాడను? ఇన్నాళ్ళకు మనిల్లో ఒక మంచిపని జరగబోతుంటే అది కూడా వీకిష్టం లేదు.”

రజని ముఖం జేవురించింది. “ఏమిటా మంచిపని? ఎవడో ముక్కుముఖం తెలియని వాడిని కట్టుకోను నేను.”

“పోనీ తెలిసినవాడినే కట్టుకో! ఎవరైనా వున్నారా?”

“ఓ ఓ, అసలు నాకు పెళ్ళే వద్దు మొదట అంటూంటే....”

“బాగుంది. అమాట అమ్మా నాన్నగార్లకే చెప్పరాదా వెళ్ళి?”

“చెప్పాను. అంతగా వాళ్ళు వినకపోతే ఇంట్లోంచి పారిపోయి మరీ బుద్ధి చెప్తాను.”

“భేష్! మన కుటుంబ చరిత్రలో అది ఒకటే తక్కువ! నువ్వు ఆ లోటుకూడా పూరించదలచుకున్నావన్నమాట?”

“అహహ..” రజని స్వరంలో హేళన ద్వనించింది. “ఎవరి తప్పులు వారికి తెలియవట. ఊళ్ళో వుంటూనే నువ్వు వేరే కాపురం పెట్టుకోలేదా? ఎవరికి తెలియకుండా నీ యిష్టమైన పెళ్ళి చేసుకోలేదా?”

“రజని!” విసుగ్గా లేచి నిలబడ్డాడు నరహరి.

[నవ్వడం]

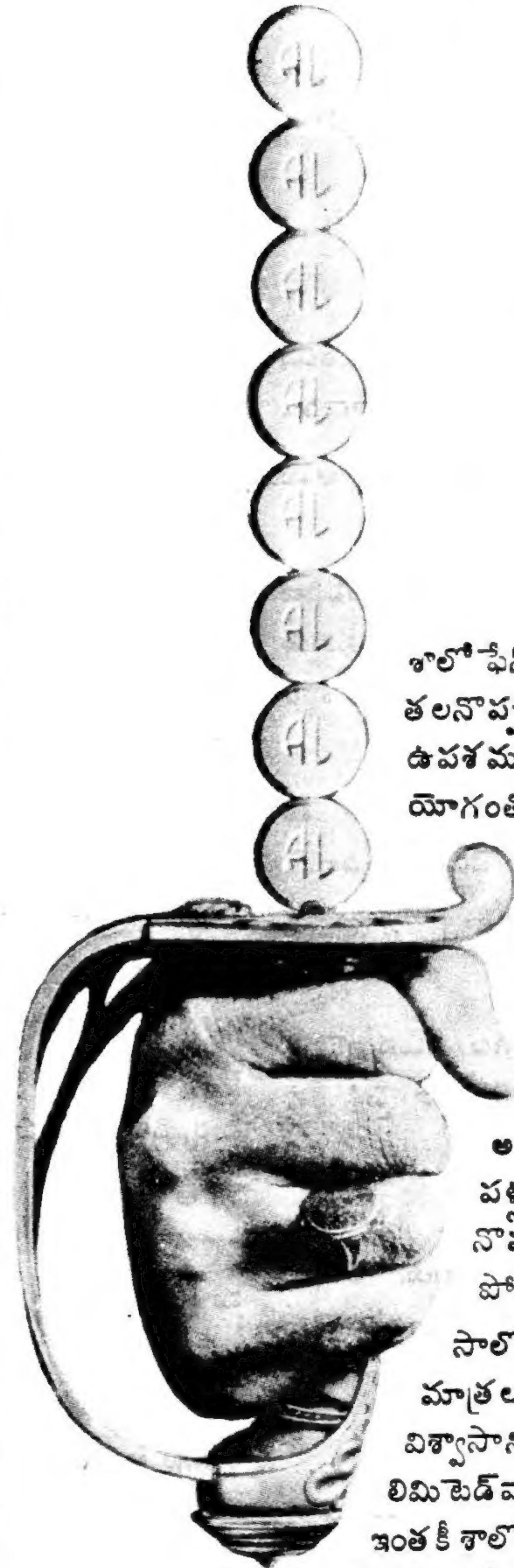
నిత్యావసర వస్తువుల ధరల పట్టిక

ఈ శీర్షికలో ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీన హైదరాబాదు - విశాఖపట్టణం, మద్రాసు నగరాలలోని సూపర్ బజార్లలో సేకరించిన ధరలను ప్రచురిస్తున్నాము. ఈ ధరలను గత నెల ఒకటవ తేదీ ధరలతో పోల్చి చూస్తే, ఎందుమిరపకాయలు, వేరుసెనగ నూనె మొదలైన కొన్ని వస్తువుల ధరలు తగ్గుముఖం పట్టాయి. కానీ జీడిపప్పు, నువ్వుల నూనె, ఎందుమిరపకాయలు మొదలైన వాటి ధరల విషయంలో ఒక ప్రాంతానికి మరో ప్రాంతానికి మధ్య చాలా తేడాలు వుండడం పరితలు గమనించవచ్చును. ఇవి రవాణా మొదలైన ఖర్చుల తేడాలుగా కనిపించడం లేదు. ఈ ధరలను అదుపులో పెట్టడం చాలా అవసరం అని ఈ పట్టిక సూచిస్తున్నది.

సరుకు పేరు	హైదరాబాదులో * ధర	విశాఖపట్టణంలో ధర	మద్రాసులో * ధర
	రూ. పై	రూ. పై	రూ. పై
కందిపప్పు ఒక కిలో	2-30	2-35	2-96
మినపపప్పు "	2-70	2-80	2-86
సెనగపప్పు "	2-70	2-75	3-00
పెసరపప్పు "	2-20	2-15	2-66
ఎందుమిరపకాయలు "	12-00	10-50	14-00
వేరుసెనగనూనె "	5-00	5-40	5-50
నువ్వులనూనె "	8-40	10-00	7-50
జీడిపప్పు "	25-00	26-50	23-50
అవాలు 100 గ్రాములు	0-32	0-35	0-31
ధనియాలు "	0-60	0-70	0-59
మెంతులు "	0-28	0-35	0-31

* మద్రాసు, హైదరాబాదు సూపర్ బజార్లలో అసలు ధరకు అదనంగా ప్రతి కిలోకు 16 పై. చొప్పున క్లీనింగ్, పాకింగ్ వంటి ఛార్జీలు కలిపి వుంటాయి. కనుక ఆయా ధరలను—ఆ ప్రకారంగానే తెక్కలోకి తీసుకోవాలి.

విజయవంతమైన బాధాహారిణి

శాలోఫేన్ బాధా నివారణ మాత్రలు తలనొప్పలను అతి త్వరగా తగ్గించి ఉపశమనం కలిగించడానికి ప్రత్యేక యోగంతో సూక్ష్మీకరించబడ్డాయి.

శాలోఫేన్ బాధా నివారణ మాత్రలలో అతి అమోఘంగా నొప్పులను పోగొట్టే ఆస్పిర్జన్ ఉంటుంది. ఈ ఆస్పిర్జన్ ఫెనాసిటిన్ తో మరింత శక్తివంతం చేయబడింది— అంటే తలనొప్పలు, జలుబులు, పళ్ల నొప్పి, ప్లూ జ్వరాలు, ఒళ్లు నొప్పలు అతి త్వరగా తగ్గి పోతాయి.

సాలోఫేన్ బాధా నివారణ మాత్రలు వీళ్ల తరబడి ఇంటి మందులకు విశ్వాసాన్ని ఆర్జించిన అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారే తయారు చేస్తున్నారు— ఇంతకీ శాలోఫేన్ మాత్ర

వెల 7 పైసలు మాత్రమే.

**సాలోఫేన్: అమోఘమగు
నిరపాయకరమైన
నొప్పలనివారిణి**

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి నమ్మకమైన తయారీ

SAA/AMS/1999

కావాలి అనుకుంటే కావలసినంత వినోదం!

రేడియో సిలోన్

రేడియో కార్యక్రమాల్లో ఇంటిల్లిపాదికి ఆనందం కలిగించాలంటే - 'రేడియో సిలోన్' కు మించినది లేదు! ఇంగ్లీషు, హిందీ, తెలుగు, తమిళం, కన్నడ, మలయాళ భాషల కార్యక్రమాల్లో స్పష్టత, స్వచ్ఛత కావాలంటే 'రేడియో సిలోన్' వినవలసిందే! రేడియోలో అన్ని స్టేషన్లూ త్రిప్పి చూడండి - ఏ స్టేషన్ విస్పష్టంగా విన వస్తుందో అది, కచ్చితంగా 'రేడియో సిలోన్'.

విదేశాలలో వ్యాపారాభివృద్ధి కోరుకునే ప్రకటన దారులు ఈ విలాసాన్ని సంప్రదించండి.

రేడియో అడ్వర్టైసింగ్ సర్వీసెస్
సినిర్ కోర్ట్
లాండ్స్ డౌన్ రోడ్
బొంబాయి 400039
టెలిఫోన్ : 213048/7
గ్రూపు : RADONDA

30, ఏప్రిల్ బ్రస్ట్ క్రాస్ స్క్వేర్
మండవల్లిపాక్కం
మదరాసు 600028
టెలిఫోన్ : 73738
గ్రూపు : RADONDA

ఇంగ్లీషు-ప్రతిదినం
0600 to 1000 hrs

15525 KHZ (19 మీ)
9720 KHZ (31 మీ)
6075 KHZ (49 మీ)
1800 to 2300 hrs

హిందీ-సోమవారం నుండి శనివారం వరకు
0600 to 1000 hrs 11800 KHZ (25 మీ)
1200 to 1400 hrs 7190 KHZ (41 మీ)
1900 to 2300 hrs 11800 KHZ (25 మీ)
6075 KHZ (49 మీ)

హిందీ-ఆదివారాలు మాత్రం
0600 to 1400 hrs 11800 KHZ (25 మీ)
7190 KHZ (41 మీ)
1900 to 2300 hrs 11800 KHZ (25 మీ)
6075 KHZ (49 మీ)

తమిళం-ప్రతిదినం
1630 to 1900 hrs 11800 KHZ (25 మీ)
6075 KHZ (49 మీ)

మలయాళం-ప్రతిదినం
1530 to 1630 hrs 11800 KHZ (25 మీ)
7190 KHZ (41 మీ)
6075 KHZ (49 మీ)

తెలుగు-ప్రతిదినం
1430 to 1530 hrs 11800 KHZ (25 మీ)
7190 KHZ (41 మీ)

కన్నడం-ప్రతిదినం
1400 to 1430 hrs 11800 KHZ (25 మీ)
7190 KHZ (41 మీ)

విశాఖం ఈ నెల 20 వ తేదిన పిళ్లలచా నిశ్చయంపబడినది గాన,
ప్రతి లండన్ ఇది ప్రత్యేక భావించి, వివాహానికి ఏతంబు వధువులు లను ఆశీర్వాదించవలసిందా

సఖియంగా కోరుతున్నాము. మీ రాకకై ఎదురుచూచుచున్నాము

శ్రీ రాధేశ్వరీ విలాసిని శ్రీ
విజయశిర రంగుల చిత్రం